

**UCHWAŁA NR XXVI/311/2021
RADY POWIATU BĘDZIŃSKIEGO**

z dnia 21 czerwca 2021 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021 - 2027

Na podstawie art. 12 pkt 9ca ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. 2020 poz. 920) oraz art. 19 ust. 3a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1295 ze zm.¹⁾) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021 - 2027 w brzmieniu określonym w załączniku.

§ 2. Zobowiązać Zarząd Powiatu do corocznego monitoringu Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021 - 2027.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Będzińskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu
Będzińskiego

Jan Powalka

¹⁾Zm. z 2019 r. poz. 2020 oraz z 2020 r. poz. 1378 i 2327

Załącznik do uchwały Nr XXVI/311/2021
Rady Powiatu Będzińskiego
z dnia 21 czerwca 2021 r.

Powiat Będziński

Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027

przygotowany przez

ul. Petera Mansfelda 4
60-855 Poznań
tel. +48 515 258 403
remedis@remedis.eu

NIP: 781-179-27-48
REGON: 300464078
KRS: 0000270485
Kapitał zakładowy: 6.330.010,20 zł

1.	WPROWADZENIE	6
2.	METODYKA PRAC NAD PROGRAMEM	9
3.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ POWIATU BĘDZIŃSKIEGO.....	14
3.1	PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	14
3.1.1	POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA.....	14
3.1.2	ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE POWIATU	17
3.1.3	WALORY KULTUROWE I TURYSTYCZNE POWIATU.....	24
3.2	SFERA SPOŁECZNA.....	33
3.2.1	DEMOGRAFIA	33
3.2.2	RYNEK PRACY, BEZROBOCIE	41
3.3	SFERA GOSPODARCZA	46
3.3.1	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	46
3.3.2	GÓRNOŚLĄSKO-ZAGŁĘBIOWSKA METROPOLIA	50
3.4	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	51
3.4.1	KOMUNIKACJA.....	51
3.4.2	SIEĆ WODOCIĄGOWA	53
3.4.3	SANITACJA	54
3.4.4	GOSPODARKA ODPADAMI	55
3.4.5	SIEĆ GAZOWA.....	56
3.4.6	SIEĆ CIEPŁOWNICZA	57
3.4.7	INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA	57
3.4.8	ENERGIA ODNAWIALNA	57
3.5	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	59
3.5.1	EDUKACJA.....	59
3.5.2	KULTURA I SPORT	61
3.5.3	OCHRONA ZDROWIA	66
3.5.4	POMOC SPOŁECZNA	69

3.5.5	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	78
3.6	BIEŻĄCA SYTUACJA FINANSOWA POWIATU	79
4.	WYBÓR STRATEGII DLA PROGRAMU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO	81
4.1	ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO	81
4.2	ANALIZA SWOT POWIATU BĘDZIŃSKIEGO	82
4.2.1	KONSULTACJE SPOŁECZNE	82
4.2.2	ANALIZA SWOT POWIATU BĘDZIŃSKIEGO	83
4.3	WIZJA I CELE STRATEGICZNE POWIATU BĘDZIŃSKIEGO	88
5.	CELE STRATEGICZNE I PROGRAMY OPERACYJNE PROGRAMU ROZWOJU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO	90
5.1	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ GOSPODARCZY I INFRASTRUKTURALNY PRZY WYKORZYSTANIU POTENCJAŁU POWIATU”	90
5.2	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I WARUNKÓW ROZWOJU”	94
5.3	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „PROMOCJA, OCHRONA ZDROWIA I WŁĄCZENIE SPOŁECZNE”	96
5.4	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ EDUKACJI DOSTOSOWANEJ DO BIEŻĄCYCH I PRZYSZŁYCH POTRZEB”	102
6.	PROGRAM ROZWOJU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE.....	106
6.1	DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI”	106
6.2	STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.).....	107
6.3	RAPORT POLSKA 2030. WYZWANIA ROZWOJOWE.....	108
6.4	KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030	108
6.5	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030.....	109
6.6	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”	110

6.7	PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2020+	112
6.8	PROGRAM DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH GÓRNOŚLĄSKO-ZAGŁĘBIOWSKIEJ METROPOLII DO ROKU 2022	113
7.	PLAN FINANSOWY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	116
8.	WDRAŻANIE PROGRAMU.....	117
8.1	METODY ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA PROGRAMU ROZWOJU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO	117
8.2	MIERNIKI OCENY PROGRAMU	118
8.3	SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIEDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	121
8.4	PUBLIC RELATIONS PROGRAMU ROZWOJU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO.....	121
9.	ZAŁĄCZNIKI.....	123
10.	SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW	158

1. WPROWADZENIE

Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027 (dalej: Program) opierać się będzie na szeregu konkretnych celów, których osiągnięcie będzie prowadzić do wymaganego efektu. Cele te łącznie będą składać się na uzupełniający się plan rozwoju Powiatu. Na przyszłość niebagatelny wpływ ma szczegółowe planowanie oraz przestrzeganie i realizowanie wytycznych zaprezentowanych w niniejszym dokumencie. Jasne cele, które są efektem pracy wielu zaangażowanych ludzi pozwalają na jak najdoskonalszą realizację założeń. Tworzenie programu, wdrażanie z dokładnym określeniem warunków, na jakich mają się odbywać poszczególne zadania oraz zaangażowanie ludzi do tworzenia wspólnego dobra ma na celu podniesienie poziomu zaspokajania potrzeb mieszkańców. Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie:

- edukacji publicznej,
- promocji i ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- polityki prorodzinnej,
- wspierania osób niepełnosprawnych,
- transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki,
- geodezji, kartografii i katastru,
- gospodarki nieruchomościami,
- administracji architektoniczno-budowlanej,
- gospodarki wodnej,
- ochrony środowiska i przyrody,
- rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
- przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,

- ochrony praw konsumenta,
- utrzymania powiatowych obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- obronności,
- promocji powiatu,
- współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688, 1570 i 2020 oraz z 2020 r. poz. 284),
- działalności w zakresie telekomunikacji.

Do zadań publicznych Powiatu należy również zapewnienie wykonywania określonych w ustawach zadań i kompetencji kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży. Dlatego tak ważne jest odpowiednie planowanie dla właściwego gospodarowania budżetami. Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027 jest podstawowym dokumentem programowym ukierunkującym politykę samorządu powiatowego w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego w założonym horyzoncie czasu. Nakreśla on zakres dla sektorowych programów i projektów realizacyjnych Powiatu.

Każdy z powiatów jest inny. Program, z uwagi na swoją specyfikę, przygotowany jest ze szczególną starannością, uwypuklając największe regionalne wartości wyróżniające dany powiat spośród innych. Uniwersalny model Programu nie jest dobrym rozwiązaniem dla niedużego obszaru, w którym dynamika zmian jest bardzo widoczna. W związku z powyższym dobry Program powinien zawierać następujące cechy:

- unikalność - musi być specyficzny dla danego środowiska,
- rzetelność - musi być oparty o opinię społeczną, mieć realne wsparcie. Jednocześnie powinien być też „wbudowany” w otoczenie (krajowe i unijne),
- użyteczność - musi przetwarzać dalekosiężne cele w konkretne zadania wykonywane w ramach kolejnych budżetów,
- aktualność - musi być okresowo weryfikowany.

Ważną przesłanką uzasadniającą potrzebę przygotowania nowego dokumentu jest zapewnienie spójności z całym katalogiem dokumentów strategicznych na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym. Dokument składa się z trzech zasadniczych części:

- opisowej, będącej rodzajem „fotografii” aktualnego stanu Powiatu,

- analitycznej, służącej znalezieniu możliwości rozwojowych Powiatu,
- planistycznej, wskazującej konkretne programy i działania służące realizacji wskazanych w analizie celów.

Diagnoza prezentuje wyczerpujący obraz Powiatu. Na potrzeby przeprowadzonej analizy wykorzystano różne metody prezentacji danych. Korzystano z dwóch zasadniczych źródeł informacji. Jednym z nich były rejestry prowadzone w Starostwie Powiatowym, drugim dane pozyskane z Banku Danych Lokalnych (prezentującego dane Głównego Urzędu Statystycznego). Bardzo ważnym źródłem informacji były wyniki przeprowadzonych wśród mieszkańców ankiet oraz konsultacji społecznych.

Przyjęty i wdrażany Program pozwoli nie tylko efektywnie prowadzić politykę rozwoju Powiatu, ale także będzie zasadniczym dokumentem umożliwiającym skorzystanie z licznych instrumentów finansowych wspierających rozwój lokalny i regionalny, w tym pochodzących z perspektywy finansowej Unii Europejskiej.

Należy pamiętać, że niniejszy dokument ma charakter otwarty, nie zamyka się przed zmianami i wprowadzaniem nieujętych w aktualnej wersji dokumentu rozwiązań.

2. METODYKA PRAC NAD PROGRAMEM

Na podstawie stanu aktualnego określonego na podstawie diagnozy strategicznej i wyników prac osób zaangażowanych w określenie możliwości rozwojowych została przygotowana wizja Powiatu, realizujące ją cele strategiczne, programy i konkretne zadania. Program będzie obowiązywał w latach 2021-2027 (sugerowano się unijną perspektywą finansową).

Przy tworzeniu niniejszego dokumentu posłużono się metodą partycypacyjno-ekspercką. Skorzystano z wiedzy mieszkańców, zwłaszcza aktywnych w pracach samorządu, organizacji pozarządowych i przedstawicieli biznesu. To oni byli głównymi autorami wyboru dróg rozwoju dla Powiatu. Wykorzystano liczne dane dostępne w Starostwie Powiatowym i Urzędach Gmin, w zasobach Głównego Urzędu Statystycznego oraz innych instytucjach publicznych (Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Wojewódzki itp.). Konsultanci Remedis SA porządkowali i uzupełniali uzyskiwane informacje. Ponadto dokonali zintegrowanej analizy SWOT. Ważną rolą ekspertów zewnętrznych było odniesienie Programu do innych, obowiązujących dokumentów (własnych Powiatu, gmin Powiatu, innych dokumentów powiatowych, wojewódzkich, krajowych i unijnych).

Po przygotowaniu projektu Programu dokument został poddany konsultacjom społecznym, tak, aby finalnie przygotowany dokument był szeroko akceptowaną wizją rozwoju Powiatu.

Tworząc Program kierowano się następującymi przesłankami:

- władze lokalne chcą pełnić rolę aktywnego inspiratora i koordynatora działań w Powiecie,
- współpraca różnych środowisk lokalnych może przynieść wiele dodatkowych korzyści niemożliwych do osiągnięcia indywidualnie,
- Powiat chce być otwarty na kontakty zewnętrzne widząc w nich źródło rozwoju i innowacji,
- poprawa jakości życia mieszkańców całego Powiatu związana jest z poprawą sytuacji gospodarczej.

Prace nad Programem składały się z następujących elementów:

I. Określenie stanu aktualnego:

Diagnoza obejmuje przegląd najważniejszych elementów struktury społeczno-gospodarczej Powiatu. Szczególny nacisk położono na omówienie następujących zagadnień:

- sytuacji demograficznej i społecznej,
 - stanu infrastruktury technicznej, w szczególności infrastruktury telekomunikacyjnej, energetycznej i gazowej, kanalizacji, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, infrastruktury drogowej,
 - stanu infrastruktury społecznej, w szczególności bazy materialnej oświaty i wychowania, zagadnień pomocy społecznej, ochrony zdrowia, kultury oraz sportu i rekreacji,
 - sytuacji gospodarczej i finansowej.
- II. Określenie potencjału rozwojowego.
 - III. Zagregowana analiza możliwości rozwoju.
 - IV. Określenie Wizji Powiatu Będzińskiego.
 - V. Określenie Celów Strategicznych.
 - VI. Koordynacja Programu z innymi dokumentami strategicznymi.
 - VII. Określenie zasad monitorowania i aktualizacji Programu.
 - VIII. Przygotowanie i przedłożenie Radzie Powiatu projektu Programu.

W oparciu o powyższą metodę wyznaczone zostały kierunki rozwoju Powiatu. Jak wcześniej wspomniano na poziomie szczegółowym zadanie realizacji Programu jest przejęte przez dokumenty operacyjne.

Podczas prac nad niniejszym dokumentem wykorzystano dokumenty strategiczne jednostek centralnych:

- I. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”.
- II. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- III. Raport „Polska 2030. Wyzwania Rozwojowe”.
- IV. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.
- V. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.
- VI. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.
- VII. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”.
- VIII. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030+”.
- IX. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.

oraz dokumenty Powiatu Będzińskiego i jednostek szczebla gminnego:

- I. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2025 roku.
- II. Program Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego w Powiecie Będzińskim na lata 2018-2023.
- III. Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Będzińskim na lata 2018-2020.
- IV. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020.
- V. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016-2020.
- VI. Program Współpracy Powiatu Będzińskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2020.
- VII. Raport o stanie Powiatu Będzińskiego za 2018 rok.
- VIII. Raport o stanie Powiatu Będzińskiego za rok 2019.
- IX. AS Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023
- X. Program ochrony przed hałasem dla Powiatu Będzińskiego.
- XI. Strategia Rozwoju Miasta Będzina na lata 2012-2020.
- XII. Raport o stanie miasta Będzina za 2018.
- XIII. Raport o stanie miasta Będzina za 2019.
- XIV. Program Rewitalizacji dla Miasta Będzina na lata 2017-2023.
- XV. Program Ochrony Środowiska dla miasta Będzina na lata 2018-2020 z perspektywą do roku 2024.
- XVI. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Będzina na lata 2014-2020.
- XVII. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Będzina.
- XVIII. Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Dla Miasta Czeladź na lata 2016- 2022.
- XIX. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Czeladź na lata 2016-2023.
- XX. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Czeladź.
- XXI. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czeladź na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024.

- XXII. Strategia Rozwoju Miasta Czeladź na lata 2016-2023.
- XXIII. Raport o stanie miasta na rok 2018 – Czeladź.
- XXIV. Raport o stanie Gminy Czeladź za rok 2019.
- XXV. Raport o Stanie Gminy Wojkowice w 2018 r.
- XXVI. Raport o Stanie Gminy Wojkowice w 2019 r.
- XXVII. Strategia Rozwoju Miasta Wojkowice na lata 2014-2020.
- XXVIII. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Wojkowice na lata 2017-2023.
- XXIX. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Wojkowice do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018.
- XXX. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 (Wojkowice).
- XXXI. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wojkowice.
- XXXII. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bobrowniki.
- XXXIII. Strategia Rozwoju Gminy Bobrowniki do roku 2020.
- XXXIV. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024.
- XXXV. Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023.
- XXXVI. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Bobrowniki na lata 2016-2022.
- XXXVII. Raport o stanie Gminy Bobrowniki za 2018 rok.
- XXXVIII. Raport o stanie Gminy Bobrowniki za 2019 rok.
- XXXIX. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Mierzęcice.
- XL. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Mierzęcice.
- XLI. Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Mierzęcice.
- XLII. Strategia Rozwoju Gminy Psary 2016-2025.
- XLIII. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Psary na lata 2017-2019 z perspektywą na lata 2020-2023.
- XLIV. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Psarach na lata 2014-2020.

- XLV. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Psary.
- XLVI. Raport o stanie Gminy Mierzęcice za 2018 rok.
- XLVII. Raport o stanie Gminy Mierzęcice za rok 2019.
- XLVIII. Raport o stanie Gminy Psary w roku 2018.
- XLIX. Raport o stanie Gminy Psary w roku 2019.
- L. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Psary.
- LI. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Siewierz na lata 2017-2023.
- LII. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2020 roku.
- LIII. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Siewierz na lata 2019-2023.
- LIV. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Siewierz.
- LV. Raport o stanie Gminy Siewierz za 2018 rok.
- LVI. Raport o stanie Gminy Siewierz za 2019 rok.
- LVII. Raport o stanie Gminy Sławków za 2018 rok.
- LVIII. Raport o stanie Gminy Sławków za 2019 rok.
- LIX. Strategia Rozwoju Miasta Sławkowa na lata 2014-2020.
- LX. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Sławków na lata 2016-2019, z perspektywą na lata 2020-2023.
- LXI. Strategia Rozwiązywania problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa na lata 2014-2019.
- LXII. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Sławkowa.
- LXIII. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Sławkowa na lata 2017-2020.

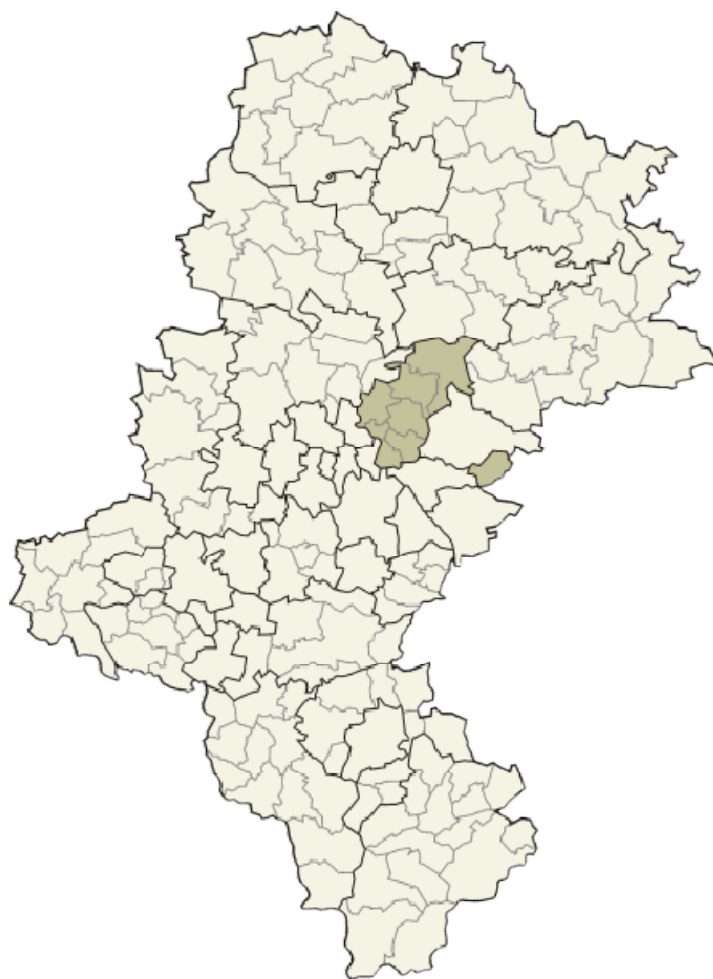
Ze względu na potrzebę tworzenia dokumentów o charakterze strategicznym dla różnych obszarów aktywności przyjęto zasadę otwartości niniejszego dokumentu. Zmiany, uzupełnienia i modyfikacje polegać będą mogły zarówno na poprawianiu wprost dokumentu bazowego, jak i na dołączaniu innych dokumentów, jako uzupełnień Programu.

3. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

3.1 PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

3.1.1 POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA

Powiat Będziński położony jest w centralnej części województwa śląskiego w obrębie Wyżyny Śląskiej. Od wschodu graniczy z powiatem zawierciańskim, od południowego wschodu z miastami na prawach powiatu – Dąbrową Górniczą oraz Sosnowcem, od południa z miastem na prawach powiatu – Katowicami, od południowego zachodu z miastami na prawach powiatu – Siemianowicami Śląskimi oraz Piekarami Śląskimi, od zachodu z powiatem tarnogórskim oraz od północy z powiatem myszkowskim. Ponadto gmina Sławków graniczy w woj. śląskim z miastami na prawach powiatu – Dąbrowa Górnicza, Sosnowiec i Jaworzno, natomiast w woj. małopolskim z gminą miejską Bukowno i wiejską Bolesław, wchodzącymi w skład powiatu olkuskiego.

Rysunek 1 Powiat Będziński na mapie województwa śląskiego
(źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_b%C4%99dzi%C5%84ski, wgląd: maj 2020 r.)

Powiat Będziński jest jednym z trzech powiatów w Polsce, którego część stanowi eksklawa (Sławków) i jedynym takim Powiatem, który nie jest rozdzielony przez miasto na prawach powiatu będące jego siedzibą.

Powiat Będziński zajmuje powierzchnię 364 km² (36.413 ha) co stanowi 2,95% powierzchni województwa śląskiego i 0,11% powierzchni kraju. W 2019 roku zamieszkały był przez 148.089 osoby¹ (3,27% ludności województwa i 0,39% ludności kraju). Powiat tworzy 8 gmin. Cztery gminy miejskie (Będzin, Czeladź, Wojkowice, Sławków), jedna gmina miejsko-wiejska (Siewierz) oraz 3 gminy wiejskie (Bobrowniki, Mierzęcice, Psary). Pod względem powierzchni największą gminą Powiatu jest gmina Siewierz, a pod względem liczby mieszkańców miasto Będzin.

Tabela 1 Gminy w Powiecie Będzińskim

JST	Powierzchnia [km ²]	Ludność
Będzin	37	56.354
Czeladź	16	31.405
Wojkowice	13	8.942
Bobrowniki	52	12.132
Mierzęcice	49	7.635
Psary	46	12.221
Siewierz	114	12.417
Sławków	37	6.983

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Rysunek 2 Powiat Będziński – gminy

(źródło: https://osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=13&id_p=257&id_g, wgląd: maj 2020 r.)

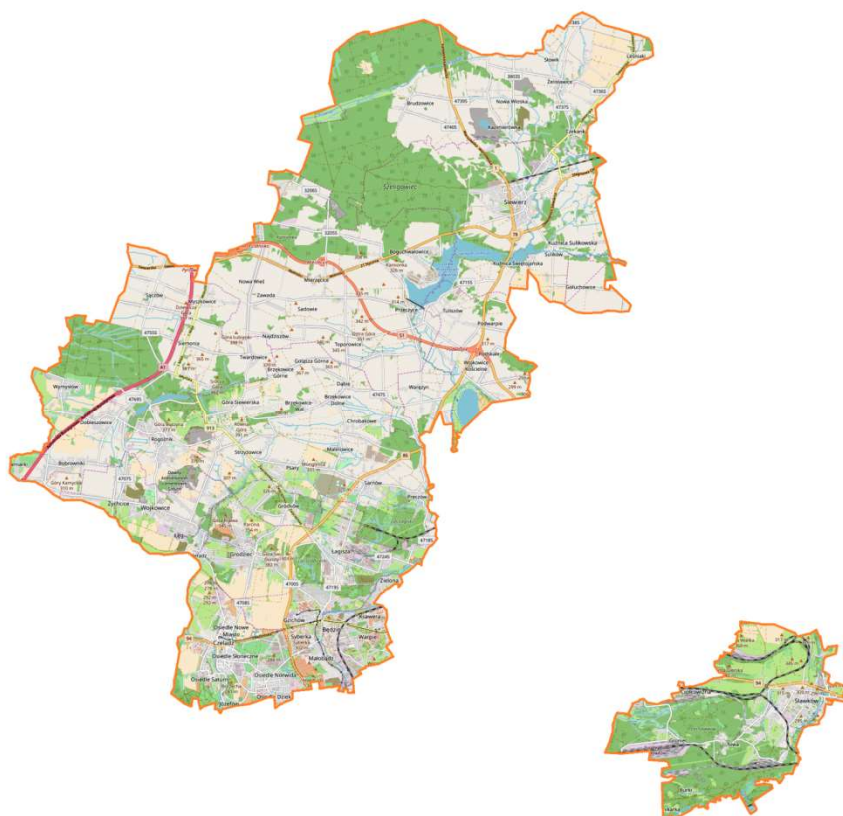
¹ Źródło: GUS

Sieć osadniczą Powiatu Będzińskiego tworzy 5 miast i 38 sołectw. Siedzibą władz Powiatu jest miasto Będzin – główny ośrodek handlowy, finansowo-gospodarczy, administracyjny i kulturalno-oświatowy Powiatu. Jest oddalony od Katowic o około 13 km i 290 km od Warszawy.

Tabela 2 Sieć osadnicza w Powiecie Będzińskim (miasta i sołectwa)

Gmina	Miasta	Sołectwa
Będzin	Będzin	
Czeladź	Czeladź	
Wojkowice	Wojkowice	
Bobrowniki		Bobrowniki, Dobieszowice, Myszkowice, Rogoźnik, Sączów, Siemonia, Twardowice, Wymysłów ²
Mierzęcice		Boguchwałowice, Mierzęcice, Mierzęcice II, Mierzęcice Osiedle, Najdyszów, Nowa Wieś, Przeczyce, Sadowie, Toporowice, Zawada ³
Psary		Strzyżowice, Sarnów, Psary, Preczów, Malinowice, Gródków, Góra Siewierska, Gołąsza Górna, Dąbie, Brzękowice ⁴
Siewierz	Siewierz	Brudzowice, Dziewki, Gołuchowice, Leśniaki, Nowa Wioska, Podwarpie, Tuliszów, Warężyn, Wojkowice Kościelne, Żeliszowice ⁵
Sławków	Sławków	

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 3 Mapa Powiatu Będzińskiego

(źródło: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7b/Powiat_b%C4%99dzi%C5%84ski_location_map.png, wgląd maj 2020 r.)

² Źródło: <http://bip.bobrowniki.pl/?a=11375>

³ Źródło: <https://mierzecice.bip.info.pl/dokument.php?iddok=529&idmp=9&r=o>

⁴ Źródło: <http://bip.psary.pl/6007>

⁵ Źródło: <https://www.siewierz.pl/1/strona/137/>

3.1.2 ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE POWIATU

Według podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez Jerzego Kondrackiego⁶ Powiat Będziński znajduje się w obrębie Wyżyny Katowickiej (część południowa) i Garbu Tarnogórskiego (część centralna i północna). Niewielki, północny fragment Gminy Siewierz zlokalizowany jest w obrębie Obniżenia Górnej Warty i Progu Woźnickiego.

Wyżyna Katowicka charakteryzuje się budową ze skał węglonośnych utworzonych w karbonie, na których zalegają dolomity i wapienie triasu środkowego. Stanowi fragment makroregionu Wyżyny Śląskiej, podobnie jak mezoregion Garb Tarnogórski zbudowany głównie z wapieni i dolomitów środkowego triasu z miejscowymi osadami czwartorzędowych glin i piasków.

Wyżyna Śląska, na której leży większa część Powiatu, zbudowana jest z mało odpornych skał paleozoicznych (piaskowców) pokrytych gruboziarnistymi piaskowcami, iłami, wapieniami i marglami. Na tych utworach zalegają osady czwartorzędowe, na którą składają się piaski, żwiry i gliny. Drobne wysepki wapienia i dolomitu dewońskiego występują pod Siewierzem. Czyste chemiczne wapienie powstały w okresie triasu i zalegają w okolicach Będzina. W wyniku zlodowaceń na obszarze Powiatu, a szczególnie Bobrownik, Wojkowic i Psar, zaległy duże połacie piasku, które naniósł rzeki powstałe z topniejących lodowców. Wiejące wiatry utworzyły z tych piasków wzgórza o charakterze wydmowym. Lodowiec zostawił jeszcze pokaźne osady żwirów i głazów narzutowych na wzniesieniach. Najwyższy punkt na terenie Powiatu to główny grzbiet Garbu Tarnogórskiego w okolicy Twardowic, w gminie Mierzęcice o wysokości 398 m n.p.m.

GRUNTY

Na większości obszaru Powiatu dominują piaski i żwiry wieku zlodowacenia środkowopolskiego, a także wapienie, dolomity i margle środkowego triasu. Ponadto, dolny trias reprezentowany jest poprzez utwory piaskowców, mułowców i iłowców z rudami żelaza, a w części Powiatu widoczne są piaski, żwiry i mady rzeczne wieku holocen.

Z najaktualniejszych dostępnych danych GUS (2014 rok) wynika, że powierzchnia gruntów użytkowych rolnych w Powiecie wynosi 20.522 ha (56,36%), w tym gruntów ornych – 14.069 ha (68,56%), zaś łąk i pastwisk 5.176 ha (25,22%). Sady zajmują powierzchnię ok. 713 ha.

⁶ Kondracki J. 2013: Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

Tabela 3 Powierzchnia geodezyjna gruntów w Powiecie Będzińskim

GRUNTY	POWIERZCHNIA [ha]								
	Powiat Będziński	Będzin	Czeladź	Wojkowice	Bobrowniki	Mierzęcice	Psary	Siewierz	Sławków
Obszar	36.413	3.737	1.638	1.279	5.148	4.943	4.616	11.385	3.667
Powierzchnia łądowa	35.590	3.697	1.615	1.264	5.086	4.748	4.607	10.938	3.635
Użytki rolne razem	20.522	1.686	675	773	3.104	3.457	3.312	6.168	1.347
• Grunty orne	14.069	1.314	636	575	2.182	2.671	2.255	3.592	844
• Sady	713	135	9	89	168	109	120	50	33
• Łąki trwałe	4.213	88	1	57	576	340	672	2.132	347
• Pastwiska trwałe	963	139	20	33	111	201	145	206	108
• Grunty rolne zabudowane	493	8	4	7	56	128	106	175	6
• Grunty pod stawami	1	0	0	0	0	1	0	0	0
• Grunty pod rowami	70	2	5	12	11	7	14	10	9
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	7.907	221	97	35	1.166	761	709	3.634	1.284
• Lasy	7.550	166	0	30	1.114	747	675	3.594	1.224
Grunty pod wodami	823	40	23	15	62	195	9	447	32
• Płynącymi	238	40	23	15	62	5	9	55	29
• Stojącymi	585	0	0	0	0	190	0	392	3
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem	6.260	1.696	773	372	651	407	521	968	872
• Tereny mieszkaniowe	1.910	499	308	128	227	122	267	243	116
• Tereny przemysłowe	862	372	105	107	15	12	1	32	218
• Tereny inne zabudowane	366	118	92	22	19	13	40	42	20
• Tereny zurbanizowane niezabudowane	87	42	13	1	0	1	2	1	27
• Tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	453	198	96	33	67	21	12	11	15
• Tereny komunikacyjne – drogi	1732	321	125	55	312	224	160	413	122
• Tereny komunikacyjne – tereny kolejowe	587	82	34	22	6	14	39	41	349
• Użytki kopalne	249	54	0	0	5	0	0	185	5
Użytki ekologiczne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nie użytki	728	69	49	79	157	64	51	139	120

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Stan gleb na terenie Powiatu Będzińskiego jest stosunkowo dobry, z wyjątkiem bezpośrednio przyległych do głównych dróg. Zagrożeniem dla gleb przyległych do pasów drogowych są spaliny pojazdów mechanicznych (m.in. Pb, WWA) oraz zasolenie z zimowego utrzymania dróg.

SUROWCE NATURALNE

Powiat Będziński zlokalizowany jest na Wyżynie Śląskiej i jest zróżnicowany pod względem budowy geologicznej. W części południowej Powiatu występują złoża węgla kamiennego, podczas gdy w części północnej występują złoża dolomitów i wapieni.

Tabela 4 Wykaz złóż na terenie Powiatu Będzińskiego

Lp.	Nazwa złoża	Kopalina	Stan zag. złoża ⁷	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby geologiczne pozabilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
1.	Dąbrówka Wielka	Rudy cynku i ołowiu	Z	-	31.112 tys. t	-	-
2.	Laski	Rudy cynku i ołowiu	R	1.562 tys.t	-	-	-
3.	Gołuchowice	Rudy cynku i ołowiu	R	16.916 tys.t	-	-	-
4.	Poręba	Rudy cynku i ołowiu	P	799 tys.t	-	-	-
5.	Siewierz	Rudy cynku i ołowiu	P	317 tys.t	-	-	-
6.	Brudzowice	Dolomity	E	136.676,98 tys.t	-	77.129,54 tys.t	1.359,00 tys.t
7.	Nowa Wioska	Kamienie łamane i bloczne	E	53.477 tys.t	-	12.188 tys.t	622 tys.t
8.	Podleśna	Kamienie łamane i bloczne	E	95.418 tys.t	-	9.485 tys.t	586 tys.t
9.	Szczakowa	Piaski formierskie	E	31.658,08 tys.t	-	1.861,79 tys.t	457,47 tys.t
10.	Staszówka	Piaski formierskie	Z	261,00 tys.t	-	-	-
11.	Piwoń	Piaski i żwiry	P	3.527 tys.t	-	-	-
12.	Siewierz	Piaski i żwiry	Z	219 tys.t	-	-	-
13.	Siewierz M	Piaski i żwiry	E	115 tys.t	-	97 tys.t	-
14.	Szeligowiec	Piaski i żwiry	T	173 tys.t	-	-	-
15.	Szeligowiec II	Piaski i żwiry	T	1.365 tys.t	-	-	-
16.	Winowno	Piaski i żwiry	R	2.479 tys.t	-	-	-
17.	Kuźnica Warężyńska	Piaski podsadzkowe	T	11.529,73 tys. m ³	-	11.529,73 tys. m ³	-
18.	Rozkówka	Piaski podsadzkowe	R	1.036 tys. m ³	-	-	-
19.	Szczkowa-Maczk	Piaski podsadzkowe	R	70.659 tys. m ³	-	-	-
20.	Gródków-Łągisza	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	R	1.728 tys. m ³	-	-	-
21.	Korzeniec	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	R	94 tys. m ³	-	-	-
22.	Łągisza 10	Surowce ilaste ceramiki	Z	254 tys. m ³	-	-	-

⁷ E – eksploatowane, T - złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo, R – rozpoznane szczegółowo, Z – złożo, z którego wydobywanie zostało zaniechane, P - złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie.

		budowlanej					
23.	Siewierz E	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Z	722 tys. m ³	-	-	-
24.	Sławków I	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	E	118 tys. m ³	-	92 tys. m ³	14 tys. m ³
25.	Grodziec	Surowce ilaste D/P cementu	R	1.750 tys. t	-	-	-
26.	Góra Siewierska	Wapienie i margle	R	-	-	-	-
27.	Kamyce	Wapienie i margle	R	27.000 tys. t	-	-	-
28.	Brudzowice	Wapienie i margle	R	36.811 tys. t	-	-	-
29.	Calcium Brynica-Czalaź	Wapienie i margle	Z	1.254 tys. t	-	-	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2019 r., Starostwo Powiatowe w Będzinie

Ponadto na terenie Powiatu Będzińskiego występują złoża węgla kamiennego: Grodziec (Z), Jowisz (Z), Saturn (Z), Wojkowice (Z), Paryż (Z), Sosnowiec (Z), Piekary (Z) i Andaluzja (Z).⁸

Większość złóż na obszarze Powiatu nie jest eksploatowana, a jedyne działające obszary górnicze, zlokalizowane w Sławkowie i Siewierzu, charakteryzują się niskim znaczeniem dla środowiska naturalnego. Efektem historycznego wydobycia węgla kamiennego z południowych obszarów Powiatu są odczuwalne tąpnięcia i lokalne osunięcia gruntów pomimo zaprzestania eksploatacji. Należy pamiętać, że jakkolwiek eksploatacja złóż powoduje duże zmiany w przypowierzchniowej warstwie skorupy ziemskiej, między innymi w postaci znacznych obszarów wyłączonych z użytkowania (grunty zdewastowane i zdegradowane). Prowadzone prace rekultywacyjne po zakończonej eksploatacji z jednej strony, w niewielkim stopniu łagodzą przeobrażenia spowodowane wydobywaniem kopalin, jednak przy dobrze przeprowadzonych działaniach mogą wzbogacać krajobraz w nowe elementy, których zaistnienie nie byłoby możliwe bez wcześniejszego wydobycia.

WODY

Powiat Będziński w całości położony jest w obszarze dorzecza Wisły (kod 2000) w regionie wodnym Małej Wisły. Płynące na terenie Powiatu Brynica i Czarna Przemsza łączą się, następnie Czarna Przemsza (płynąca przez Powiat) i Biała Przemsza łączą się i jako Przemsza płyną w stronę Wisły. Dodatkowo, na obszarze Powiatu zlokalizowany jest Zalew Przeczycko-Siewierski o powierzchni 5,1 km² pełniący funkcje przeciwpowodziowe i rekreacyjne.

⁸ Źródło: Starostwo Powiatowe w Będzinie

Zbiornikami retencyjnymi na obszarze Powiatu są:

- zbiornik Przeczyce,
- zbiornik Kuźnica Warężyńska (Pogoria IV),
- zbiornik Kozłowa Góra.

Zbiornik Przeczycko-Siewierski położony na rzece Czarna Przemsza oddany został do eksploatacji w 1963 r. Całkowita pojemność zbiornika to 20,7 mln m³, w tym pojemność powodziowa 2,95 mln m³, a jego powierzchnia wynosi 4,7 km². Zbiornik ma wielorakie funkcje, takie jak:

- wyrównawcza – magazynowanie wody dla celów pitnych i przemysłowych wraz z zapewnieniem przepływu nienaruszalnego poniżej zapory oraz podwyższeniu przepływów niżówkowych w rzece Przemszy;
- przeciwpowodziowa związana z redukowaniem występujących fal powodziowych i ochroną gruntów leżących poniżej terenu zbiornika;
- rekreacyjna pod względem wędkarskim i turystycznym.

Zbiornik Kuźnica Warężyńska zlokalizowany na lewym brzegu rzeki Czarnej Przemszy o pojemności 51,16 mln m³ i pojemności powodziowej około 8 mln m³.

Zbiornik Kozłowa Góra usytuowany na rzece Brynicy w 1937 r. o pojemności 17,68 mln m³, w tym pojemność powodziowa około 2,1 mln m³.

Ochrona przeciwpowodziowa w Powiecie realizowana jest, oprócz wyżej wymienionych zbiorników, również przez Jezioro Rogoźnickie Dolne i Górne, a także zbiorniki Pogoria I, II i III w Dąbrowie Górniczej, które posiadają połączenia hydrauliczne ze zbiornikiem Kuźnica Warężyńska.

Zgodnie z aktualizacją Programu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły w Polsce obowiązuje podział na 172 części jednolitych wód podziemnych. Obszar Powiatu znajduje się w obrębie następujących jednostek:

- JCWPd 111 – część zachodnia Powiatu;
- JCWPd 112 – część wschodnia Powiatu;
- JCWPd 130 – fragmentarycznie na obszarze Powiatu - Gmina Sławków.

PRZYRODA

Lesistość w Powiecie w 2018 roku wynosiła 21,2%. Jest ona zdecydowanie niższa od lesistości województwa śląskiego (32,0%) i kraju (29,6%). Sytuacja w poszczególnych gminach przedstawia się następująco:

- Będzin: 4,5%;
- Czeladź: 1,2%;
- Wojkowice: 2,0%;
- Bobrowniki: 21,5%;
- Mierzęcice: 14,9%;
- Psary: 14,4%;
- Siewierz: 31,2%;
- Sławków: 39,6%.

Największe kompleksy leśne to lasy położone częściowo na terenie Powiatu Będzińskiego, w obszarze nadleśnictw Lasów Państwowych Siewierz, Świerklaniec i Chrzanów.

Na obszarze Powiatu, z uwagi na jego przemysłowo-zurbanizowany charakter, występuje stosunkowo mało form ochrony przyrody czy krajobrazu. W obrębie Powiatu utworzono⁹:

- Obszary NATURA 2000:
 - **Łąki w Sławkowie** PLH240043 (gmina Sławków) – o łącznej powierzchni 50,97 ha, obszar został utworzony 18.01.2014 r. i jest pod nadzorem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach. Jest to obszar ochrony siedlisk obejmujący kompleksy łąk zajęte przez dwa gatunki modraszków (motyli).
- Obszary chronionego krajobrazu:
 - **Przełajka** (gmina Czeladź) – jest to pas podmokłych łąk w dolinie rzeki Brynicy na granicy dwóch aglomeracji miejskich - Siemianowic Śląskich i Czeladzi;
 - **Góra Zamkowa** (gmina Będzin) – fragment interesującego krajobrazu o cechach naturalnych w granicach miasta. Obszar ten wyróżnia się szczególnymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, kulturowymi i historycznymi. Prowadzą przez niego szlaki turystyczne (tzw. szlak Husarii Polskiej oraz Szlak XXV-lecia PTTK);

⁹ Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

- **Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki** (gmina Sławków);
- **Góra Zamkowa, Wzgórze Doroty, Lasek Grodziecki** (gmina Będzin).
- Użytki ekologiczne:
 - **Brynicka terasa** (gmina Wojkowice) – siedliska wodno-błotne i wychodnie skał wapiennych pokryte murawami ciepłolubnymi;
 - **W dolinie Przemszy** (gmina Siewierz) – utworzony użytek ekologiczny ma bezpośrednie powiązanie z obszarem, który przyrodniczo jest bardzo cenny i stanowi istotny korytarz migracyjny, a mianowicie z doliną rzeki Czarnej Przemszy..
- Pomniki przyrody:

Tabela 5 Pomniki przyrody w Powiecie Będzińskim

Lp.	Pomnik	Przybliżona lokalizacja	Data ustanowienia
Gmina Będzin			
1.	Lipa szerokolistna	ul. Brzozowicka 54	1992-04-30
2.	Peretkowiec japoński, korona asymetryczna - 7 szt. Wiśnia wonna „antypka” - 1 szt.	ul. 1-go Maja/Sienkiewicza	1992-11-10
3.	Grupa wielogatunkowa (17 drzew)	Rosną w Parku Ciechanowskiego w Będzinie - Grodźcu Dom Pomocy Społecznej ul. Mickiewicza 2	1993-06-23
4.	Grupa wielogatunkowa - 15 szt., aleja kasztanowa - 43 szt.	Rosną w Parku Ciechanowskiego w Będzinie - Grodźcu Dom Pomocy Społecznej ul. Mickiewicza 2	1994-03-14
Gmina Wojkowice			
5.	Lipa szerokolistna	Posesja nr 256 przy ul. Sobieskiego, pobocze przejazdu prowadzącego na podwórko i ogród, w bezpośrednim sąsiedztwie budynku mieszkalnego	2007-11-14
Gmina Bobrowniki			
6.	Lipa szerokolistna – 2 szt. Lipa drobnolistna – 2 szt.	Siemonia, ul. Szkolna	1962-07-06
Gmina Psary			
7.	Lipa drobnolistna	ul. Wiejska 45	1958-03-13
8.	Lipa szerokolistna	ul. Ogrodowa 2 w miejscowości Malinowice, obręb Malinowice, nr 679	1958-10-23
9.	Lipa drobnolistna	rośnie w miejscowości Malinowice przy ul. Ogrodowej 2, dz. nr 679, obręb Malinowice	1958-10-23
10.	Lipa szerokolistna	Brzękowice Dolne przy drodze gminnej	2002-05-28
11.	Lipa drobnolistna	ul. Boczna w granicach działek nr 680/1 i nr 501/1, obręb Psary	2011-11-24
Gmina Sławków			
12.	Grusza pospolita	rośnie na prywatnej posesji przy pomniku "Bojownikom o wolność ojczyzny" zamordowanym przez hitlerowców w dniu 3.12.1941 r.	1984-09-25

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

Należy uznać, że zróżnicowane i często unikatowe zasoby przyrodnicze Powiatu są dobrze chronione, a dodatkowo zwiększają atrakcyjność turystyczną regionu.

3.1.3 WALORY KULTUROWE I TURYSTYCZNE POWIATU

Atrakcyjność Powiatu Będzińskiego wynika z jego wyjątkowego położenia i zróżnicowania przyrodniczego oraz z dużej wartości walorów krajoznawczych i kulturowych. Powiat może być traktowany jako zaplecze rekreacyjne dla mieszkańców aglomeracji. Najbardziej zachęcający dla rozwoju turystyki obszar stanowi część północna Powiatu, znacznie mniej zurbanizowana i uprzemysłowiona od części południowej. Przemawia za tym przede wszystkim położenie w obrębie Wyżyny Śląskiej oraz w bezpośrednim sąsiedztwie Jury Krakowsko-Częstochowskiej, co wiąże się z posiadaniem interesujących terenów dla rozwoju turystyki rowerowej, pieszej oraz wodnej (żeglarstwo, kajakarstwo, wędkarstwo). Potencjał dla rozwoju funkcji rekreacyjnej stanowią również lasy oraz zbiorniki wodne.

Na terenie Powiatu zlokalizowane są również stawy rybne (gmina Siewierz). W dzielnicy Będzina - Grodziec położone jest najwyższe wzniesienie Wyżyny Katowickiej - Góra Świętej Doroty (potocznie zwane Dorotką) o wysokości 382 m n.p.m. Na szczycie wzgórza znajdują się pozostałości historycznego grodziska oraz kościół filialny pw. św. Doroty z 1635 roku.

Powiat Będziński ze względu na swoją historię oraz silne uprzemysłowienie, zapoczątkowane już w XVIII wieku posiada liczne atrakcje turystyczne związane przede wszystkim z kulturą materialną, a dokładniej z zabytkami architektury i techniki. Powiat Będziński jest niewątpliwie atrakcyjnym miejscem dla wielbicieli zabytków postindustrialnych (unikatowe założenia osiedli robotniczych, pozostałości dawnych kopalni i fabryk). Posiada on także liczne zabytki sakralne czy założenia pałacowo-parkowe.

Na terenie Powiatu Będzińskiego znajduje się wiele zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych sporządzonego przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach.

Tabela 6 Zabytki wpisane do rejestru zabytków WUOZ w Katowicach w podziale na gminy Powiatu

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru	Data
Gmina Będzin				
1.	Będzin	miasto w ramach historycznego założenia	438/53 810/67	14.03.1953 18.02.1969
2.		kościół parafialny pw. Świętej Trójcy, XIV w., XIX w.	452/56 4/60	02.11.1956 23.02.1960
3.		kościół cmentarny pw. św. Tomasza, XVI w.	5/60	23.02.1960
4.		zamek, XIV w.	337 1/60	15.10.1951 23.02.1960
5.		mury obronne, XIV w.	453/56 2/60	02.11.1956 23.02.1960
6.		„Dom Wójta”, ul. Czeladzka 2, 1889 r.	A/14668/92	12.06.1998
7.	Będzin - Grodziec	kościół parafialny pw. św. Katarzyny - prezbiterium, XVIII w.	10/60	23.02.1960
8.		kościół filialny pw. św. Doroty, XVII w.	11/60 65/48	23.02.1960 18.11.1948
9.		zespół pałacowy, 1 połowa XIX w.: <ul style="list-style-type: none"> • pałac, • park. 	A-12/60	23.02.1960
10.	Będzin - Gzichów	zespół pałacowy, ul. Gzichowska 15/17, XVIII w.: <ul style="list-style-type: none"> • pałac, • 2 oficyny gospodarcze, • teren założenia z parkiem. 	A/178/06 A/514/2019	22.05.1950 23.02.1960 16.03.2006 18.04.2019
Gmina Bobrowniki				
11.	Bobrowniki	kościół parafialny pw. św. Wawrzyńca, drewniany, 1669 r., XIX w.	19/60	23.02.1960
12.	Dobieszowice	dawny dwór obronny, obecnie ośrodek kultury, ul. Kościuszki 21a, pocz. XVII w., XIX-XX w.	A/260/10	14.05.1953 23.02.1960
13.	Myszkowice	ogrodzenie dawnego folwarku, XVII w.	523/57	02.05.1957
14.	Sączów	kościół parafialny pw. św. Jakuba Apostoła, 1872 r.	A/568/2019	31.10.1991
Gmina Czeladź				
15.	Czeladź	miasto w ramach historycznego założenia	384/53 1182/72	14.03.1953 05.05.1972
16.		kościół parafialny pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika, 1906-12 r.	A-1269/81	10.12.1981
17.		dom, ul. Kościelna 2, drewniany, pocz. XIX w.	6/60	23.02.1960 nie istnieje
18.		remiza z salą widowiskową, dawne kino „Uciecha”, ul. 1 Maja 28, 1924-29 r.	A/395/12	20.12.2012
19.		dom podcieniowy, Rynek 3, XVIII w.	335/51	10.10.1951
20.		dom, ul. Rynkowa 2, 1 połowa XVII w.	A/624/2020	08.04.2020
21.	Czeladź - Piaski	osiedle robotnicze Piaski z zabudową, po 1920 r. <ul style="list-style-type: none"> • zespół kościoła parafialnego, ul. Kościuszki/Francuska: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kościół pw. MB Bolesnej, ▪ plebania, ul. Francuska 1, ▪ dom katolicki (d. szkoła), ul. Kościuszki 3, ▪ kapliczka (obok kościoła), ul. Kościuszki 3, • Klub Urzędniczy, ul. Sikorskiego 3, • 19 domów, ul. Betonowa 1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, • 5 domów, ul. Francuska 5, 7, 9, 11, 13, • 11 domów, ul. Kościuszki 1, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, • 5 domów, ul. Krzywa 1, 2, 3, 4, 5, 	A/1479/92	04.08.1992

		<ul style="list-style-type: none"> • 22 domy, ul. 3 Kwietnia 2-7, 9-22, 24, 26, po 1920 r., • dom, ul. Mickiewicza 8, • 13 domów (parzysta strona ulicy), ul. Nowopogońska 210-220, 230-242 , • 6 domów, ul. Sikorskiego 1, 6, 8, 10, 24, 26, • 9 domów, ul. Warszawska 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, • dom, ul. Zwycięstwa 1, 			
Gmina Mierzęcice					
22.	Nowa Wieś	kaplica, XVIII/XIX w.	97/67	07.10.1967	
23.	Targoszyce	kościół parafialny pw. św. Mikołaja, XVIII w., 1946 r.	785 (789)	17.06.1967	
24.		ogrodzenie z kaplicami	785 (789)	17.06.1967	
Gmina Siewierz					
25.	Siewierz	miasto w granicach historycznego założenia	410/53 803/67	31.03.1953 20.12.1967	
26.		kościół pw. św. Macieja, XV w., 1783 r.	778/67	17.06.1967	
27.		dzwonnica, XVII w.	778/67	17.06.1967	
28.		ogrodzenie z bramkami	778/67	17.06.1967	
29.		kościół filialny pw. św. Walentego (szpitalny), XVII w.	779/67	17.06.1967	
30.		ruiny zamku, XIV w., XVI-XVIII w.	777/67	17.06.1967	
31.		dworek (przedszkole), XVIII w.	375/53	29.01.1953	
32.		dom, ul. Kościuszki 5/3 Maja, XIX w.	269/50 783/67	17.01.1950 17.06.1967	
33.		dom, Rynek 22, XVIII w.	780/67	17.06.1967	
34.		Siewierz – Kuźnica Świętojańska	kościół romański pw. św. Jana Chrzciciela, 1 połowa XII w., XVII w., 1947-56 r.	776/67	12.06.1967
35.		Siewierz - Sulików	dom nr 21 (pozostałość zespołu dworskiego), XVIII/XIX w.	99/67	17.06.1967
36.			dom nr 22	800/67	17.06.1967 nie istnieje
37.		Wojkowice Kościelne	kościół parafialny pw. św. Marcina i Doroty, XIII-XIX w.	64 A/16/60	18.11.1948 23.02.1960
38.	Żeliszawice	kaplica grobowa Zalasowskich, ul. Piastów 6, XVIII/XIX w.	801/67	17.06.1967	
Gmina Sławków					
39.	Sławków	układ urbanistyczny (w granicach linii obwołań)	A-1266/81	22.09.1981	
40.		kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża i św. Mikołaja, 1250 r., XVIII-XX w.	A-1246/81	03.07.1981	
41.		plebania, połowa XVII w.	A-1246/81	03.07.1981	
42.		ogrodzenie z bramą i stacjami drogi krzyżowej, mur	A-1246/81	03.07.1981	
43.		kaplica pw. św. Jakuba, ul. św. Jakuba, połowa XIX w.	A-1245/8	03.07.1981	
44.		ogrodzenie	A-1245/8	03.07.1981	
45.		cmentarz rzymsko-katolicki, XIX w.	A-1248/81	03.07.1981	
46.		kaplica cmentarna, pocz. XIX w.	A-1248/81	03.07.1981	
47.		ogrodzenie z kostnicami	A-1248/81	03.07.1981	
48.		ruiny zamku, ul. Browarna/Staropocztowa, 2 połowa XIII –XV w.	A/1394/90	10.01.1990	
49.		dom, ul. Kilińskiego 2, drewniany, koniec XVIII w.	A-241	18.02.1971	
50.		dom, ul. Kościelna 11, XVIII w., XIX-XX w.	A-1247/81	03.07.1981	
51.		dom, ul. Kozłowska 2, drewniany, 1 połowa XIX w., 1874 r.	A-1258/81	23.09.1981	
52.		dom, ul. Kwartowska 17, drewniany, 2 połowa XIX w.	A-1257/81	23.09.1981	
53.		dom, Mały Rynek 9, drewniany, 1 połowa XIX w., 1863 r.	A-1254/81	23.09.1981	
54.		karczma, Rynek 2, drewniany, 1771r.	A-214	14.01.1971	
55.		dom, Rynek 9, XVIII/XIX w., 1910 r.	A-1265/81	23.09.1981	

56.		dom, Rynek 22, drewniany, 1857 r.	A-1252/81	23.09.1981
57.		dom, Rynek 29, 1878 r.	A-1253/81	23.09.1981
58.		dom, ul. Siewierska 20, drewniany, 1 połowa XIX w.	A-1261/81	23.09.1981
59.		dom, ul. Świętojańska 5, drewniany, 1873 r.	A-1264/81	23.09.1981 nie istnieje
60.		dom, ul. Zamkowa 5, drewniany, 1860 r.	A-1262/81	23.09.1981
61.		dom „Lamus”, ul. Zamkowa 9, XVI-XVIII w.	A-1244/81	20.01.1981
62.		zabudowania dawnej walcowni, ul. Walcowni 16-18, 1825-26 r.: <ul style="list-style-type: none"> • walcownia, obecnie wytwórnia wód gazowanych, • magazyn, obecnie dom mieszkalny, • dom mieszkalny, • urządzenia hydrotechniczne. 	A-1251/81	23.09.1981
63.		zespół młyna wodnego, ul. Kabania 1 (dawnej Wąska 7), połowa XIX w.: <ul style="list-style-type: none"> • młyn wodny z budynkiem gospodarczym, • dom mieszkalny, • budynek gospodarczy (nie istnieje), • kapliczka św. Jana (nie istnieje), • urządzenia hydrotechniczne. 	A-1250/81	22.09.1981

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <http://wkz.katowice.pl/uslugi/rejestr-zabytkow/spis-objektow-wpisanych-do-rejestru-zabytkow/rejestr-zabytkow-nieruchomych-a>, Starostwo Powiatowe w Będzinie

Do najbardziej atrakcyjnych i uznanych miejsc w Powiecie można zaliczyć: średniowieczne układy urbanistyczne miast Będzin, Sławków, Siewierz i Czeladź, zamek królewski z XIV wieku w Będzinie wraz z podziemiami, ruiny zamku w Siewierzu i Sławkowie (rezerwat archeologiczny), osiedle na Piaskach w Czeladzi (wybudowane przez Francuzów pod koniec XIX wieku), obiekty nieczynnej już Kopalni Węgla Kamiennego „Saturn” (2 połowa XIX wieku), zabudowę byłej Cementowni i Kopalni Węgla Kamiennego Grodziec wraz z zabudową osiedla robotniczego, zespół parkowo-pałacowy Ciechanowskich (XIX wiek) w dzielnicy Grodziec, zespół parkowo-pałacowy Mieroszewskich w Będzinie (początek XIX wieku), dworek w Dobieszowicach (I połowa XVII wieku), liczne kościoły oraz budynki mieszkalne w miastach (np. kamienice w Śródmieściu w Będzinie) jak i chałupy wiejskie (np. w gminie Psary). Na uwagę zasługuje również zabytkowy dworzec kolejowy w Będzinie (XIX wiek) oraz Karczma Austeria w Sławkowie. Ciekawą pozostałością dawnych czasów są również kapliczki wotywnie wznoszone przy drogach, liczne nekropolie (rzymsko-katolickie, żydowskie, łużyckie), a także zabytki kultury żydowskiej.

Rysunek 4 Zamek obronny z XIV wieku w Będzinie
źródło: Starostwo Powiatowe w Będzinie

Rysunek 5 Zamek w Siewierzu
źródło: <https://powiat.bedzin.pl/informacje-o-powiecie/zabytki-menu/196-info-o-powiecie-kat/zabytki-kat/zabytki-siewierz-kat/177-zabytki-siewierz-07>, wgląd: maj 2020 r.

Rysunek 6 Ruiny zamku Biskupów Krakowskich w Sławkowie

źródło: <https://powiat.bedzin.pl/informacje-o-powiecie/zabytki-menu/197-info-o-powiecie-kat/zabytki-kat/zabytki-slawkow-kat/1327-zamek-biskupow-krakowskich>, wgląd: maj 2020 r.

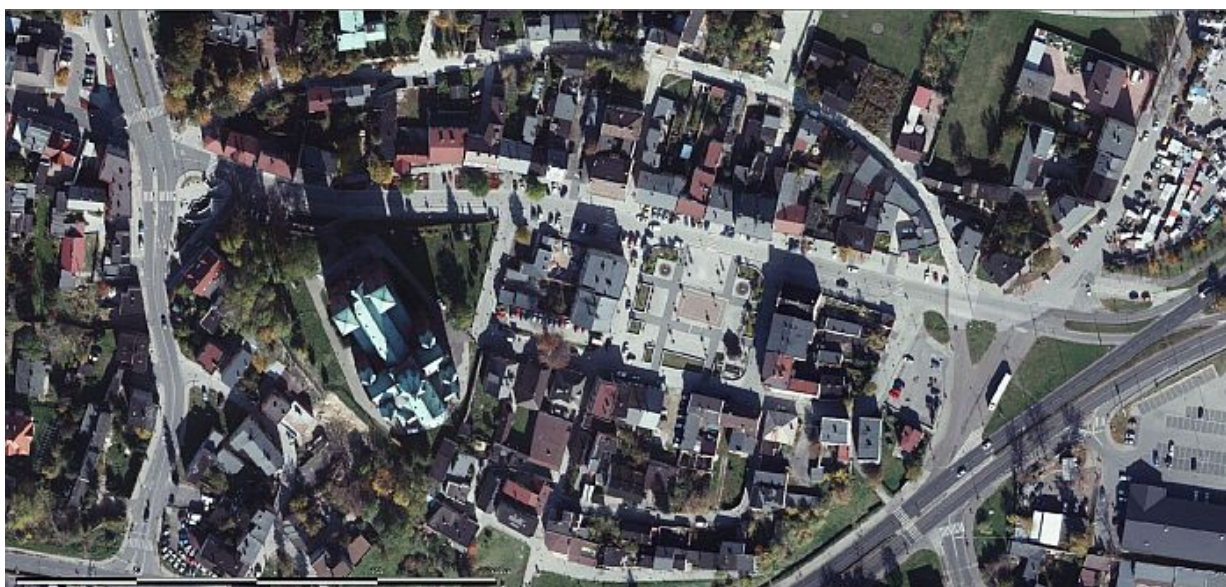
Rysunek 7 Kościół pw. św. Wawrzyńca w Bobrownikach
źródło:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Wawrzy%C5%84ca_w_Bobrownikach, wgląd: maj 2020 r

Rysunek 8 Kapliczka przydrożna z sygnaturką – gmina Psary

źródło: <https://powiat.bedzin.pl/informacje-o-powiecie/zabytki-menu/195-info-o-powiecie-kat/zabytki-kat/zabytki-psary-kat/1321-kapliczka-przydrozna-z-sygnaturka>, wgląd: maj 2020 r.

Rysunek 9 Średniowieczny układ urbanistyczny miasta - Czeladź

(źródło: <https://powiat.bedzin.pl/informacje-o-powiecie/zabytki-menu/192-info-o-powiecie-kat/zabytki-kat/zabytki-czeladz-kat/167-zabytki-czel-06>, wgląd: maj 2020 r.

Rysunek 10 Kościółek pw. św. Jakuba – gmina Sławków

źródło: <https://powiat.bedzin.pl/informacje-o-powiecie/zabytki-menu/197-info-o-powiecie-kat/zabytki-kat/zabytki-slawkow-kat/187-zabytki-slawkow-08>, wgląd maj 2020 r.

Rysunek 11 Zabytkowy dworzec w Będzinie

źródło: <https://powiat.bedzin.pl/turystyka-menu/zab-art/191-info-o-powiecie-kat/zabytki-kat/zabytki-bedzin-kat/1302-stary-dworzec-pkp-w-bedzinie>

Rysunek 12 Pałac Mieroszewskich w Będzinie
źródło: Starostwo Powiatowe w Będzinie

Ponadto około 580 zabytków i zespołów zabytkowych chronionych jest w Miejskowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego i Gminnej Ewidencji Zabytków poszczególnych gmin.

Na obszarze Powiatu można również odnaleźć interesujące obiekty militarne – pozostałości umocnień i fortyfikacji przedwojennych Obszaru Warownego Śląsk. W Powiecie działają trzy muzea: Muzeum Zagłębia w Będzinie, Muzeum Saturn w Czeladzi oraz Muzeum Miejskie w Sławkowie. Muzea w Powiecie, w 2019 roku, odwiedziło ponad 70 tysięcy osób.¹⁰

Przez Powiat Będziński przebiega kilka oznakowanych szlaków turystycznych: międzynarodowy Szlak Via Regia, Szlak Świerklaniecki (na terenie Powiatu ma długość 3,3 km), Szlak 25-lecia PTTK (na terenie Powiatu ma długość 11,4 km), Szlak Husarii Polskiej (na terenie Powiatu ma długość 10,2 km), Szlak Zamków i Fortyfikacji, Szlak Szwajcarii Zagłębiowskiej, Szlak Zabytków Techniki Województwa Śląskiego, Szlak Powstańców z 1863 roku oraz Szlak Architektury Drewnianej. Trasa każdego ze szlaków obejmuje swoim przebiegiem najważniejsze zabytki i interesujące miejsca Powiatu.

Turyści odwiedzający Powiat Będziński mogą również uzyskać, sygnowane przez PTTK, Będzińską Odznakę Krajoznawczą "Przyjaciół Będzina" oraz Regionalną Odznakę Krajoznawczą "Znam Powiat Będziński".

¹⁰ Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd sierpień 2020 r.

Tereny rekreacyjne na terenie Powiatu Będzińskiego to przede wszystkim:

- Bulwary Przemysły w Będzinie;
- Las Grodziecki - ścieżka dydaktyczna w Będzinie;
- Park Rozkówka w Będzinie;
- Park Grabek w Czeladzi;
- Park Miejski w Wojkowicach;
- Zbiorniki wodne w Rogoźniku;
- Zalew Przeczycko-Siewierski.

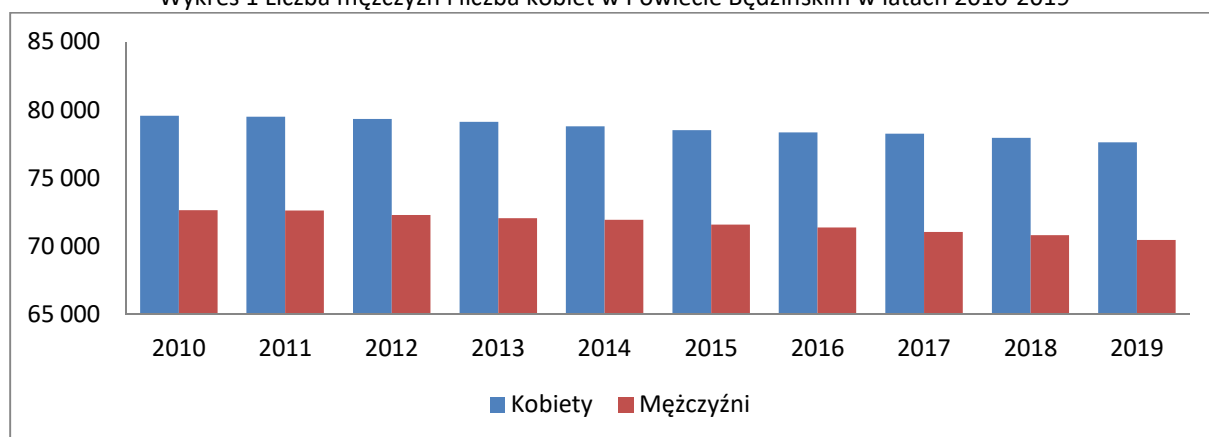
Ponadto Powiat Będziński słynie także z tradycyjnej kuchni i wielu produktów regionalnych. Na liście produktów tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi znajdują się m. in.: siewierska gęś pieczona, siewierska kaczka pieczona, żołądki z gęsi po siewiersku, smalec gęsi z Siewierza, wątróbki gęsie po siewiersku, żurek siewierski, a także chleb zwykły sławkowski.¹¹

3.2 SFERA SPOŁECZNA

3.2.1 DEMOGRAFIA¹²

W 2019 roku Powiat Będziński zamieszkiwały (wg GUS) 148.089 osoby, w tym 70.463 mężczyzn oraz 77.626 kobiet. Kobiety mają przewagę liczebną nad mężczyznami (więcej o 4,84%). Należy więc stwierdzić, że podział wg płci nie jest równomierny, nie tylko w roku 2019, ale także na przestrzeni wielu lat.

Wykres 1 Liczba mężczyzn i liczba kobiet w Powiecie Będzińskim w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

¹¹ Źródło: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/lista-produktow-tradycyjnych12?page=2&size=10>

¹² Dane GUS dotyczą osób zameldowanych w gminie. Gminy posiadają także własne dane dotyczące liczby mieszkańców według „deklaracji śmieciowych”. Z uwagi na konieczność zachowania zasady porównywalności, w analizach dynamiki i struktury ludności w Powiecie Będzińskim przyjęto oficjalne dane GUS.

Szczegółowe dane przedstawia tabela 7.

Tabela 7 Liczba mieszkańców Powiatu Będzińskiego w latach 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	152.229	152.135	151.650	151.170	150.737	150.103	149.720	149.316	148.762	148.089
Mężczyźni	72.641	72.627	72.297	72.050	71.945	71.585	71.363	71.050	70.816	70.463
Kobiety	79.588	79.508	79.353	79.120	78.792	78.518	78.357	78.266	77.946	77.626
Mężczyźni	47,72%	47,74%	47,67%	47,66%	47,73%	47,69%	47,66%	47,58%	47,60%	47,58%
Kobiety	52,28%	52,26%	52,33%	52,34%	52,27%	52,31%	52,34%	52,42%	52,40%	52,42%

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W ostatnich latach na obszarze Powiatu wyraźnie widać spadek liczby ludności, przy jednoczesnym wzroście inwestycji w infrastrukturę techniczną i budowie nowych obiektów mieszkalnych. Widoczne jest trend polegający na migracji mieszkańców na wieś. Natomiast na terenie miast rozpoczęły się w ostatnim czasie budowy nowych osiedli (głównie przez prywatnych inwestorów).

Od 2010 roku w Powiecie ubyło 4.140 osób (spadek o prawie 3%). Sytuację w poszczególnych gminach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8 Liczba mieszkańców Powiatu Będzińskiego w podziale na gminy Powiatu

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Będzin	59.133	59.023	58.735	58.425	58.205	57.900	57.555	57.343	56.804	56.354
Czeladź	33.803	33.591	33.345	32.940	32.666	32.395	32.078	31.901	31.677	31.405
Wojkowice	9.249	9.193	9.172	9.107	9.033	9.055	9.070	8.984	8.936	8.942
Bobrowniki	11.643	11.736	11.800	11.912	11.941	11.881	11.933	11.921	12.044	12.132
Mierzęcice	7.542	7.579	7.563	7.588	7.614	7.603	7.668	7.691	7.664	7.635
Psary	11.547	11.639	11.701	11.817	11.859	11.877	11.966	12.046	12.117	12.221
Siewierz	12.223	12.250	12.234	12.252	12.284	12.287	12.366	12.390	12.477	12.417
Sławków	7.089	7.124	7.100	7.129	7.135	7.105	7.084	7.040	7.043	6.983

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jak widać problem związany ze zmniejszającą się liczbą mieszkańców (ostatnie 10 lat) dotyczy gmin: Będzin (-4,7%), Czeladź (-7,5%), Wojkowice (-3,3%) i Sławków (-1,5%). Jest to zjawisko niepokojące, niestety zgodne z krajowymi trendami. Spadek liczby ludności dotyczy przede wszystkim miast w Powiecie (Będzin, Czeladź, Wojkowice i Sławków). W pozostałych gminach liczba ludności wzrosła: Bobrowniki (+4,2%), Mierzęcice (+1,2%), Psary (+5,8%), Siewierz (+1,6%).

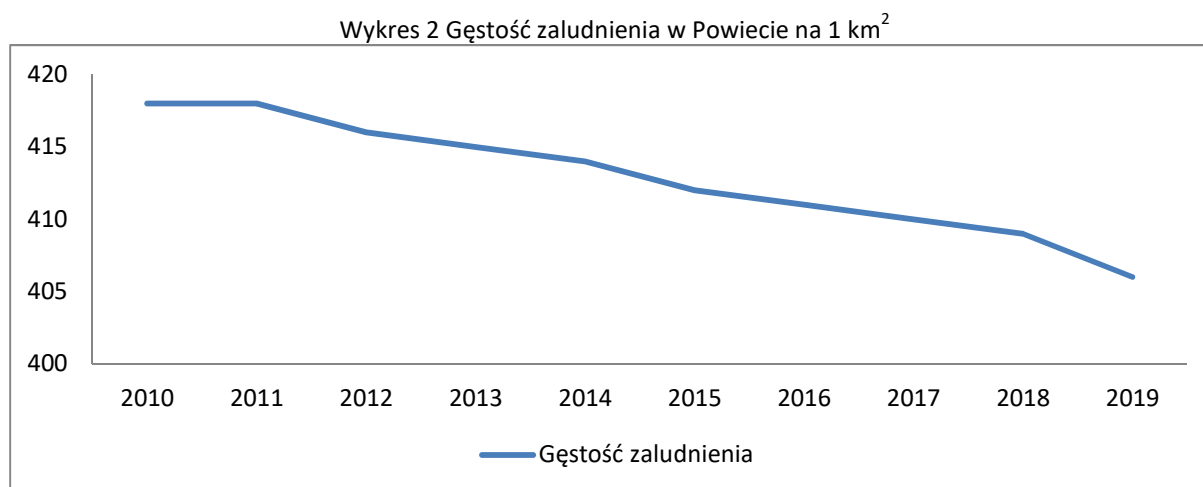
Liczba mieszkańców w miastach jest zdecydowanie większa od liczby osób mieszkających na wsi.

Tabela 9 Mieszkańcy Powiatu Będzińskiego w podziale na miasto i obszary wiejskie

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Miasta	114.782	114.448	113.830	113.082	112.534	111.950	111.300	110.788	110.052	109.252
Obszary wiejskie	37.447	37.687	37.820	38.088	38.203	38.153	38.420	38.528	38.710	38.837

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

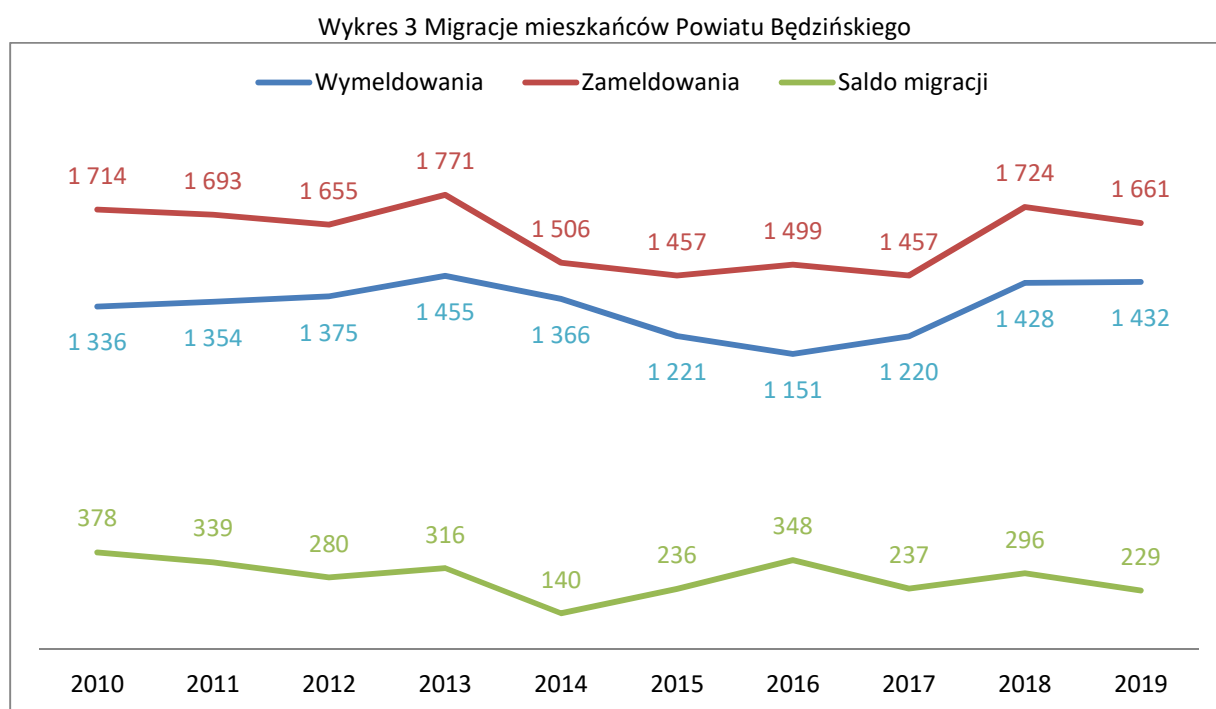
Gęstość zaludnienia w Powiecie Będzińskim na przestrzeni ostatnich lat maleje. Według danych z Banku Danych Lokalnych, w 2019 roku wynosiła 406 osób na kilometr kwadratowy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Największe zagęszczenie ludności występuje w gminie Czeladź (1.934 osób/km²), a najmniejsze w gminie Siewierz (110 osób/km²).

Na wykresie 3 doskonale widać, że w Powiecie w ostatnich 10 latach, utrzymuje się nadwyżka zameldowań w stosunku do liczby wymeldowań. Saldo migracji w 2019 roku wynosiło +229.

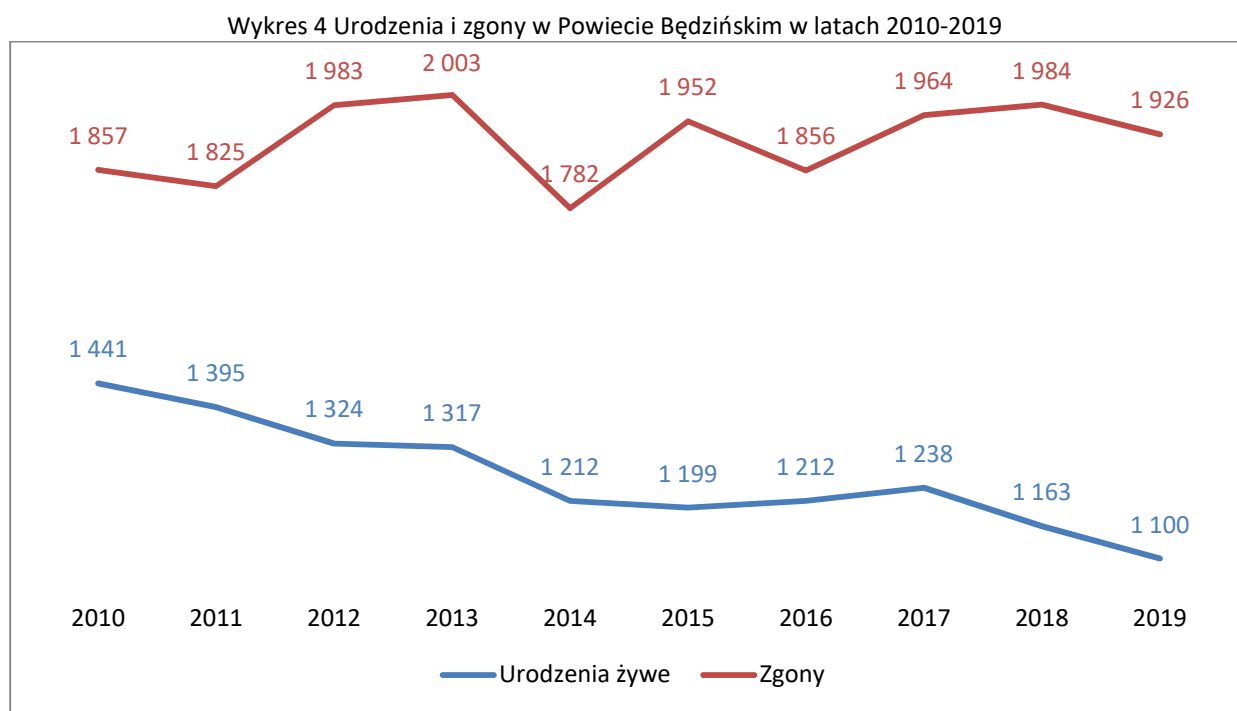
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Prezentowane dane niestety nie oddają całego rozmiaru zjawiska, ponieważ dotyczą wyłącznie osób, które zgłosiły się do urzędu i dopełniły formalności związanych z procedurą –

najpierw – wymeldowania się z dotychczasowego miejsca pobytu, a później – zameldowania w nowym. Stąd to zjawisko jest trudne do oszacowania.

Według GUS w 2019 roku 1.149 osób wymeldowało się z Powiatu Będzińskiego do miast w innych Powiatach. Taki stan rzeczy spowodowany może być dobrym połączeniem komunikacyjnym i bliskością innych dużych ośrodków miejskich, będących miejscem zatrudnienia i nauki mieszkańców Powiatu. Odptyw ludności nastąpił również do miejscowości wiejskich w innych Powiatach (283 osób). W 2019 roku z miast na teren Powiatu Będzińskiego zameldowały się 1.492 osoby, a z terenów wiejskich 169 osób.

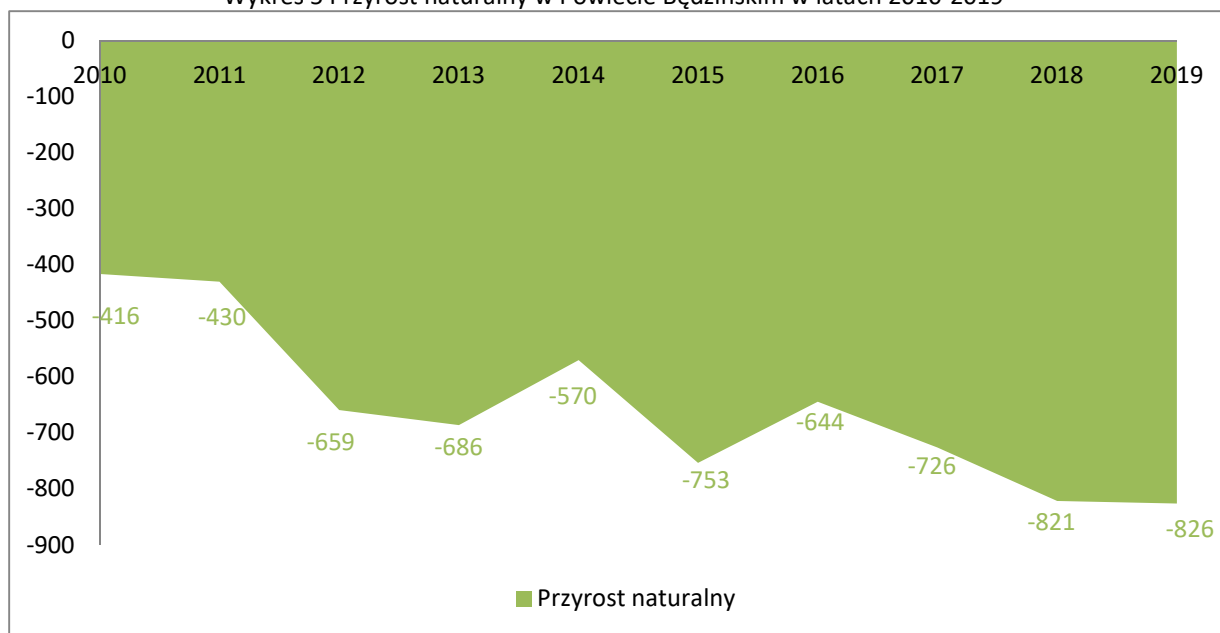
Struktura ludności według wieku jest bardzo nierównomierna z uwagi na kolejne niższe i wyższe demograficzne. Analizując wykres 4 można zauważyć, że liczba urodzeń w Powiecie Będzińskim w ostatnich latach systematycznie maleje. Z kolei liczba zgonów utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Przyrost naturalny w Powiecie Będzińskim w 2019 roku był ujemny i wynosił -826. W całym województwie śląskim jedynie Powiat Bielski (+149), Mikołowski (+20), Pszczyński (+278), Rybnicki (+50), Bieruńsko-lędziński (+34) i miasto Żory (+47) w 2019 roku odnotowały dodatni przyrost naturalny (tylko 6 z 36 powiatów i 1 miasto na prawie powiatu). Przyrost naturalny w województwie śląskim jest w związku z tym także ujemny (-11.258). Podobnie sytuacja wygląda w całym kraju (-34.755).

Wykres 5 Przyrost naturalny w Powiecie Będzińskim w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jeżeli uwzględnimy dotychczasową stabilizację trendu migracji wewnętrznych, ich dodatnie saldo w ostatnich latach oraz ujemny przyrost naturalny (wciąż pogłębiający się), to Powiat Będziński w najbliższej przyszłości może wykazywać dalszy spadek liczby mieszkańców. Jest to bardzo niekorzystne, pod względem ekonomicznym, zjawisko.

Tabela 10 Przyrost naturalny w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Będzin	-159	-176	-249	-291	-234	-308	-303	-282	-339	-353
Czeladź	-106	-125	-167	-172	-146	-168	-174	-207	-221	-232
Wojkowice	-40	-39	-56	-64	-43	-70	-43	-71	-57	-66
Bobrowniki	-41	-44	-47	-48	-55	-87	-64	-61	-57	-31
Mierzęcice	10	-13	-7	-4	-23	-27	-16	-4	-27	-18
Psary	-38	-27	-60	-70	-48	-38	-7	-65	-66	-71
Siewierz	-28	-6	-42	-10	-8	-17	0	-21	-31	-38
Sławków	-14	0	-31	-27	-13	-38	-37	-15	-23	-17

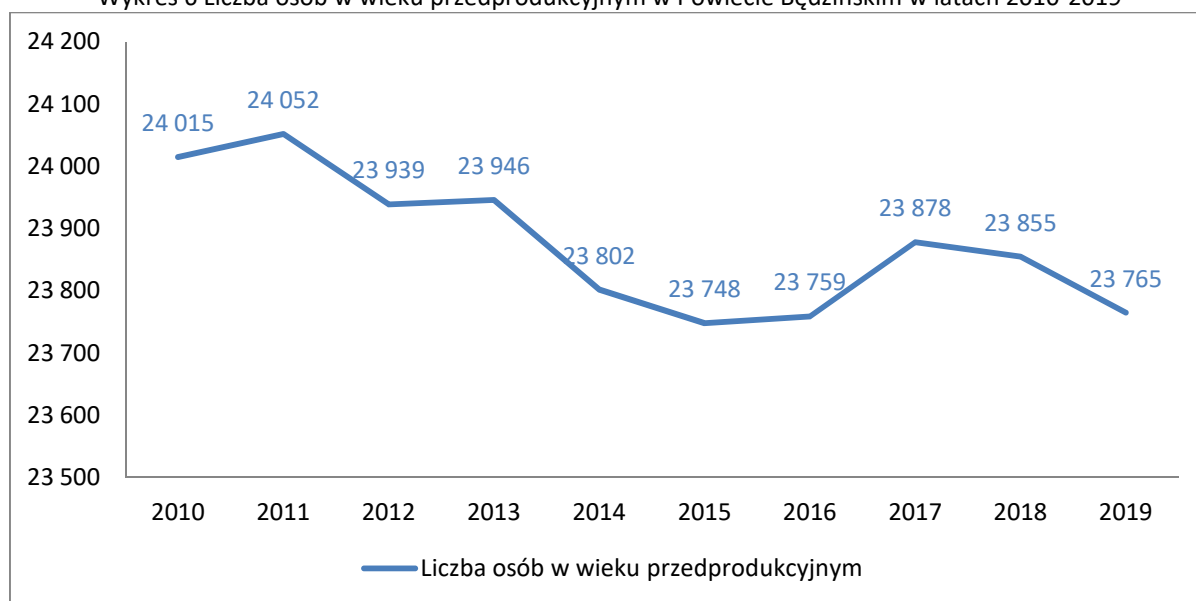
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na przestrzeni ostatnich lat we wszystkich gminach Powiatu przyrost naturalny przyjmuje wartości ujemne.

W ostatnich dziesięciu latach liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje. Ma to z pewnością związek ze spadającą liczbą urodzeń. Liczba osób w wieku produkcyjnym także spada. Z kolei grupa osób w wieku poprodukcyjnym systematycznie powiększa się. Te informacje oraz fakt, że w przyszłości grupa osób w wieku poprodukcyjnym będzie licznie zasilana przez grono osób znajdujących się aktualnie w wieku produkcyjnym, świadczą o tym, że prognozy demograficzne dla Powiatu Będzińskiego wyglądają mało korzystnie. Jest to

sytuacja identyczna z sytuacją w kraju. Z pewnością powyższe tendencje będą wymagały przystosowania usług społecznych do potrzeb seniorów.

Wykres 6 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w Powiecie Będzińskim w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

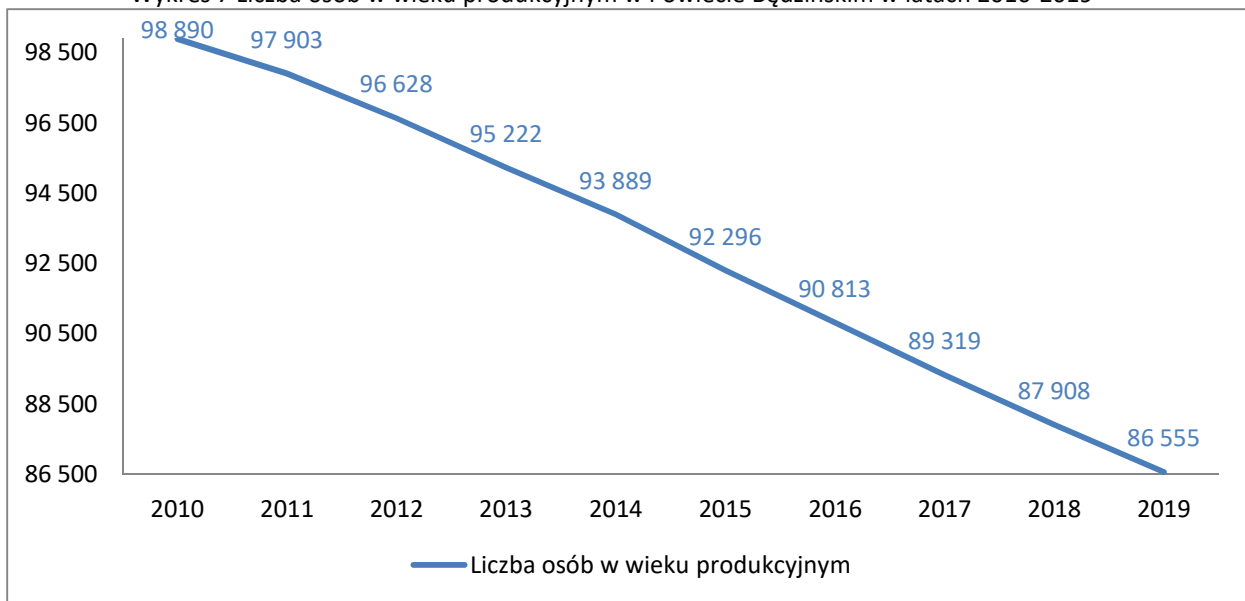
Liczba ludności w Powiecie w wieku przedprodukcyjnym, w latach 2010-2019, spadła o 250 osób, czyli o ponad 1%. Największy spadek zanotowano w gminie Czeladź (ponad 6%). W gminie Psary nastąpił wzrost liczby mieszkańców w tej grupie wiekowej o ponad 12%.

Tabela 11 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Będzin	9.261	9.269	9.218	9.192	9.154	9.155	9.119	9.176	9.089	9.016
Czeladź	5.077	5.045	5.002	4.898	4.844	4.811	4.750	4.758	4.741	4.747
Wojkowice	1.328	1.319	1.345	1.345	1.308	1.317	1.353	1.332	1.342	1.335
Bobrowniki	1.848	1.889	1.907	1.934	1.928	1.941	1.952	1.962	1.986	1.986
Mierzęcice	1.315	1.323	1.287	1.281	1.269	1.273	1.280	1.300	1.296	1.293
Psary	1.857	1.883	1.907	1.990	1.998	1.960	1.995	2.044	2.049	2.093
Siewierz	2.094	2.089	2.045	2.071	2.070	2.072	2.103	2.108	2.155	2.119
Sławków	1.235	1.235	1.228	1.235	1.231	1.219	1.207	1.198	1.197	1.176

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wykres 7 Liczba osób w wieku produkcyjnym w Powiecie Będzińskim w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Od 2010 roku liczba mieszkańców Powiatu w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 12.355 osób – czyli o prawie 13%.

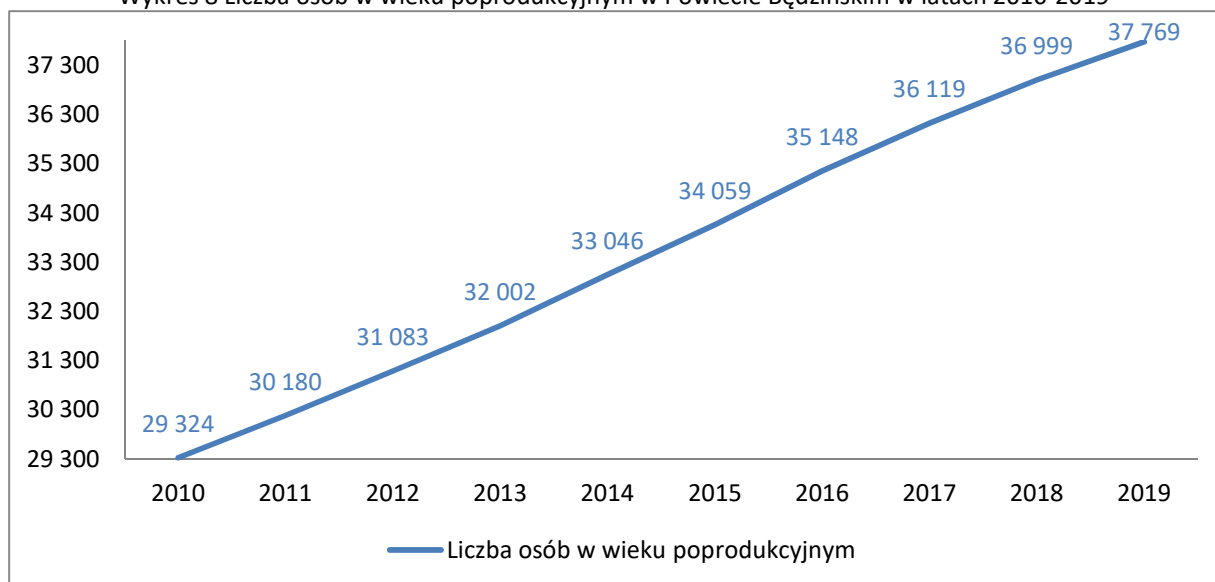
Tabela 12 Liczba osób w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Będzin	38.638	38.125	37.499	36.827	36.196	35.471	34.776	34.150	33.445	32.835
Czeladź	22.059	21.685	21.291	20.806	20.381	19.919	19.431	18.977	18.545	18.102
Wojkowice	6.057	6.015	5.920	5.828	5.742	5.722	5.651	5.528	5.412	5.375
Bobrowniki	7.350	7.359	7.348	7.339	7.291	7.189	7.152	7.096	7.120	7.101
Mierzęcice	4.865	4.859	4.826	4.822	4.827	4.780	4.771	4.736	4.682	4.610
Psary	7.331	7.315	7.306	7.281	7.255	7.231	7.197	7.182	7.164	7.150
Siewierz	7.941	7.928	7.902	7.808	7.739	7.609	7.520	7.452	7.392	7.307
Sławków	4.649	4.617	4.536	4.511	4.458	4.375	4.315	4.198	4.148	4.075

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

We wszystkich gminach Powiatu notuje się spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym. Największy nastąpił w Czeladzi (prawie 18%), a najmniejszy w gminie Psary (niecałe 3%).

Wykres 8 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Powiecie Będzińskim w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jak widać na powyższym wykresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, zgodnie z krajowymi tendencjami, systematycznie rośnie. W ciągu ostatnich 10 lat grupa ta zwiększyła się o 8.445 osób. Oznacza to przyrost o prawie 30%.

Tabela 13 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Będzin	11.234	11.629	12.018	12.406	12.855	13.274	13.660	14.017	14.270	14.503
Czeladź	6.667	6.861	7.052	7.236	7.441	7.665	7.897	8.166	8.391	8.556
Wojkowice	1.864	1.859	1.907	1.934	1.983	2.016	2.066	2.124	2.182	2.232
Bobrowniki	2.445	2.488	2.545	2.639	2.722	2.751	2.829	2.863	2.938	3.045
Mierzęcice	1.362	1.397	1.450	1.485	1.518	1.550	1.617	1.655	1.686	1.732
Psary	2.359	2.441	2.488	2.546	2.606	2.686	2.774	2.820	2.904	2.978
Siewierz	2.188	2.233	2.287	2.373	2.475	2.606	2.743	2.830	2.930	2.991
Sławków	1.205	1.272	1.336	1.383	1.446	1.511	1.562	1.644	1.698	1.732

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Największy wzrost liczby seniorów odnotowano w Sławkowie (wzrost o ponad 43%).

Tabela 14 Mężczyźni i kobiety w Powiecie Będzińskim w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym	12.293	12.357	12.317	12.331	12.294	12.251	12.257	12.251	12.219	12.183
Kobiety w wieku przedprodukcyjnym	11.722	11.695	11.622	11.615	11.508	11.497	11.502	11.627	11.636	11.582
Mężczyźni w wieku produkcyjnym	51.586	51.274	50.605	49.977	49.463	48.753	48.032	47.319	46.649	45.971
Kobiety w wieku produkcyjnym	47.304	46.629	46.023	45.245	44.426	43.543	42.781	42.000	41.259	40.584
Mężczyźni w wieku poprodukcyjnym	8.762	8.996	9.375	9.742	10.188	10.581	11.074	11.480	11.948	12.309
Kobiety w wieku poprodukcyjnym	20.562	21.184	21.708	22.260	22.858	23.478	24.074	24.639	25.051	25.460

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wśród ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przeważają mężczyźni (różnica odpowiednio 2,53% i 6,22%). Z kolei wśród osób w wieku poprodukcyjnym zdecydowany prym wiodą kobiety (ponad 34% różnicy).

Średni wiek mieszkańców wynosi 44,2 lat i jest nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego (42,9 lat) oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski (41,9 lat). Prognozowana liczba mieszkańców Powiatu Będzińskiego w 2050 roku wynosi 130.098, z czego 66.941 to kobiety, a 63.157 mężczyźni.

Wszystkie powyższe ustalenia stanowią przesłankę do działań o charakterze prorodzinnym oraz do inwestycji w infrastrukturę oraz usługi przeznaczone dla osób w starszym wieku. Jest to również zapowiedź rozwoju rynku produktów i usług skierowanych do osób starszych, jako docelowej grupy konsumenckiej. W przyszłości należy spodziewać się również skutków finansowych wynikających z prognozowanych zmian liczby ludności.

3.2.2 RYNEK PRACY, BEZROBOCIE

Bezrobocie, czyli zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów, stale towarzyszy gospodarce rynkowej. Na koniec marca 2020 roku w Powiecie Będzińskim pozostawało zarejestrowanych 2.647 bezrobotnych. Wśród bezrobotnych większą liczebnie grupą były kobiety (1.345). Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby osób pozostających bez pracy.

Tabela 15 Struktura i bilans bezrobotnych w Powiecie Będzińskim

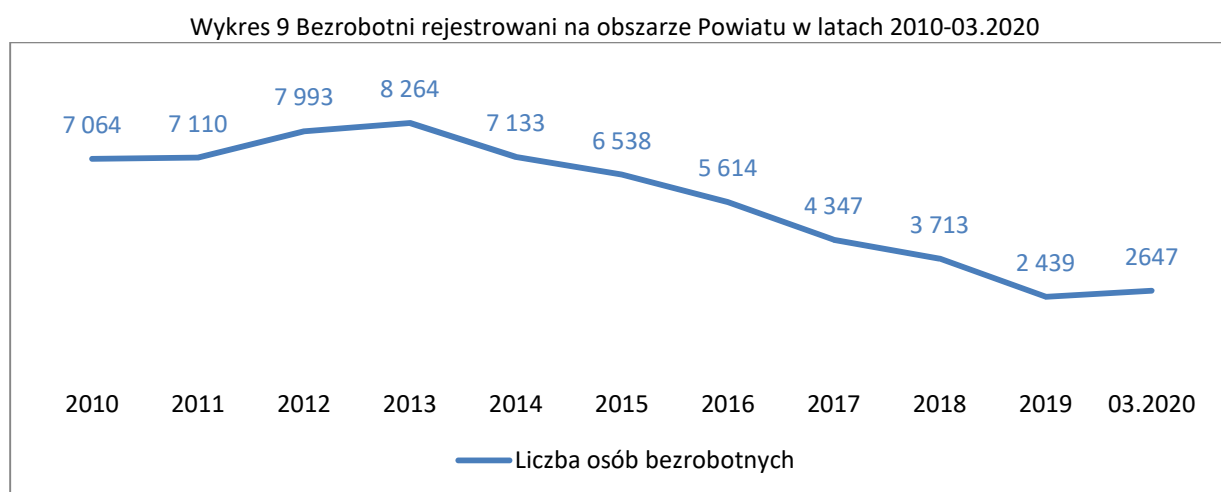
Bezrobotni zarejestrowani w Powiecie Będzińskim	2015	2016	2017	2018	2019	03.2020
Liczba osób bezrobotnych ogółem	6.538	5.614	4.347	3.713	2.439	2.647
W tym kobiety	3.411	2.958	2.412	2.055	1.298	1.345
Pobierający zasiłek	713	592	469	440	372	400
Mieszkający na wsi	1.373	1.214	939	760	504	563
Do 30 roku życia	1.398	1.145	863	629	407	446
Długotrwale bezrobotni	3.812	3.294	2.470	2.059	1.140	1.086
Powyżej 50 roku życia	2.021	1.658	1.285	1.128	745	805
Niepełnosprawni	336	288	224	210	160	173
Stopa bezrobocia	13,1%	11,5%	9,1%	8,0%	5,3%	b.d.

Źródło: <https://bedzin.praca.gov.pl/>, wgląd maj 2020 r.

Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że zapoczątkowany jesienią 2008 roku trend wzrostowy bezrobocia rejestrowanego zakończył się w roku 2013. Od tego czasu widoczny jest już trend malejący. Stopa bezrobocia w kraju spadła z 13,4% (2013) do 5,2% (XII.2019), w województwie śląskim z 11,3% (2013) do 3,6% (XII.2019), a w Powiecie Będzińskim z 16,4% (2013) do 5,3% (XII.2019). Powyższa tendencja jest potwierdzeniem

ogólnej poprawy koniunktury w Polsce, tj. wzrostu liczby pracujących, wzrostu PKB, a także efektem wprowadzonych zmian w zakresie aktywnej polityki rynku pracy. Ożywienie gospodarcze sprzyjało wzrostowi konsumpcji, pracom budowlanym oraz drogowym. Przyczyną spadku bezrobocia są również czynniki demograficzne. Na rynek pracy weszły roczniki niżej demograficznego. Znalazło to odzwierciedlenie w rejestrowanym bezrobociu osób do 30. roku życia w Powiecie Będzińskim. Na rynku pracy duże znaczenie mają kwalifikacje zawodowe i wykształcenie przyszłych pracowników. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji. Na terenie Powiatu Będzińskiego największy odsetek osób bezrobotnych na koniec 2019 roku stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i niższe oraz policealne i średnie zawodowe. Najmniejszy odsetek osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie wyższe oraz średnie ogólnokształcące. Poprawiająca się sytuacja na rynku pracy niestety została wstrzymana przez wybuch pandemii koronawirusa w I kwartale 2020 roku. Przypuszcza się, że sytuacja przedsiębiorców znacznie się pogorszy. Jednakże trudno jest na chwilę obecną przewidzieć skutki spowodowane zamrożeniem gospodarki.

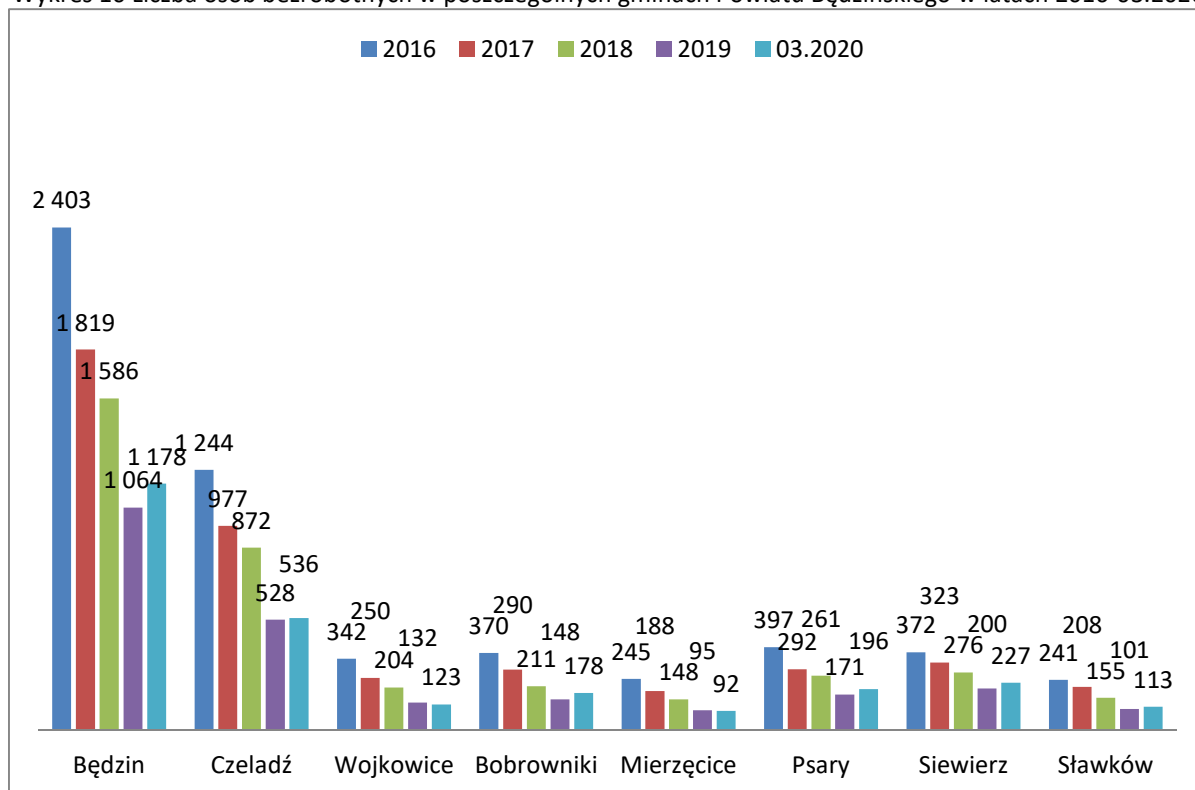
Wykres 9 pokazuje, że liczba osób bezrobotnych w ostatnim czasie systematycznie malała. Jednak już dane z 30 marca 2020 roku pokazują ponowny wzrost liczby osób bezrobotnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Bezrobocie w Powiecie Będzińskim jest problemem, który dotykał coraz mniejszą część społeczeństwa. Jednak po wybuchu pandemii problem ten może zacząć dotyczyć coraz większej liczby mieszkańców Powiatu. Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz „pracy na czarno”.

Wykres 10 Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego w latach 2016-03.2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Problem bezrobocia najbardziej dotyka mieszkańców gminy Będzin. W grudniu 2019 roku wskaźnik bezrobocia (liczba bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym) dla poszczególnych gmin wynosił:

- Gmina Będzin: 3,2%
- Gmina Czeladź: 2,9%
- Gmina Wojkowice: 2,5%
- Gmina Bobrowniki: 2,0%
- Gmina Mierzęcice: 2,1%
- Gmina Psary: 2,4%
- Gmina Siewierz: 2,7%
- Gmina Sławków: 2,5%
- Powiat Będziński: 2,8%

Z powiatów województwa śląskiego wskaźnik ten najwyższe wartości przyjmuje w Powiecie Kłobuckim (4,6%), a najniższe w Powiecie Bieruńsko-Lędzińskim (1,5%).

W 2018 roku (brak danych za 2019 rok) 32,1% (9.621 osób) aktywnych zawodowo mieszkańców Powiatu Będzińskiego pracowało w przemyśle i budownictwie, 25,5% (7.648 osób) w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie

i gastronomia, informacja i komunikacja), 11,9% (3.558 osób) w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 2,9% (863 osoby) pracowało w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości), a 8.284 osoby (27,5%) pracowały w innych sektorach.

Zadania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy realizuje na bieżąco Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie. W wyniku działań podejmowanych przez PUP liczba bezrobotnych na koniec 2019 roku w porównaniu z rokiem 2018 była niższa o 1.274 osoby. Ponadto:

- z ewidencji osób bezrobotnych PUP Będzin w związku z podjęciem zatrudnienia wyłączono 2.803 osoby,
- zgłoszono 4.792 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, w tym 815 (17%) dotyczyło prac subsydiowanych,
- wsparciem doradcy zawodowego w ramach porady indywidualnej objęto 191 osób, porady grupowej – 216 osób, indywidualną informacją zawodową – 10 osób oraz informacją grupową – 448 osób,
- udział w szkoleniach rozpoczęło 29 osób bezrobotnych, 1 osobie bezrobotnej sfinansowano koszty egzaminu, 26 osobom bezrobotnym w wieku do 30. roku życia przyznano bony szkoleniowe.

W 2019 roku Powiatowy Urząd Pracy realizował dwa projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, przyczyniające się do zapobiegania i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz rozwijania potencjału kadrowego i integracji społecznej rynku pracy:

- projekt „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Powiecie Będzińskim (IV)” – celem głównym projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29. roku życia pozostających bez pracy. Wsparciem objęto 645 osób w wieku 18-29 lat,
- projekt „Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Będzinie (IV)” – celem głównym projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób powyżej 30. roku życia pozostających bez pracy. Wsparciem objęto 457 osób powyżej 30. roku życia.

W 2019 roku PUP realizował także „Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi”.

Zgodnie z „Barometrem zawodów 2020” zawody deficytowe w Powiecie Będzińskim to m.in.: blacharze i lakiernicy samochodowi, cukiernicy, dekarze, kucharze, lekarze, magazynierzy, mechanicy maszyn, pielęgniarki i położne, samodzielni księgowi, spawacze i ślusarze. Pełna lista dostępna jest na rysunku poniżej.

Barometr zawodów 2020

powiat będziński

www.barometrzwodow.pl

DEFICYT	RÓWNOWAGA
<ul style="list-style-type: none"> Asystenci w edukacji Blacharze i lakiernicy samochodowi Gieśle i stolarze budowlani Cukiernicy Dekarze i blacharze budowlani Elektrycy, elektromechanicy i elektrycy Fizjoterapeuci i masażyści Fryzjerzy Gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorczy Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych Kosmetyczki Krawcy i pracownicy produkcji odzieży Kucharze Lekarze Magazynierzy Masarze i przetwórcy ryb Maszyści Mechanicy maszyn i urządzeń Mechanicy pojazdów samochodowych 	<ul style="list-style-type: none"> Monterzy instalacji budowlanych Murarze i tynkarze Nauczyciele praktycznej nauki zawodu Nauczyciele przedmiotów zawodowych Nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych Ogrodnicy i sadownicy Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Operatorzy obrabiarek skrawających Operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych Opiekunki dziecięce Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej Piekarze Pielęgniarki i położne Pomoce kuchenne Pracownicy ds. budownictwa drogowego Pracownicy ds. finansowo-księgowych ze znajomością języków obcych
<ul style="list-style-type: none"> Administrаторzy stron internetowych Agenci ubezpieczeniowi Akustycy i realizatorzy dźwięku Analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych Animatory kultury i organizatorzy imprez Architekci i urbanisci Architekci krajobrazu Archiwiści i muzealnicy Betoniarze i zbrojarze Bibliotekoznawcy, bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej Biologowie, biotechnolodzy, biochemicy Brukarze Ceramicy przemysłowi Dentysty Diagnosty samochodowi Dziennikarze i redaktorzy Ekonomiści Farmaceuci Filolodzy i tłumacze Filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy Floryści Fotografowie Geodeci i kartografowie Górnicy i operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych Graficy komputerowi Inspektorzy nadzoru budowlanego Instruktorzy nauki jazdy Instruktorzy rekreacji i sportu Inżynierowie budownictwa Inżynierowie chemicy i chemicy Inżynierowie elektrycy i energetycy Inżynierowie inżynierii środowiska Inżynierowie mechanicy Kamieniarze Kelnerzy i barmani Kierowcy autobusów Kierowcy samochodów osobowych Kierownicy budowy 	<ul style="list-style-type: none"> Kierownicy ds. logistyki Kierownicy ds. produkcji Kierownicy ds. usług Kierownicy ds. zarządzania i obsługi biznesu Kierownicy sprzedaży Kierownicy w instytucjach społecznych i kultury Lakiernicy Listonosze i kurierzy Logopedzi i audjofonolodzy Meteorolodzy, geolodzy, geografowie Monterzy elektronicy Monterzy konstrukcji metalowych Monterzy maszyn i urządzeń Monterzy okien i szklarze Nauczyciele języków obcych i lektorzy Nauczyciele nauczania początkowego Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących Nauczyciele przedszkoli Obuwnicy Operatorzy aparatury medycznej Operatorzy maszyn do produkcji i przetwórstwa papieru Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów cementowych i kamiennych Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów chemicznych Operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych Operatorzy maszyn włókienniczych Opłacy i pracownicy wytwarzający protezy Pedagodzy Plasty, dekoratorzy wnętrz i konserwatorzy zabytków Pomoce w gospodarstwie domowym Pozostali specjaliści edukacji Pracownicy administracji i biurowi Pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej Pracownicy ds. jakości Pracownicy ds. ochrony środowiska i BHP Pracownicy ds. techniki dentystycznej Pracownicy myjni, pralni i prasowni Pracownicy obsługi ruchu lotniczego Pracownicy obsługi ruchu szynowego
	<ul style="list-style-type: none"> Pracownicy ds. rachunkowości i księgowości Pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych Pracownicy ochrony fizycznej Pracownicy przetwórstwa metali Pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie Pracownicy socjalni Projektanci wzornictwa przemysłowego i operatorzy CAD Ratownicy medyczni Robotnicy obróbki drewna i stolarze Samodzielni księgowi Spawacze Specjaliści administracji publicznej Sprzątaczkę i pokojowe Szefowie kuchni Ślusarze Tapicerzy Wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych Zaopatrzeniowcy i dostawcy
	<ul style="list-style-type: none"> Pracownicy poczty Pracownicy poligraficzni Pracownicy przetwórstwa spożywczego Pracownicy służb mundurowych Pracownicy sprzedaży internetowej Pracownicy telefonicznej i elektronicznej obsługi klienta, ankieterzy, teleankieterzy Pracownicy usług pogrzebowych Pracownicy zajmujący się zwierzętami Prawnicy Projektanci i administratorzy baz danych, programiści Przedstawiciele handlowi Psycholodzy i psychotherapeuci Recepcjoniści i rejestratorzy Robotnicy budowlani Robotnicy leśni Robotnicy obróbki skóry Rolnicy i hodowcy Rzemieślnicy obróbki szkła i metali szlachetnych Sekretarki i asystenci Socjologowie i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych Specjaliści ds. finansowych Specjaliści ds. organizacji produkcji Specjaliści ds. PR, reklamy, marketingu i sprzedaży Specjaliści ds. rynku nieruchomości Specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi i rekrutacji Specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki Specjaliści rolnictwa i leśnictwa Specjaliści technologii żywności i żywienia Specjaliści telekomunikacji Spedytorzy i logistycy Sprzedawcy i kasjerzy Technicy budownictwa Technicy informatycy Technicy mechanicy Weterynarze Windykatorzy

Rysunek 13 Barometr zawodów w Powiecie Będzińskim w 2020 r.

(źródło:

https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2020/slaskie/BAROMETR_ZAWODOW_województwo_slaskie_2020_bedzinski.pdf)

Jest to prognoza zapotrzebowania na pracowników w 2020 r. Badanie zostało przeprowadzone przez ekspertów na przełomie III i IV kwartału 2019 r. Sytuacja w niektórych zawodach może się zmienić w zależności od uwarunkowań rynkowych (np. wybuch pandemii koronawirusa).

3.3 SFERA GOSPODARCZA

3.3.1 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W Powiecie Będzińskim liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych w latach 2015-2019 wzrastała. Działają one głównie w takich sekcjach, jak: handel i usługi w zakresie napraw (4.539), budownictwo (1.734), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (1.498), przetwórstwo przemysłowe (1.366). W 2019 roku zarejestrowano 1.145 nowych podmiotów, a 819 podmiotów zostało wyrejestrowanych.

Tabela 16 Podmioty gospodarcze w Powiecie w latach 2015-2019

Rok	Liczba podmiotów gospodarczych		
	Ogółem	W sektorze publicznym	W sektorze prywatnym
2019	16.428	465	15.783
2018	16.084	458	15.466
2017	15.970	461	15.391
2016	15.846	536	15.231
2015	15.940	535	15.332

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Szczegółowe dane przedstawia tabela 17.

Tabela 17 Podmioty gospodarcze w Powiecie Będzińskim w poszczególnych sekcjach polskiej klasyfikacji działalności (PKD) w 2018 i 2019 roku

	2018		2019	
	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Sektor publiczny	Sektor prywatny
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A)	1	157	1	161
Górnictwo i wydobywanie(B)	0	22	0	22
Przetwórstwo przemysłowe (C)	1	1.310	1	1.366
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (D)	0	12	0	14
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (E)	11	59	9	59
Budownictwo (F)	1	1.670	1	1.734
Handel hurtowy i detaliczny: naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	1	4.619	1	4.539
Transport i gospodarka magazynowa (H)	1	1.299	2	1.328
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)	1	484	1	488
Informacja i komunikacja (J)	0	451	0	475
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (K)	0	468	0	456
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (L)	219	629	222	644
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	7	1.417	7	1.498
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (N)	0	455	0	466

Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (O)	29	42	29	42
Edukacja (P)	132	353	130	386
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	29	876	36	905
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (R)	24	210	24	220
Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (S,T)	0	916	0	960

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Z uwagi na surowce naturalne regionu Powiat Będziński do niedawna był kojarzony głównie z jego naturalnym bogactwem - węglem kamiennym. Na skutek sukcesywnej likwidacji kopalń aktualnie przemysł wydobywczy reprezentowany jest przez Górnicze Zakłady Dolomitowe S.A. w Siewierzu. Na obszarze Powiatu eksploatowane jest również złożę surowca ilastego „Sławków 1” w Sławkowie oraz złożę piasku „Szeligowiec II” w gminie Siewierz.

Obecnie podstawową gałęzią gospodarki w Powiecie jest prężnie rozwijająca się energetyka. Do największych, znajdujących się w krajowej czołówce, przedsiębiorstw tej branży, należą: Enion GRUPA TAURON S.A. oddział w Będzinie, TAURON kapitałowe wsparcie Grupa TAURON Sp. z o.o., TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o. (Międzyzakładowy Związek Zawodowy Energetyków TAURON Polska Energia S.A. Oddział Będzin), TAURON Wytwarzanie S.A. Ponadto istotnymi, z punktu widzenia kształtowania pozycji gospodarczej Powiatu, podmiotami są: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Banimex Sp. z o.o., Fabryka Przewodów Energetycznych S.A. w Będzinie, AIR PRODUCTS Sp. z o.o. w Warszawie O/Siewierz (dawne BOCGAZY Sp. z o.o.), PP Kopalnie Odkrywkowe Surowców Drogowych - Kopalnia Dolomitu Nowa Wioska, firma MASTERWIS Sp. z o.o. w Sławkowie (sukcesorka Zakładów Wyrobów Metalowych S.A. w Sławkowie), Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjnych „Espri” Sp. z o.o. w Czeladzi, VETRO Polska Sp. z o.o. w Czeladzi, ALDA Sosnowiec O/Sławków, „Electrolux Poland” Sp. z o.o. oddział w Siewierzu.

Budowę potencjału gospodarczego wspiera również centralny magazyn sieci sklepów Ahold Polska Sp. z o.o. w Będzinie oraz centrum handlowe M1 w Czeladzi. Szanse rozwoju wszechstronnego handlu o znaczeniu międzynarodowym stwarzają 4 terminale szerokiego toru w Sławkowie. Na ich terenie działalność prowadzi m.in. firma POLZUG Polska Sp. z o.o., Spółka Euroterminal Sławków sp. z o.o. oraz dawna Huta Katowice – obecnie ArcelorMittal Poland w Dąbrowie Górniczej (jako Baza Przetadunku Rudy PHS o/Huta Katowice).

W ramach drugiego terminala, gdzie zlokalizowany jest Euroterminal, w ciągu najbliższych lat ma szansę powstać jedno z największych centrów logistycznych w Unii Europejskiej, zapewniające m.in. transport towarów z dalekiego wschodu. W celu zintensyfikowania działalności gospodarczej w jego obrębie została utworzona specjalna strefa ekonomiczna, należąca do Podstrefy Sosnowiecko-Dąbrowskiej.

W Powiecie Będzińskim realizuje się także przedsięwzięcie o nazwie „Gospodarcza Brama Śląska”. Jest to projekt realizowany ze środków UE na terenie Czeladzi, Będzina, Wojkowic. W ramach przedsięwzięcia Czeladź uzbroiła i udostępniła inwestorom prawie 25 hektarów terenów inwestycyjnych. Realizacja projektu daje nowe możliwości inwestowania i powstawania kolejnych firm tworzących miejsca pracy.

Ponadto poza lokalnymi przedsiębiorstwami w Powiecie od lat działają liczni zewnętrznymi inwestorzy (Ahold Polska Sp. z o.o., Black Red White S.A., Centrostal Będzin S.A., Kreisel Sp. z o.o., Prologis Park Będzin II, Jonhson Electric, BREMBO Poland Sp. z o.o., Ekocem Sp. z o.o., Atlas Barbara S.A, Gühring Polska Sp. z o.o., Hobas System Polska Sp. z o.o., PDC SILESIA Sp. z o.o., Ficomirros Polska Sp. z o.o., firma logistyczna DHL Logistics – centrum dystrybucji firmy Gillette), których przyciągnęła i nadal przyciąga bogata oferta terenów inwestycyjnych.

W Powiecie funkcjonuje także Będziński Inkubator Przedsiębiorczości. Jest to jedno z narzędzi do przeciwdziałania bezrobociu, jakie Starostwo Powiatowe w Będzinie posiada w swoim zapleczu. Nadrzędnym celem Inkubatora jest promowanie przedsiębiorczości, kreowanie i stwarzanie warunków do powstawania nowych firm oraz poszerzanie działalności firm już istniejących. Inkubator nastawiony jest na stopniowy, zrównoważony rozwój i usamodzielnienie się firm inkubowanych. Inkubator przyczynia się do zwiększenia szans przetrwania na rynku gospodarczym firmom nowo powstałym lub rozszerzającym swoją działalność, a co za tym idzie, do powstawania nowych miejsc pracy. Osoba bezrobotna uzyskuje pomoc, która wpływa bezpośrednio na szanse powodzenia utrzymania się na rynku gospodarczym. Wynikiem takich działań jest zwiększenie zatrudnienia i aktywizacja osób bezrobotnych do podjęcia własnej inicjatywy gospodarczej.

Liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach Powiatu przedstawia tabela 18.

Tabela 18 Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach Powiatu

Gmina	Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON						
	Liczba podmiotów					Nowo zarejestrowane	Wyrejestrowane
	2015	2016	2017	2018	2019	2019	2019
Będzin	6.883	6.791	6.821	6.751	6.827	443	342
Czeladź	3.182	3.158	3.130	3.117	3.197	223	134
Wojkowice	845	837	835	841	857	68	53
Bobrowniki	1.140	1.155	1.199	1.232	1.276	104	79
Mierzęcice	669	674	692	711	728	49	35
Psary	1.214	1.224	1.260	1.354	1.410	105	68
Siewierz	1.354	1.359	1.383	1.399	1.455	100	59
Sławków	653	648	650	679	678	53	49

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W strukturze wielkościowej podmiotów działających w Powiecie Będzińskim dominują mikro i małe przedsiębiorstwa. 96% wszystkich podmiotów gospodarczych w Powiecie zatrudnia do 9 osób. To właśnie ta grupa wielkościowa przedsiębiorstw w latach 2014-2019 charakteryzowała się największym przyrostem nowych podmiotów, wynoszącym 546 firm. Filarem przedsiębiorczości w Powiecie Będzińskim jest dobrze rozwijający się sektor prywatny. 78% firm sektora prywatnego w Powiecie prowadzonych jest przez osoby fizyczne.

Tabela 19 Podmioty gospodarcze w Powiecie Będzińskim według wielkości w latach 2015-2019

Podmioty wg liczby zatrudnionych	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	15.940	15.846	15.970	16.084	16.428
0-9	15.234	15.132	15.259	15.416	15.780
10-49	606	614	612	569	548
50-249	96	95	94	94	95
250-999	4	5	5	5	5
1000 i więcej	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 20 Podmioty gospodarcze w Powiecie Będzińskim w sektorze prywatnym wg rodzaju w latach 2015-2019

Podmioty wg rodzaju działalności	2015	2016	2017	2018	2019
Sektor prywatny ogółem	15.332	15.231	15.391	15.466	15.783
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	11.973	11.774	11.802	12.094	12.360
Spółki handlowe	1.172	1.257	1.325	1.154	1.199
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	143	148	147	113	118
Spółdzielnie	41	43	42	25	23
Fundacje	41	47	49	47	47
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	310	323	337	315	320

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Gospodarka rolna w Powiecie pełni funkcję uzupełniającą w stosunku do innych dziedzin gospodarki, chociaż obejmuje ponad 4 tys. gospodarstw rolnych.

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. (ostatni Powszechny Spis Rolny prowadzony był w całej Polsce od 1 września do 30 listopada 2020 r., według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. – pełne wyniki będą dostępne między wrześniem 2021 r. a sierpniem 2022 r.) średnia

powierzchnia gospodarstwa rolnego na terenie Powiatu wynosi ok. 2 ha. Gospodarstwa o areale do 10 ha stanowią około 98% ogólnej liczby gospodarstw.

Należy zauważyć, w związku z coraz większym zainteresowaniem i zapotrzebowaniem na żywność ekologiczną (głównie dla zaopatrzenia chłonnego rynku zbytu), pojawiają się duże szanse rozwoju rolnictwa ekologicznego. Rolnictwo ekologiczne jest ważnym czynnikiem zwiększającym zatrudnienie na wsi, dostarcza nowych miejsc pracy oraz daje rolnikom dodatkowe źródło dochodu.

3.3.2 GÓRNOŚLĄSKO-ZAGŁĘBIOWSKA METROPOLIA

Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia to obszar położony w centralnej części województwa śląskiego, zajmujący powierzchnię 2.553 km² (ok. 21% obszaru województwa), z ludnością liczącą ok. 2,3 mln (czyli ok. 50% populacji województwa). Jest to związek metropolitalny, formalnie utworzony z dniem 1 lipca 2018 r. na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 2018 r. (poz. 1290), stanowiącego akt wykonawczy do Ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz.U. 2017 poz. 730). Pod względem funkcjonalno-przestrzennym Metropolia to najbardziej zurbanizowana i zaludniona część województwa śląskiego, w której wyróżnia się dwa obszary:

- rdzeń: zwarty, wielośrodkowy zespół miejski, silnie zurbanizowany, o zbliżonych historycznie uwarunkowaniach rozwojowych, związanych z industrializacją, zachodzącą intensywnie od XIX w., a skutkującą silną urbanizacją i napływem ludności. Tworzy go 13 miast na prawach Powiatu, największych pod względem liczby ludności i hierarchii pełnionych funkcji miejskich;
- strefa zewnętrzna: tworzy ją 28 gmin różnego typu (w tym wszystkie gminy z Powiatu Będzińskiego). Strefę tę charakteryzuje niższy stopień zurbanizowania niż rdzeń oraz słabiej zaznaczone procesy uprzemysłowienia.

Najważniejszym celem Metropolii jest podejmowanie działań poprawiających jakość i komfort życia mieszkańców poprzez wprowadzanie wspólnych rozwiązań. Metropolia ma wykorzystywać potencjał gmin członkowskich, pobudzać kreatywność mieszkańców oraz inspirować zmiany, umożliwiające przyspieszenie procesów gospodarczych i społecznych, prowadzących do stworzenia ośrodka wzrostu, mogącego konkurować z innymi obszarami metropolitalnymi w kraju i na świecie.

Specjalnie dedykowana ustawa, na mocy której Metropolia powstała, określiła listę zadań, które powinny być w ramach GZM realizowane:

- Dobrze zorganizowany transport publiczny;
- Rozwój społeczno-gospodarczy;
- Kształtowanie ładu przestrzennego;
- Promocja.

Szczegóły tych zadań określa Program Działań Strategicznych Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do roku 2022.

3.4 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

3.4.1 KOMUNIKACJA

TRANSPORT DROGOWY

Korzystne położenie Powiatu Będzińskiego na tle regionalnego systemu drogowego i kolejowego oraz względem głównych układów funkcjonalno-przestrzennych województwa śląskiego, warunkuje jego wysoki poziom dostępności komunikacyjnej mierzony zarówno czasem dojazdu, jak i liczbą bezpośrednich połączeń. Powiat położony jest na skrzyżowaniu transeuropejskich korytarzy transportowych – istotnych szlaków transportowych i komunikacyjnych (drogowych i kolejowych) o znaczeniu krajowym i europejskim (korytarz III: Berlin – Wrocław – Katowice – Kraków – Lwów oraz korytarz VI: Gdańsk – Katowice – Żylna). Przez jego obszar przebiegają historycznie ukształtowane ważne szlaki kolejowe o kierunku północ-południe i wschód-zachód, w tym linie kolejowe magistralne zaliczane do międzynarodowej sieci „E” (AGC). Ponadto Powiat charakteryzuje korzystne położenie 70 km od południowej, 280 km od wschodniej i 400 km od zachodniej granicy państwa, a także bliskość dwóch międzynarodowych lotnisk w Katowicach i Krakowie.

Łączna długość dróg powiatowych wg danych z Powiatowego Zarządu Dróg w Będzinie wynosi 311,912 km (2019 rok). W stanie technicznym dobrym znajduje się 16,01% (dane za 2019 rok). Największy odsetek dróg powiatowych występuje w gminie Siewierz, następnie w gminie Bobrowniki, Mierzęcice i Psary, a najmniejszy w Wojkowicach i Sławkowie. Powiat posiada również 38 obiektów infrastrukturalnych, na które składają się mosty i przejścia podziemne.

Na obszarze Powiatu przecinają się ważne szlaki komunikacyjne - drogi krajowe: nr 78 (biegnąca od granicy z Czechami, przez Gliwice, w kierunku Kielc), nr 86 (z Katowic do Warszawy) oraz nr 94 (z Wrocławia do Krakowa), autostrada A4 oraz droga ekspresowa S1. Najbardziej znacząca jest trasa A1 łącząca Powiat z aglomeracją katowicką. Trasa pełni także rolę drogi tranzytowej dla obszaru Śląsk – Polska północna.

TRANSPORT KOLEJOWY

W sąsiedztwie Powiatu Będzińskiego zlokalizowana jest jedna z największych stacji rozrządowych w Europie – Tarnowskie Góry, terminal kontenerowy w Gliwicach Sośnicy (realizujący przewozy kombinowane kontenerów, nadwozi wymiennych i naczepe samochodowych), a także jedna z największych w kraju rozrządowych stacji kolejowych Zabrze-Czarnolesie (Czechowice-Dziedzice). Powiat posiada połączenia z siecią kolejową w ruchu krajowym i międzynarodowym. Ważnym elementem całego układu kolejowego zlokalizowanego na obszarze Powiatu jest zakończenie szerokiego toru Linii Hutniczej Szerokotorowej (LHS) w Sławkowie. Jest to jedyna tego typu linia w Polsce. Znajdują się tam linie kolejowe o szerokim rozstawie toru 1.520 mm i linie normalnotorowe 1.435mm, dzięki czemu doskonale wpisuje się w rozwój transportu kontenerowego na trasie Daleki Wschód i Azja-Europa Zachodnia. Euroterminal w Sławkowie usytuowany jest na obrzeżach Aglomeracji Śląskiej i obsługuje m.in. stałe połączenia intermodalne z polskimi i niemieckimi portami bałtyckimi (Gdańsk, Gdynia, Hamburg) oraz z Europą Zachodnią (m.in. Rotterdam, Antwerpia, włoski terminal Maddaloni koło Neapolu).

Gminy Powiatu są dobrze skomunikowane z miastami takimi jak Katowice, Sosnowiec, Dąbrowa Górnicza, Zawiercie, a także Gliwicami i Zabrzem. Istnieje także połączenie kolejowe z Warszawą, Wrocławiem, Opolem, Kielcami, Radomiem oraz Lublinem. Dzięki znacznej liczbie powiązań kolejowych mieszkańcy Powiatu mają ułatwiony dostęp do miejsc pracy oraz różnego rodzaju usług (w tym wyższego rzędu), zlokalizowanych w wyżej wymienionych miejscowościach. Ponadto bardzo dobre połączenie z Katowicami, będącymi ważnym węzłem transportu kolejowego, umożliwia kontynuowanie podróży zarówno w komunikacji regionalnej, krajowej, jak również międzynarodowej, w tym także w kierunku najważniejszych ośrodków miejskich w Polsce.

TRANSPORT TRAMWAJOWY

Linie tramwajowe na terenie Powiatu Będzińskiego położone są wyłącznie w obrębie miast Będzin oraz Czeladź. Linie te wchodzi w skład systemu tramwajowego konurbacji górnośląskiej, funkcjonującej na terenie 13 gmin: Będzina, Bytomia, Chorzowa, Czeladzi, Dąbrowy Górniczej, Gliwic, Katowic, Mysłowic, Rudy Śląskiej, Siemianowic Śląskich, Sosnowca, Świętochłowic oraz Zabrze. Sieć tramwajowa liczy łącznie 200,6 km i obejmuje obszar zamieszkały przez 2 mln ludzi.

TRANSPORT LOTNICZY

W obrębie Powiatu Będzińskiego funkcjonuje Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach (MPL). Położony jest on na terenie dwóch gmin w dwóch odrębnych Powiatach: w gminie Ożarówce (Powiat Tarnogórski) oraz gminie Mierzęcice (Powiat Będziński). MPL jest regionalnym portem lotniczym dla całego województwa śląskiego, a pod względem odprawionych pasażerów oraz liczby operacji lotniczych znajduje się na trzecim miejscu wśród polskich portów lotniczych (za lotniskiem w Warszawie im. Chopina i Krakowie - Balicach im. Jana Pawła II). Port posiada trzy terminale pasażerskie o łącznej przepustowości około 5,5 mln pasażerów rocznie. W 2019 roku liczba pasażerów obsługiwanych w przylocie i odlocie wyniosła ponad 4,8 mln. Port lotniczy posiada jeden terminal cargo. Jego powierzchnia wynosi 5.378 m². Użytkownikami terminalu są m.in. DHL, Śląski Urząd Celno-Skarbowy w Katowicach, TNT Express i UPS. Pod względem tonażu ładunków przewiezionych ruchem lotniczym rocznie, lotnisko w Pyrzowicach zajmuje drugie miejsce w Polsce po warszawskim. Według statystyk ULC, w 2019 roku, przewieziono 20 tysięcy ton.

3.4.2 SIEĆ WODOCIĄGOWA

Długość czynnej sieci wodociągowej w Powiecie w 2019 roku wynosiła 804 km bez przyłączy. Liczba przyłączy wynosiła 29.137 sztuk. Pobór wody przez gospodarstwa domowe w 2019 roku kształtował się na poziomie 4.941 dam³. **Woda dostarczana mieszkańcom do spożycia spełnia wszelkie wymogi sanitarne i ogólnie oceniana jest jako dobra.** Ponad 99% stałych mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej. Średnie roczne zużycie wody na jednego mieszkańca w 2019 roku wynosiło 33,3 m³ i jest to zbliżony poziom do średniego zużycia w Polsce (33,7 m³) i województwie śląskim (30,8 m³). Na przestrzeni ostatnich lat wartość ta utrzymuje się na stałym poziomie z niewielkimi wahaniami.

Tabela 21 Charakterystyka sieci wodociągowej w Powiecie Będzińskim

	2015	2016	2017	2018	2019
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	749,1	752,3	761,7	760,4	804,4
Liczba przyłączy prowadząca do budynków mieszkalnych [szt.]	27.256	28.439	27.504	28.504	29.137
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	4.772,7	4.718,2	4.695,4	5.040,0	4.941,6
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	149.659	149.312	148.905	148.361	147.697
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³]	31,7	31,5	31,4	33,8	33,3
Stopień zwodociągowania [%]	99,7	99,7	99,7	99,7	99,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Sytuację w poszczególnych gminach Powiatu prezentuje tabela 22.

Tabela 22 Sieć wodociągowa w poszczególnych gminach Powiatu w 2019 roku

	Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	Stopień zwodociągowania [%]	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³]
Będzin	203,6	56.299	99,9	32,1
Czeladź	99,1	31.280	99,6	38,3
Wojkowice	57,9	8.933	99,9	29,2
Bobrowniki	95,2	12.021	99,1	31,6
Mierzęcice	89,3	7.574	99,2	31,2
Psary	118,9	12.203	99,9	34,9
Siewierz	88,3	12.410	99,9	32,7
Sławków	52,1	6.976	99,9	28,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Obszar Powiatu Będzińskiego zaopatrywany jest głównie przez magistralne wodociągi Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągowego w Katowicach, a jedynie lokalnie występują ujęcia indywidualne w postaci studni przydomowych czy ujęcia przemysłowe.

3.4.3 SANITACJA

Powiatowa sieć kanalizacyjna ma długość 470 km i w 2019 roku była dostępna dla ponad 68% mieszkańców Powiatu.

Tabela 23 Sieć kanalizacyjna w Powiecie Będzińskim

	2015	2016	2017	2018	2019
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	336,6	398,5	402,4	422,4	470,9
Liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych [szt.]	11.133	13.199	13.368	13.436	13.690
Ścieki odprowadzone [dam ³]	3.460,9	3.422,7	3.476,8	3.489,4	3.460,2
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	98.075	102.506	102.289	101.843	101.457
Stopień skanalizowania [%]	65,3	68,5	68,5	68,5	68,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Ścieki komunalne z terenu Powiatu odprowadzane są do komunalnych oczyszczalni ścieków. Na terenie Powiatu Będzińskiego pracuje 7 oczyszczalni ścieków, których łączna przepustowość wynosiła 40.722 m³/dobę.¹³

¹³ Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 24 Sieć kanalizacyjna w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego w 2019 roku

	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	Stopień skanalizowania [%]	Ścieki odprowadzone [dam ³]
Będzin	157,5	48.947	86,9	1.581,7
Czeladź	57,3	28.301	90,1	1.067,6
Wojkowice	38,6	5.271	58,9	190,1
Bobrowniki	93,1	7.135	58,8	236,9
Mierzęcice	71,3	5.127	67,1	163,2
Psary	1,3	395	3,2	8,0
Siewierz	40,5	2.831	22,8	122,9
Sławków	11,3	3.451	49,4	89,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Ścieki sanitarne w miejscowościach pozbawionych dostępu do kanalizacji gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych (szamba), a następnie są wywożone przez pojazdy asenizacyjne. W 2019 roku na terenie Powiatu znajdowało się 12.476 szamb oraz 721 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 25 Liczba zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych w Powiecie Będzińskim

	2015	2016	2017	2018	2019
Zbiorniki bezodpływowe	12.900	13.060	11.234	12.438	12.476
Oczyszczalnie przydomowe	481	515	635	692	721

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

3.4.4 GOSPODARKA ODPADAMI

W 2019 roku odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie Powiatu Będzińskiego odbywał się na podstawie uzyskanych przez firmy decyzji zezwalających na świadczenie usług komunalnych w zakresie usuwania nieczystości.

Zgodnie z obowiązującym prawem gminy mają obowiązek zapewnić czystość i porządek na swoim terenie i tworzyć warunki niezbędne do ich utrzymania poprzez konieczność tworzenia punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy. Wszystkie gminy Powiatu posiadają dostęp do PSZOK-u (posiadają własne lub mają zawarte porozumienia z innymi gminami).

Cały strumień odpadów komunalnych jest kierowany do Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK). Województwo śląskie zostało podzielone na trzy regiony gospodarki odpadami. Powiat Będziński należy do II Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, w którym funkcjonuje siedem Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (w Katowicach, Zabrze, Dąbrowie Górniczej, Sosnowcu, Chorzowie, Gliwicach i Siemianowicach Śląskich).

Ilość odpadów zebranych selektywnie w ostatnich latach przedstawia tabela 26.

Tabela 26 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku [t]

	2017	2018	2019
Ogółem	17.493,58	16.631,35	18.608,59
Papier i tektura	650,70	1.121,57	1.531,64
Szkło	2.448,10	2.154,49	2.757,85
Tworzywa sztuczne	1.318,95	1.171,76	807,38
Metale	48,16	42,26	10,13
Tekstylia	19,67	30,11	23,97
Niebezpieczne	19,23	18,29	27,07
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	46,19	41,00	64,97
Wielkogabarytowe	2.627,89	3.391,30	4.140,98
Biodegradowalne	6.525,74	6.175,06	6.308,76
Baterie i akumulatory razem	2,13	1,97	0,47
Opakowania wielomateriałowe	0,07	0,00	0,00
Zmieszane odpady opakowaniowe	3.163,28	2.483,54	2.929,36
Pozostałe	623,47	0,00	6,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Ilość odpadów zmieszanych odebranych z terenu Powiatu na przestrzeni ostatnich kilku lat prezentuje poniższa tabela.

Tabela 27 Odpady zmieszane zebrane z terenu Powiatu Będzińskiego

	2015	2016	2017	2018	2019
Ilość odpadów zmieszanych [t]	46.744,03	47.688,04	46.863,07	44.942,01	42.512,69
Ogółem zebranych na 1 mieszkańca [kg]	310,7	318,0	313,6	301,8	286,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Gminy Powiatu w dalszym ciągu powinny prowadzić działania związane z uświadamianiem mieszkańców i turystom potrzeby segregacji odpadów.

3.4.5 SIEĆ GAZOWA

Długość czynnej sieci gazowej wynosiła w 2019 roku ponad 915 km, natomiast liczba czynnych przyłączy do budynków stale wzrasta i wyniosła 20.004 szt.

Tabela 28 Sieć gazowa na terenie Powiatu Będzińskiego

	2015	2016	2017	2018	2019
Długość czynnej sieci ogółem [m]	892.325	898.746	892.149	906.814	915.537
Długość czynnej sieci przesyłowej [m]	107.644	107.644	104.741	104.757	105.067
Długość czynnej sieci rozdzielczej [m]	784.681	791.102	787.408	802.057	810.470
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych) [szt.]	18.820	18.994	20.950	21.419	22.004
Odbiorcy gazu [gosp.]	38.294	38.186	38.654	39.037	40.108
Zużycie gazu w MWh	213.350,3	227.277,5	243.854,0	246.377,5	253.074,7
Ludność korzystająca z sieci gazowej	96.485	96.247	96.732	96.558	97.584
Stopień gazyfikacji [%]	64,3	64,3	64,8	64,9	65,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Stan techniczny istniejącej czynnej sieci gazowej (wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia) zlokalizowanej w Powiecie Będzińskim ocenia się jako dobry.

Tabela 29 Sieć gazowa w poszczególnych gminach Powiatu

	Długość czynnej sieci ogółem [m]	Odbiorcy gazu [gosp.]	Stopień gazyfikacji [%]	Zużycie gazu w MWh
Będzin	184.047	17.997	73,4	85.137,1
Czeladź	90.203	9.976	69,1	45.208,2
Wojkowice	43.335	1.220	37,5	12.710,7
Bobrowniki	121.004	2.343	58,3	25.889,0
Mierzęcice	144.905	2.127	83,4	16.264,4
Psary	119.840	2.859	65,7	31.565,4
Siewierz	160.587	2.337	51,4	22.118,8
Sławków	51.616	1.249	46,9	14.181,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

3.4.6 SIEĆ CIEPŁOWNICZA

W 2018 roku na terenie Powiatu znajdowało się 70 węzłów ciepłowniczych, co stanowiło 2,6% ogółu tego typu urządzeń w województwie. Długość sieci cieplnej przesyłowej i rozdzielczej wynosiła 61,5 km.

3.4.7 INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA

Sieć telekomunikacyjna w Powiecie Będzińskim jest dobrze rozwinięta i opiera się głównie na liniach światłowodowych. W obszarze telefonii komórkowej dostępne są usługi głównych operatorów rynku (Orange, Play, Plus, T Mobile).

Na terenie Powiatu znajduje się sieć stacji BTS pokrywających obszar Powiatu, umożliwia to powszechną dostępność telefonii komórkowej.

Sprawnie funkcjonujące połączenia telefoniczne i ich powszechna dostępność są znaczącymi czynnikami rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego, stymulują gminną ofertę inwestycyjną, jak również podnoszą poziom standardu życia mieszkańców.

Teren Powiatu Będzińskiego obsługiwany jest przez wiele firm, które oferują szerokopasmowy dostęp do Internetu na bazie własnych, wciąż rozbudowywanych sieciach światłowodowych.

3.4.8 ENERGIA ODNAWIALNA

Tabela 30 przedstawia liczbę oraz moce instalacji OZE na terenie Powiatu Będzińskiego (stan na 31.12.2019 r.).

Tabela 30 Instalacje OZE na terenie Powiatu Będzińskiego

Lp.	Rodzaj OZE	Ilość OZE	MOC zainstalowana [MW]
1.	Wykorzystująca hydroenergię	2	0,052
3.	Wykorzystująca energię promieniowania słonecznego	5	0,328

Źródło: <https://www.ure.gov.pl/pl/oze/potencjal-krajowy-oze/8108,Instalacje-odnawialnych-zrodel-energii-wg-stanu-na-dzien-31-grudnia-2019-r.html> (wgląd czerwiec 2020 r.)

Powiat Będziński posiada dobre warunki dla wprowadzania i eksploataowania specjalistycznych urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii (OZE). Preferowanymi urządzeniami typu OZE są systemy solarne, tj. kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne, a także biogazownie, kotłownie na biomasę, pompy ciepła.

Poszczególne gminy Powiatu przystępują do naborów do konkursów o dofinansowanie dla instalacji OZE. Każdy mieszkaniec Powiatu, chcący założyć mikroinstalację OZE może starać się o takie środki w ramach organizowanych przez gminy naborów (np. Ekologiczny Będzin). Sieć mikroinstalacji w Powiecie stale się powiększa. W Powiecie realizowany jest projekt „Energia słoneczna w obiektach użyteczności publicznej Powiatu Będzińskiego”. Przedmiotem tego projektu jest budowa instalacji fotowoltaicznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, przyłączenie do wewnętrznej instalacji elektroenergetycznej oraz uruchomienie instalacji w 5 budynkach użyteczności publicznej w Powiecie Będzińskim:

- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Będzinie, ul. 11 Listopada 7, 42-500 Będzin, moc: 19,32 kW;
- Zespół Szkół Techniczno-Usługowych w Będzinie, ul. 11 Listopada 3, 42-500 Będzin, moc: 16,52 kW;
- Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie, ul. Ignacego Krasickiego 17A, 42-500 Będzin, moc: 34,44 kW;
- Dom Pomocy Społecznej w Będzinie (budynek nr 2), ul. Chopina 1, 42-500 Będzin, moc: 23,52 kW;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Czeladzi, ul. Grodziecka 29, 41-250 Czeladź, moc: 30,80 kW.

Cztery z nich już funkcjonują. Została do zamontowania instalacja na DPS w Będzinie. Realizacja tej części projektu rozpocznie się w 2021 roku.

Łączna moc zainstalowanych instalacji fotowoltaicznych wyniesie 124,60 kW.

Gminy w Powiecie także inwestują w OZE. Przykładem może być miasto Czeladź, które zainstalowało PV np. na Urzędzie Miasta oraz gmina Wojkowice, która realizuje projekt

„Budowa elektrowni fotowoltaicznej dedykowanej dla oczyszczalni ścieków w Wojkowicach”. Także w gminie Psary instaluje się systemy fotowoltaiczne na budynkach użyteczności publicznej (i nie tylko) oraz zmienia oświetlenie (np. ulic) na energooszczędne. W gminie Siewierz ze środków unijnych dofinansowano projekt pn. „Budowa kolektorów słonecznych w Gminie Siewierz”.

3.5 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

3.5.1 EDUKACJA

Powiaty, sprawują nadzór nad szkolnictwem ponadpodstawowym (przed wygaszaniem gimnazjów – ponadgimnazjalnym). Powiat jako jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za utrzymanie i rozwój podległej bazy materialnej szkół i placówek oświatowych. Odpowiedzialność ta dotyczy wymiaru ekonomicznego oraz rozciąga się również na sferę zobowiązań wobec społeczności Powiatu w zakresie tworzenia systemu edukacyjnego, który młodzieży stworzy szanse osobistego rozwoju, a środowisku zapewni cywilizacyjny awans. Powiat Będziński dąży do tworzenia takich warunków funkcjonowania szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, które zapewniają powszechność, celowość oraz wysoką jakość systemu edukacyjnego. Aktualnie funkcjonująca sieć szkół zapewnia optymalne warunki do realizacji zadań oświatowych w Powiecie. Obiekty oświatowe, ich wyposażenie (pracownie komputerowe, sale gimnastyczne, pracownie kształcenia zawodowego, baza sportowa itp.), a także odpowiednie kwalifikacje nauczycieli są przedmiotem dokładnej analizy władz Powiatu. Wyraźnie widać także podejmowane działania wychowawcze, ukierunkowane na kształtowanie pożądanych społecznie postaw i właściwy rozwój osobowości młodego pokolenia. Rozwój systemu edukacji oparty został na próbie budowania ładu w środowisku lokalnym poprzez dialog rodziców, nauczycieli i władz Powiatu, podejmowanie prawidłowych decyzji dotyczących bazy materialnej, służącej kształceniu, opiece i wychowaniu oraz racjonalnemu wykorzystaniu środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

Placówki oświatowe prowadzone przez Powiat Będziński:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Będzinie;
- II Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Wyspiańskiego w Będzinie;
- III Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Będzinie;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Czeladzi;
- Zespół Szkół Specjalnych w Czeladzi;

- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Pawła II w Siewierzu;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Wojkowicach;
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (CKZiU);
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Będzinie;
- Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury w Będzinie;
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Sławkowie;
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Będzinie.

Na terenie Powiatu Będzińskiego w 2019 roku funkcjonowało 6 liceów ogólnokształcących (w tym: trzy samodzielne licea, dwa w strukturach organizacyjnych zespołów szkół oraz jedno dla dorosłych w CKZiU), 4 szkoły zawodowe (tj. technika i zasadnicze szkoły zawodowe), 2 szkoły specjalne (w tym przedszkola, szkoły podstawowe, wygasające gimnazja, branżowe szkoły), Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury. W wyżej wymienionych placówkach było zatrudnionych (w 2018 roku) 410 nauczycieli oraz 141 pracowników administracyjnych. Większość kadry pedagogicznej stanowili nauczyciele dyplomowani (284 osoby). W liceach ogólnokształcących oprócz profili ogólnych, młodzież może wybrać klasy o profilu pożarniczo-ratowniczym lub policyjno-prawnym. Takie działania pozwalają już na etapie szkoły średniej rozwijać się zgodnie ze swoimi zainteresowaniami. W szkołach zawodowych największym zainteresowaniem cieszy się kierunek technik informatyk i mechanik pojazdów samochodowych. W 2018 roku w Siewierzu uruchomiono technikum z kierunkiem technik logistyk. W sumie we wszystkich szkołach powiatowych w roku szkolnym 2018/2019 pobierało naukę 1.996 uczniów i uczennic. W maju 2019 roku do egzaminów dojrzałości przystąpiło łącznie 405 absolwentów szkół średnich, z czego pomyślnie egzamin zdało 288. Świadectwo dojrzałości otrzymało 71,11% zdających. Jest to wynik poniżej średniej zdawalności w województwie śląskim, która wyniosła 79,70%.

Powiat od wielu lat przyznaje stypendia dla najzdolniejszych uczniów i studentów będących mieszkańcami Powiatu. Stypendium stanowi formę pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym dla uczniów, których zdolności i zainteresowania wykraczają poza program szkolny. Stypendium przyznawane jest w trzech dziedzinach: nauki, kultury i sztuki oraz sportu. W 2018 roku stypendium odebrało 20 uczniów i 20 studentów.

Powiatowe szkoły ponadpodstawowe nie poprzestają na edukacji w wyznaczonych ramach podstawy programowej, ale realizują szereg projektów np. dofinansowanych ze środków

unijnych lub państwowych, dzięki którym młodzież może uczestniczyć w dodatkowych kursach zawodowych lub wyjeżdżać na praktyki zagraniczne.

3.5.2 KULTURA I SPORT

W Będzinie działa Teatr Dzieci Zagłębia im. Jana Dormana, realizujący swoją misję polegającą nie tylko na wystawianiu spektakli, ale także na prowadzeniu warsztatów teatralnych dla dzieci, różnorodnych konkursów i wydarzeń artystycznych. Organizatorem Teatru jest Miasto Będzin z uwzględnieniem uprawnień Powiatu Będzińskiego oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Działalność teatru sięga roku 1945. Założycielem oraz wieloletnim dyrektorem teatru był wybitny reżyser i animator Jan Dorman. Teatr Dormana jest jedną z najważniejszych instytucji kultury w Zagłębiu, a także w całej południowej Polsce. Instytucja każdego roku gra około 250 spektakli oglądanych corocznie przez ponad 40.000 widzów. Od 2018 do 2019 roku Teatr wystawiał swoje sztuki także na małej scenie znajdującej się w budynku dworca kolejowego Będzin Miasto. W repertuarze Teatru poza spektaklami dla dzieci znajdują się przedstawienia dla młodzieży oraz dorosłych.

W Czeladzi funkcjonuje Kopalnia Kultury. Zlokalizowana w południowej dzielnicy miasta – na Piaskach, pełni funkcję miejskiego centrum kultury i rozrywki. Kopalnia działa w ramach Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Nogajowej. Nazwa instytucji nawiązuje do tradycji górniczych utrzymanych do dziś w tym regionie. Celem Kopalni Kultury jest przede wszystkim wspieranie wielopokoleniowego ruchu amatorskiego mieszkańców oraz organizacja koncertów, dlatego też instytucja wyposażona jest w trzy sale prób, salę widowiskową, trzy sale taneczne, salę plastyczną oraz salę pod studio nagrań, co umożliwia równoczesne prowadzenie wielu działań artystycznych.

W Będzinie istnieje prywatne kino Nowość. Jest to małe kameralne kino z 200 miejscami. Mieści się w najstarszej części miasta, w jednej z największych kamienic przy ulicy Potockiego 3. W 2019 roku w kinie odbyło się 127 seansów filmowych, które obejrzało 977 widzów.¹⁴

Mieszkańcy Powiatu mogą korzystać z usług domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic. W każdej z gmin funkcjonuje co najmniej jedna tego typu placówka czy filia.

W Będzinie działa Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna (współfinansowana przez Powiat). Zbiory biblioteki udostępniane są również za pośrednictwem ośmiu filii oraz jednego punktu bibliotecznego zlokalizowanego na terenie miasta. Mieszkańcy Powiatu

¹⁴Zródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd sierpień 2020 r.

mogą także korzystać z placówek bibliotecznych prowadzonych przez samorządy gminne (w Czeladzi, Sławkowie, Siewierzu, Mierzęcicach, Psarach, Wojkowicach oraz Bobrownikach) oraz ich filii (w Czeladzi – 5, Siewierzu – 3, Mierzęcicach – 5, Psarach – 3, Wojkowicach – 1, Bobrownikach - 4). Na koniec 2019 roku księgozbiór wszystkich bibliotek wynosił 792.285 woluminów. W 2019 roku zarejestrowano 26.107 użytkowników aktywnie wypożyczających.

Tabela 31 Działalność bibliotek w Powiecie Będzińskim

	2015	2016	2017	2018	2019
Biblioteki i filie	35	35	34	35	35
Pracownicy	120	117	127	129	78
Księgozbiór	802.285	804.859	791.028	790.589	792.285
Czytelnicy w ciągu roku	26.093	25.980	25.750	26.071	26.107

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Muzeum Zagłębia w Będzinie dysponuje bogatą i urozmaiconą ofertą dla zwiedzających. Obecnie muzeum posiada, aż sześć obiektów historycznych: Pałac Mieroszewskich, Zamek, Dom Modlitwy „Mizrachi”, Wzgórze Zamkowe, Mury Miejskie oraz udostępnione dla turystów Podziemia Będzińskie. Muzeum jest też organizatorem wielu wydarzeń kulturalnych, np. Jarmarku Rzemiosła i Rękodzieła.

W gminach Powiatu Będzińskiego organizowane są liczne imprezy kulturalne, sportowe i rozrywkowe. Do najważniejszych, posiadających najdłuższe tradycje należy niewątpliwie Festiwal Ave Maria w Czeladzi. Inne ważne przedsięwzięcia to Festiwal Muzyki Celtyckiej „Zamek” w Będzinie, Międzynarodowy Festiwal „Blues na Siewierskim Rynku”, Międzynarodowy Festiwal Kolęd i Pastorałek im. Ks. Kazimierza Szwarlika, Dni Będzina, Czeladzi, Sławkowa czy Ziemi Siewierskiej oraz liczne zawody sportowe.

W gminach życie kulturalne koncentruje się w domach kultury (klubach), które prowadzą takie formy aktywności jak zajęcia muzyczne, gry na instrumentach, zajęcia ruchowe, zajęcia plastyczne i kreatywne (fotograficzne, rękodzieło), wydarzenia kulturalne, ognisko muzyczne, zespoły artystyczne, Koło Gospodyń Wiejskich, Klub Gospodyń Miejskich, Klub Seniora, zajęcia teatralne dla dzieci i młodzieży, nauka języków obcych dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych, zajęcia kulinarne, zajęcia ceramiczne, szkoła tańca, zajęcia wokalne, zajęcia komputerowe i wiele innych. Gminy organizują czas wolny dzieciom i młodzieży, jak i pomagają rozwijać indywidualne zainteresowania przez prowadzenie różnorodnych zajęć. Także jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych są ważnymi ogniskami życia społecznego na wsiach oraz w miastach Powiatu.

Na terenie Powiatu odbywa się szereg wydarzeń kulturalnych i sportowych organizowanych/współorganizowanych przez Powiat Będziński lub objętych Honorowym Patronatem Starosty Będzińskiego:

- Organizowane przez Powiat Będziński:
 - wydarzenia cykliczne: Powiatowe Spotkanie Noworoczne, Wielki Bal Seniora, powiatowe obchody Dnia Kobiet, powiatowe obchody Dnia Matki, Nagrody Starosty Będzińskiego w Dziedzinie Twórczości Artystycznej, Upowszechniania i Ochrony Kultury, Święto Wojska Polskiego, Kurs Tańca dla Seniorów, Powiatowy Bieg Rodzinny;
 - wydarzenia jednoroczne: prelekcja „Z nami bezpieczniej”, prelekcja „Postaw na siebie”, 20-lecie Powiatu Będzińskiego;
- współorganizowane przez Powiat Będziński:
 - wydarzenia cykliczne: Festiwal Muzyki Reggae „Marleyki”, Jarmark Rzemiosła i Rękodzieła, Narodowe Czytanie, powiatowy finał Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom”, Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych;
 - wydarzenia jednoroczne: setna rocznica powstania Publicznych Służb Zatrudnienia w Powiecie Będzińskim, 60-lecie Powiatowego Młodzieżowego Domu Kultury w Będzinie;
- objęte Honorowym Patronatem Starosty Będzińskiego:
 - wydarzenia cykliczne: Międzynarodowy Festiwal Kolęd i Pastoralek, Orszak Trzech Króli, Regionalny Konkurs Fryzjerski „Kwiaty we Włosach”, Integracyjny Literacki Konkurs Językowy „Potyczki Językowe”, Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Bezdroża Fantazji”, Powiatowy Konkurs Języków Obcych, Powiatowy Konkurs Ortograficzny o tytuł Mistrza Ortografii, Konkurs Ekologiczny „Moja Ziemia – czysty świat”, Konkurs Fotograficzny „Piękne są nasze barwy ojczyste”, Ogólnopolski Konkurs Literacki „Twórczość ze szkolnej ławy”, powiatowe obchody Światowego Dnia Wiedzy na Temat Autyzmu, Jarmark Czeladzki, Wojewódzki Festiwal Piosenki Obcojęzycznej, Integracyjne Mistrzostwa Śląska i Zagłębia w Tenisie Stołowym, Wojewódzki Turniej Musztry dla szkół z klasami mundurowymi, Konkurs Sportowo-Edukacyjny „Żyję zdrowo na sportowo”, Charytatywny Piknik Motoryzacyjny „Saturn - Kopalnia Tuningu”, Mistrzostwa Strefy Południowo-Zachodniej TRIAL, Gra

Edukacyjna „Łebski Traper”, Zawody Wędkarskie o Puchar Starosty Będzińskiego, Powiatowa Olimpiada Osób Niepełnosprawnych „Integracja” Będzin, Wojewódzki Przegląd Taneczny „Wiosenne Popisy Taneczne”;

- wydarzenia jednoroczne: 25-lecie działalności Hospicjum „Pro Salute”.

W Powiecie Będzińskim szeroko pojętą kulturę organizują także liczne organizacje i stowarzyszenia. Według stanu na 10 czerwca 2020 roku stowarzyszeń zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym jest 316 (Będzin – 130, Bobrowniki – 26, Czeladź – 60, Mierzęcice – 19, Psary – 19, Siewierz – 34, Sławków – 14, Wojkowice – 14), a stowarzyszeń zwykłych 24 (Będzin – 7, Bobrowniki – 5, Czeladź – 3, Mierzęcice – 1, Psary – 5, Siewierz – 2, Sławków – 0, Wojkowice – 1).

Sport stanowi jeden z kluczowych elementów życia społecznego. Promuje odpowiednie zachowania, kształtuje charakter i tożsamość, poprawia ogólną kondycję ciała oraz uczy szacunku dla innych, przestrzegania określonych zasad, pielęgnuje poczucie solidarności i umiejętność współpracy. Wartości edukacyjne sportu przejawiają się w niewymuszony, naturalny sposób, przybierając postać zabawy. Regularne uprawianie sportu jest sposobem zapobiegania anomaliiom społecznym takim jak przemoc, przestępczość i narkomania. Poprzez wyraźne oddziaływanie sportu na stosunki międzyludzkie uznaje się, że jego wpływ na życie człowieka wykracza daleko ponad zajęcia czysto sportowe. Obiekty sportowe służą jako miejsca spotkań, które integrują ludzi przez co zarazem wzmacniają więzi społeczne. Wychowanie fizyczne oraz promowanie sportu powinno podlegać nieustannemu rozwojowi na wszystkich etapach edukacji, w formach atrakcyjnych dla wszystkich grup wiekowych lokalnego społeczeństwa.

Działalność sportowo-rekreacyjna w Powiecie Będzińskim prowadzona jest w oparciu o powiatową i gminną bazę sportowo-rekreacyjną. Liczba obiektów sportowych w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego jest bardzo zróżnicowana. Stale rozwijana, szeroka baza sportowo-rekreacyjna pozwala zarówno mieszkańcom, jak i turystom aktywnie spędzać czas wolny.

Na terenie Powiatu działa szereg klubów sportowych:

- kluby sportowe działające w formie stowarzyszeń, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej – 38 (Będzin – 10, Bobrowniki – 7, Czeladź – 4, Mierzęcice – 2, Psary – 10, Siewierz – 1, Sławków – 3, Wojkowice – 1);

- uczniowskie kluby sportowe – 24 (Będzin – 11, Bobrowniki – 3, Czeladź – 2, Mierzęcice – 2, Psary – 1, Siewierz – 4, Sławków – 1, Wojkowice – 0).

Zaplecze sportowo-rekreacyjne stanowią aktualnie kompleksy rekreacyjno-sportowe, boiska sportowe, sale gimnastyczne, a także trasy rowerowe. Większość obiektów zlokalizowana jest wokół szkół (mogą z nich korzystać uczniowie, kluby sportowe, osoby prywatne) – bazę stanowią sale gimnastyczne, boiska do koszykówki, siatkówki i piłki nożnej:

- I Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Będzinie:
 - kompleksowe boisko oraz sala gimnastyczna,
- II Liceum Ogólnokształcące im. St. Wyspiańskiego w Będzinie:
 - boisko wielofunkcyjne,
- III Liceum Ogólnokształcące im. C. K. Norwida w Będzinie:
 - boisko wielofunkcyjne,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Czeladzi:
 - kompleks boisk sportowych ORLIK,
 - siłownia zewnętrzna,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Siewierzu:
 - boisko,
 - sala gimnastyczna,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Wojkowicach:
 - boisko szkolne,
 - sala gimnastyczna,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Będzinie:
 - plac zabaw,
- Zespół Szkół Specjalnych w Czeladzi:
 - plac zabaw,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Będzinie:
 - wielofunkcyjne boisko,
 - sala gimnastyczna.

Działania sportowe mają znaczenie również dla integracji społeczeństwa lokalnego, wspierają promocję Powiatu w duchu zdrowia fizycznego i w zgodzie ze środowiskiem naturalnym.

3.5.3 OCHRONA ZDROWIA

Umieszczenie zdrowia wysoko w hierarchii wartości człowieka oraz przypisywanie mu wartości społecznej powoduje, iż staje się ono obiektem zainteresowania nie tylko pacjentów, ale i państwa. Jak określono w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020, dobry stan zdrowia społeczeństwa jest istotną determinantą wzrostu gospodarczego, stąd zdrowie publiczne jest przedmiotem aktywnej polityki społecznej państwa. Światowa Organizacja Zdrowia definiuje podstawowe funkcje zdrowia publicznego (ang. Essential public health functions) jako funkcje władz zdrowia w zakresie (1) monitoringu, ewaluacji i analizy stanu zdrowia, (2) nadzoru epidemiologicznego, badania i zwalczania zagrożeń dla zdrowia publicznego, (3) promocji zdrowia, (4) udziału społeczeństwa w rozwiązywaniu zagadnień zdrowia, (5) rozwoju polityki zdrowotnej i bazy instytucjonalnej dla planowania i zarządzania zdrowiem publicznym, (6) umacniania prawodawstwa zdrowotnego i możliwości jego wdrażania, (7) ewaluacji i promocji równego dostępu do świadczeń zdrowotnych, (8) rozwoju kadr i szkolenia w dziedzinie zdrowia publicznego, (9) zapewnienia jakości świadczeń zdrowotnych indywidualnych i w środowisku, (10) badań naukowych w zakresie zdrowia publicznego, (11) zmniejszenia niekorzystnego wpływu na zdrowie sytuacji nagłych i katastrof. Zadania te stanowią kompetencje działań władz państwowych i jednostek samorządu terytorialnego. Ustawowe zadania Powiatu dotyczące ochrony zdrowia i jego promocji (art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o samorządzie powiatowym) obejmują: profilaktykę zdrowia – zapobieganie chorobom, urazom i zatruciom, promocję zdrowia – edukacja zdrowotna i realizacja prozdrowotnej polityki społecznej oraz leczenie chorób i rehabilitację.

Powiat Będziński jest podmiotem tworzącym i prowadzącym Powiatowy Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej. PZZOZ swoją misję realizuje bazując na:

- dwóch Szpitalach, w skład których wchodzi 13 oddziałów:
 - Szpital w Będzinie:
 - Oddział Rehabilitacji;
 - Oddział Opieki Paliatywnej;
 - Oddział Okulistyki;
 - Szpital w Czeladzi:
 - Dzienny Oddział Psychiatryczny;
 - Oddział dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych;

- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii;
- Oddział Położniczo-Ginekologiczny i Ginekologii Onkologicznej;
- Oddział Dziecięcy;
- Oddział Neurologiczny;
- Oddział Chirurgii Ogólnej i Chirurgii Onkologicznej;
- Oddział Urazowo-Ortopedyczny;
- Oddział Chorób Wewnętrznych z pododdziałem Szybkiej Diagnostyki Kardiologicznej;
- Izba Przyjęć;
- Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym;
- dwóch Przychodniach Specjalistycznych, w skład których wchodzi 34 poradnie specjalistyczne oraz Poradnia Medycyny Pracy, Poradnia Lekarza Rodzinnego (POZ), Hospicjum Domowe;
- Działy Diagnostyki Medycznej i Analitycznej (z licznymi pracownikami diagnostycznymi m.in. Rezonansu Magnetycznego, USG, UKG, EEG, Audiometrii);
- Zakładzie Fizjoterapii i Rehabilitacji.

Szpital w 2018 roku dysponował 413 łózkami dla pacjentów.¹⁵

Tabela 32 Najważniejsze przyczyny zgonów w Powiecie Będzińskim w latach 2015 i 2018 na tle województwa śląskiego

Przyczyny zgonów	Powiat Będziński		Województwo śląskie	
	2015	2018	2015	2018
Choroby układu krążenia ogółem	51,9%	43,2%	46,1%	42,8%
Nowotwory ogółem	26,3%	25,6%	27,5%	27,5%
Choroby układu oddechowego ogółem	3,3%	5,7%	4,6%	4,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jak wynika z danych GUS, główną przyczyną zgonów w Polsce są choroby układu krążenia. Podobnie w Powiecie Będzińskim, gdzie w 2018 r. (najbardziej aktualne dostępne dane) najwięcej, bo aż 43,2% zgonów było spowodowanych właśnie chorobami sercowo-naczyniowymi. Udział tych chorób w statystykach przyczyn zgonów w Powiecie jest wyższy niż przeciętnie w województwie, jednak systematycznie maleje. Śmiertelność z powodu chorób nowotworowych, których udział w Powiecie wynosi 25,6% utrzymuje się na stałym poziomie, niższym od statystyk w całym województwie.

¹⁵ Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd sierpień 2020 r.

Tabela 33 Zgony w latach 2015 i 2018 w Powiecie Będzińskim ze względu na najczęstsze jednostki chorobowe

Jednostka chorobowa	2015	2018
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze ogółem	14	14
Nowotwory ogółem	513	507
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych	1	0
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej ogółem	61	67
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów ogółem	28	26
Choroby układu krążenia ogółem	1.104	857
Choroby układu oddechowego ogółem	64	113
Choroby układu trawiennego ogółem	87	116
Choroby układu kostnowązowego, mięśniowego i tkanki łącznej	0	2
Choroby układu moczowo-płciowego	3	13
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	2	4
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych, laboratoryjnych gdzie indziej niesklasyfikowane	63	124
Zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu - ogółem	100	136
Pozostałe przyczyny	2	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W 2018 roku (najbardziej aktualne dostępne dane) w Powiecie Będzińskim głównymi przyczynami zgonów były choroby określane jako cywilizacyjne, czyli choroby układu krążenia, nowotwory, choroby układu oddechowego i układu trawiennego.

Dostępność usług zdrowotnych w Powiecie Będzińskim nie jest wysoka na tle województwa śląskiego. W 2018 r. (najbardziej aktualne dostępne dane) liczba kadry medycznej przypadająca na 10 tys. mieszkańców to 41,4 lekarzy i 46,5 pielęgniarek, a w województwie 67,0 lekarzy i 82,0 pielęgniarek. W 2019 roku w przeliczeniu na liczbę ludności, liczba łózek na 10 tys. mieszkańców wynosiła 51,55.

Podstawową opiekę zdrowotną zapewniają mieszkańcom przychodnie zlokalizowane na terenie poszczególnych gmin.

Na terenie Powiatu znajdują się 52 apteki (24 w Będzinie, 12 w Czeladzi, 5 w gminie Siewierz, po 3 Wojkowicach i Sławkowie, po 2 w gminie Mierzęcice i Bobrowniki i 1 w gminie Psary) i trzy punkty apteczne (miejscowości Sączów, Siemonia i Strzyżowice).

Stan infrastruktury w ochronie zdrowia w Powiecie nie jest w pełni zadowalający, jednakże na bieżąco monitorowany, czego efektem są podejmowane działania mające na celu jego ciągłą poprawę. Poniesione zostały duże nakłady finansowe przeznaczone na rozwój infrastruktury w ochronie zdrowia: remonty, modernizacje, zakupy aparatury i sprzętu medycznego. W efekcie usprawnione zostały stosowne procedury medyczne.

Zarówno samorządy gmin znajdujących się na terenie Powiatu, jak i samorząd powiatowy czyni starania w zakresie promocji zdrowia oraz realizacji projektów i profilaktycznych

programów zdrowotnych, mających na celu m.in. poprawę dostępności i jakości usług medycznych w zakresie profilaktyki chorób (poprzez m.in. wykonywanie bezpłatnych badań) czy edukacji prozdrowotnej (np. dla najmłodszych mieszkańców Powiatu i gmin). Profilaktyka w obszarze zdrowia wsparta przez Powiat przyczynia się do kształtowania prozdrowotnego stylu życia oraz zmiany jakości życia mieszkańców. Duże znaczenie ma również działalność organizacji pozarządowych w obszarze ochrony zdrowia, mająca na celu promocję zdrowia i propagowanie trzeźwych obyczajów mieszkańców.

3.5.4 POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Powiecie Będzińskim realizowane są:

- na poziomie gminnym przez ośrodki pomocy społecznej,
- na poziomie powiatu przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Ponadto w ramach pomocy społecznej na terenie Powiatu funkcjonują:

- Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych w Będzinie;
- Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych im. Dominika Savio w Sarnowie;
- Środowiskowy Dom Samopomocy z Zaburzeniami Psychicznymi „Ostoja” w Czeladzi;
- Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie.

Na poziomie Powiatu zadania własne i zadania z zakresu administracji rządowej zapisane w ustawach m.in. o pomocy społecznej, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i zadania Powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Środki finansowe na realizację tych zadań pochodzą z dotacji wojewódzkiej, z dochodów własnych Powiatu, a także z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Skuteczność wykonywania zadań przez te jednostki zależy w dużym stopniu od współpracy z różnymi jednostkami pomocy społecznej oraz partnerami społecznymi, a także od wielkości środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań i od liczby zatrudnionej i wykwalifikowanej kadry.

PCPR zajmuje się szeroko pojętą pomocą dla osób niepełnosprawnych. Organizowana jest ona poprzez:

- Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych. W ramach rehabilitacji społecznej osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się o:
 - dofinansowanie do uczestnictwa w 14 dniowym turnusie rehabilitacyjnym,
 - dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
 - dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,
 - dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, jeżeli ich realizacja umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem,
 - w ramach pomocy uruchomiono program Aktywny Samorząd. W 2020 roku realizowane są formy wsparcia w czterech obszarach: Obszar A – likwidacja bariery transportowej, Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym, Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się, Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką, pomoc adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka). Można starać się także o pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.
 - funkcjonuje także „Program wyrównywania różnic między regionami III” – ma on na celu wyrównanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej.
- Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Będzinie: na podstawie Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wydaje on orzeczenia wykorzystywane do celów pozarentowych, a w szczególności:
 - odpowiedniego zatrudnienia,
 - uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
 - korzystania z systemu pomocy społecznej (np. uzyskanie zasiłku stałego),
 - świadczeń rodzinnych (np. uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego),

- korzystania z innych ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów (np. uzyskania karty parkingowej, prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju).
- Pomoc Instytucjonalna:
 - Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych w Będzinie – na terenie Powiatu Będzińskiego funkcjonuje jeden dom pomocy społecznej dla osób przewlekłe psychiczenie chorych. Dysponuje on 100 miejscami. Zapewnia całodobową opiekę nad osobami dorosłymi, które z różnych względów nie mogą funkcjonować w swoich środowiskach rodzinnych. Dom pomocy społecznej zaspokaja potrzeby bytowe, terapeutyczne, społeczne i religijne swoich mieszkańców;
 - Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Ostoja” – osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych mogą być przyznane usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w tym ośrodku wsparcia. Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Ostoja” w Czeladzi funkcjonuje od 1992 r. Początkowo - 29 czerwca 1992 r. był powołany przez Wojewodę Katowickiego jako Ośrodek Opiekuńczo-Adaptacyjny, a od 14 lipca 1998 r. funkcjonuje pod obecną nazwą. Od roku 1999 (w wyniku reformy administracji publicznej) organem prowadzącym jednostkę jest Powiat Będziński na zlecenie Wojewody Śląskiego. Starosta przy pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie sprawuje nadzór nad placówką. Placówka przeznaczona jest do udzielania wsparcia terapeutycznego i rehabilitacyjnego osobom z niepełnosprawnością intelektualną (oraz współistniejącymi innymi rodzajami niepełnosprawności np. niepełnosprawność ruchową, epilepsja) oraz z zaburzeniami psychotycznymi. W ośrodku stworzone są dwie, odrębnie pracujące grupy. Każda z grup ma osobno ustalany program zajęć, dostosowany do możliwości i potrzeb podopiecznych. Indywidualnie ustalane są cele i sposoby ich osiągnięcia – związane z różnymi oczekiwaniami przebywających w ośrodku osób niepełnosprawnych;
 - Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „Bądź z Nami” w Będzinie – powstały z inicjatywy rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych.

Działalność rozpoczęto 23 grudnia 2003 r. Projekt jest finansowany ze środków Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych. Obejmuje opieką 55 uczestników z rejonu Powiatu Będzińskiego. Są to osoby z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności. Celem działalności Warsztatu jest rehabilitacja społeczna i zawodowa, zmierzająca do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do prowadzenia przez osoby niepełnosprawne niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia na miarę indywidualnych możliwości. Uczestnikiem Warsztatu może zostać każda osoba niepełnosprawna po spełnieniu obowiązku szkolnego, posiadająca Orzeczenie o Stopniu Niepełnosprawności ze wskazaniem do terapii zajęciowej. Nad całością procesu aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych czuwa wysoko wyspecjalizowany zespół pracowników. W ramach rehabilitacji zawodowej uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej brali udział w Targach Pracy organizowanych w Katowicach i w Będzinie. WTZ współpracuje również z Młodzieżowym Centrum Kariery – OHP w Będzinie w ramach szkoleń zawodowych.

Ponadto w ramach pomocy osobom niepełnosprawnym uruchomiono program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. Celem programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Do zadań asystenta należą m.in. pomoc w wyjściu, powrocie oraz w dojazdach np. na rehabilitację i zajęcia terapeutyczne lub do ośrodków kultury, pomoc w zakupach i w załatwieniu spraw urzędowych.

Liczbę osób niepełnosprawnych w Powiecie Będzińskim przedstawia poniższa tabela.

Tabela 34 Osoby niepełnosprawne powyżej 16. roku życia w Powiecie Będzińskim w 2019 roku

Liczba przyczyn niepełnosprawności	Liczba osób			
	Wg stopnia niepełnosprawności			
	znacznym	umiarkowany	lekki	
Jeden symbol	551	889	485	
Dwa symbole	157	295	159	
Trzy symbole	21	33	22	
Razem	729	1.217	666	
	Wg wieku			
	16-25	26-40	41-59	60 lat i więcej
Jeden symbol	108	177	663	977
Dwa symbole	29	36	150	396
Trzy symbole	1	4	20	51
Razem	138	217	833	1.424

	Wg płci	
	Kobiety	Mężczyźni
Jeden symbol	1.039	886
Dwa symbole	306	305
Trzy symbole	33	43
Razem	1.378	1.234
	Wg zatrudnienia	
	Pracujący	Niepracujący
Jeden symbol	397	1.528
Dwa symbole	88	523
Trzy symbole	15	61
Razem	500	2.112

Źródło: Starostwo Powiatowe w Będzinie

W 2019 roku osób zaliczonych do osób niepełnosprawnych prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu było 77 (poniżej 16. roku życia) i 2.612 (powyżej 16. roku życia).

W 2019 roku wypłacono dofinansowanie:

- dla 302 osób i 208 opiekunów w ramach uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- 12 osobom niepełnosprawnym do likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania,
- 43 osobom niepełnosprawnym do likwidacji barier technicznych,
- 53 osobom niepełnosprawnym do likwidacji barier w komunikowaniu się,
- 286 osobom niepełnosprawnym do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2019 r. współpracowało także z Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych – organem opiniodawczo-doradczym Starosty, a która została powołana Zarządzeniem Starosty Nr 39/2019 z dnia 18.06.2019 r.

Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie prowadzi bezpłatne poradnictwo specjalistyczne, z którego mogą korzystać osoby i rodziny, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Do dnia 20.02.2020 r. Ośrodek Interwencji Kryzysowej funkcjonował przy Centrum Administracyjnym Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych. Zadaniem Ośrodka jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych, kryzysowych sytuacji, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Punkt jest przeznaczony przede wszystkim dla osób doznających przemocy w rodzinie. W roku 2019 wydano 40 skierowań dotyczących przyznania 16 osobom dorosłym oraz 20 dzieciom

pomocy w formie całodobowego - czasowego pobytu w Ośrodku Interwencji Kryzysowej dla ofiar przemocy w rodzinie przy Centrum Administracyjnym Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych im. Dominika Savio w Sarnowie. Osoby te przebywały w Ośrodku w okresie od kilku dni do 6 miesięcy. Były to głównie matki z małoletnimi dziećmi z terenu Będzina, Psar, Brudzowic, Czeladzi, Wojkowic, Podwarpia. W związku z uwarunkowaniami prawnymi konieczna jest zmiana lokalizacji Ośrodka, co zaplanowane zostało na I kwartał 2021 r.

W wyniku otwartego konkursu ofert, przeprowadzonego zgodnie z Uchwałą Zarządu Powiatu Nr 101/19 z dnia 30 lipca 2019r. wyłoniona została organizacja pozarządowa Caritas Diecezji Sosnowieckiej, która w roku 2019 i 2020 realizuje zadania publiczne w zakresie pomocy społecznej, polegające na zapewnieniu okresowego miejsca pobytu w ośrodku wsparcia – domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. W 2019 r. zostało wydane 1 skierowanie dla matki z dzieckiem.

W 2019 r. wydano 4 decyzje administracyjne w sprawie udzielenia pomocy dla pełnoletnich usamodzielniających się wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo - wychowawcze poprzez przyznanie miejsca w mieszkaniu chronionym. W mieszkaniu chronionym w 2019 r. przebywały 3 osoby kontynuujące naukę w różnych typach szkół.

Tabela 35 Wykaz gospodarstw domowych i osób korzystających z pomocy społecznej

ROK	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej	3.705	3.563	3.468	3.182	2.887
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej	8.239	7.760	7.211	6.270	5.561

Źródło: Bank danych lokalnych, wgląd maj 2020 r.

W Powiecie liczba osób korzystających z pomocy społecznej systematycznie maleje. Jednak nadal jest to bardzo duża grupa potrzebujących. Sytuację w poszczególnych gminach prezentuje poniższa tabela.

Tabela 36 Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych gminach Powiatu

	2014	2015	2016	2017	2018
Będzin	3.449	3.316	3.158	2.697	2.385
Czeladź	2.277	2.150	1.941	1.759	1.638
Wojkowice	321	394	367	315	277
Bobrowniki	523	450	412	392	287
Mierzęcice	273	261	237	184	144
Psary	360	321	301	244	216
Siewierz	464	357	345	235	209
Sławków	572	511	450	444	405

Źródło: Bank danych lokalnych, wgląd maj 2020 r.

Najwięcej osób korzysta z pomocy w Będzinie, a najmniej w gminie Mierzęcice.

Tabela 37 Powody przyznania pomocy rodzinie w Powiecie Będzińskim w latach 2014-2018

Powód przyznania pomocy	2014	2015	2016	2017	2018
Ubóstwo	2.420	2.392	2.287	2.015	1.725
Sieroctwo	2	2	2	1	1
Bezdomność	211	237	235	215	202
Potrzeba ochrony macierzyństwa	442	396	314	252	253
Bezrobocie	2.482	2.352	2.144	1.801	1.461
Niepełnosprawność	1.356	1.300	1.304	1.178	1.112
Długotrwała lub ciężka choroba	1.593	1.536	1.605	1.535	1.432
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	1.376	1.199	996	872	842
Przemoc w rodzinie	85	76	61	70	65
Alkoholizm	454	442	430	405	317
Narkomania	8	10	13	9	8
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	128	106	83	53	43
Zdarzenie losowe	12	12	4	12	9
Sytuacja kryzysowa	9	13	17	4	14
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	2	0	2	0

Źródło: Bank danych lokalnych, wgląd maj 2020 r.

Najczęstszymi powodami udzielenia pomocy społecznej są ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność. Od wielu lat są to cztery dominujące powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na bieżąco współpracuje z miejskimi i gminnymi ośrodkami pomocy społecznej na terenie Powiatu, a także z Ośrodkami Pomocy Społecznej lub PCPR-ami w innych powiatach. Konsultowane są sprawy indywidualne mieszkańców poszczególnych gmin, w zakresie udzielania im szeroko pojętej pomocy (ubóstwo, niewydolność wychowawcza, niepełnosprawność, kryzysy w rodzinie, uzależnienia, przemoc w rodzinie). Centrum współpracuje z Sądem Rodzinnym w Będzinie w zakresie umieszczania dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo wychowawczych. Sprawy dzieci są załatwiane profesjonalnie i bez zbędnej zwłoki. Powiatowe Centrum współpracuje także z organizacjami pozarządowymi zrzeszającymi osoby niepełnosprawne, czego przykładem są wspólne spotkania z okazji jubileuszy, świąt i wystaw rękodzieła, udzielanie dofinansowania do sportu, kultury i wypoczynku oraz udział liderów związków i stowarzyszeń w opracowywaniu powiatowych programów osłonowych. PCPR współpracuje z:

- Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym w szkoleniach, stażach i w zatrudnianiu,
- z Policją – w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- Specjalnymi Ośrodkami Wychowawczymi i z innymi placówkami oświatowymi w zakresie umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach różnego typu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie jest organizatorem pieczy zastępczej w Powiecie Będzińskim na podstawie Zarządzenia Starosty Będzińskiego Nr 76/11 z dnia 31 października 2011 r. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej dokłada wszelkich starań, aby realizować założenie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, mówiące o tym, iż: „dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności”.

Rodzinna piecza zastępcza jest formą zapewnienia opieki dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Jest to okresowa forma opieki nad dzieckiem. W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale bądź czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została rodzicom ograniczona. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych. W 2019 roku w Powiecie funkcjonowało:

- 140 rodzin zastępczych spokrewnionych (179 dzieci umieszczonych w rodzinach);
- 47 rodzin zastępczych niezawodowych (56 dzieci umieszczonych w rodzinach);
- 12 rodzin zastępczych zawodowych (33 dzieci umieszczone w rodzinach).

W 2019 r. organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej zgłosił 30 dzieci do przysposobienia, z czego 8 dzieci zostało przysposobionych. Do rodziny naturalnej powróciło 18 dzieci, a 1 dziecko zostało umieszczone w innej rodzinie zastępczej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie na dzień 31.12.2019 r. zatrudniało 8 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Każdy z koordynatorów ma pod swoją opieką nie więcej niż 15 rodzin zastępczych. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej są w stałym kontakcie i współpracy z takimi instytucjami jak: szkoły, przedszkola, sądy, policja, przychodnie zdrowia, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Ośrodki Pomocy Społecznej, Ośrodek Adopcyjny oraz innymi, które wymagają współpracy celem prawidłowego funkcjonowania rodziny zastępczej. Praca koordynatora z rodziną wymaga ścisłej współpracy przede wszystkim ze środowiskiem szkolnym lub przedszkolnym dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Niejednokrotnie koordynatorzy korzystają z możliwości przeprowadzenia indywidualnej rozmowy z dzieckiem na terenie placówki, za wcześniejszą zgodą oraz porozumieniem z pedagogiem oraz rodziną

zastępczą. Celem monitorowania rodziny oraz zapobiegania występowania sytuacji kryzysowej lub jej rozwiązania, co 3 miesiące odbywają się spotkania rekwalifikacyjne z przedstawicielami placówek OPS, Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego, OWDiR, Sądu Rejonowego.

Zadaniem organizatora jest także prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci. W 2019 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej działając we współpracy z Ośrodkiem Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie zapewniali pomoc kadry specjalistów: psychologów, terapeutów.

Na terenie Powiatu funkcjonuje Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych im. Dominika Savio w Sarnowie oraz siedem placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1, 42-512 Psary, ul. Wiejska 104/7, Sarnów;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2, 42-512 Psary, ul. Wiejska 104/9, Sarnów;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 3, 42-512 Psary, ul. Wiejska 104/10, Sarnów;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 4, 42-500 Będzin, ul. Żwirki i Wigury 32a/18;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 5, 42-512 Psary, ul. Łączna 21;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 6, 42-500 Będzin, ul. Małachowskiego 14/11;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 7, 42-470 Siewierz, ul. Kościuszki 15.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie od 2018 roku realizuje projekt „Inwestycja w człowieka środkiem do osiągnięcia efektów społecznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. W 2019 r. udział w projekcie wzięło 88 beneficjentów, w tym: 21 osób niepełnosprawnych, 12 pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz 55 rodzin zastępczych. W ramach projektu osoby te zostały objęte następującymi formami wsparcia: indywidualne i grupowe doradztwo zawodowe, indywidualne poradnictwo psychologiczne, kursy i szkolenia zawodowe zgodne z preferencjami uczestników, 9-dniowy wyjazd rehabilitacyjno-szkoleniowy dla osób niepełnosprawnych, wyjazd 3-dniowy szkoleniowo-integracyjny dla rodzin zastępczych, trening kompetencji i umiejętności społecznych, zajęcia integracyjno-zdrowotne, zajęcia integracyjno-kulturowe.

Seniorzy są grupą społeczną, o którą należy dbać w szczególny sposób, w związku z czym Starostwo Powiatowe w Będzinie realizuje program „AS – Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023”. Program został przyjęty ze względu na wzrastającą liczbę osób powyżej 60. roku życia w społeczeństwie oraz ich rosnące potrzeby. Program powstał by realizować założenia polityki senioralnej, tj. kształtowanie warunków dla godnego i zdrowego starzenia się oraz walka z wykluczeniem społecznym. Celem głównym jest poprawa jakości życia osób starszych z Powiatu Będzińskiego.

3.5.5 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja, Straż miejska, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Na terenie Powiatu Będzińskiego funkcjonuje Powiatowa Komenda Policji w Będzinie. W jej ramach funkcjonują w Powiecie cztery komisariaty Policji: w Sławkowie, Czeladzi, Wojkowicach i Siewierzu. Działają cztery wydziały: kryminalny, prewencji, ruchu drogowego i do walki z przestępczością gospodarczą.

Sytuację dotyczącą stanu bezpieczeństwa na terenie Powiatu Będzińskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 38 Przestępstwa na terenie Powiatu Będzińskiego w latach 2018-2019

	2018	2019
Ogółem przestępstw	5.784	5.163
O charakterze kryminalnym	3.161	3.098
O charakterze gospodarczym	2.224	1.650
Drogowe	254	286
Przeciwko życiu i zdrowiu	101	90
Przeciwko mieniu	1.928	2.621
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	211	203
Przeciwko rodzinie i opiece	631	455
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	286	321
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję - ogółem	77,1%	74,8%

Źródło: Bank danych lokalnych, wgląd czerwiec 2020 r.

W 2019 roku na terenie Powiatu Będzińskiego zarejestrowano 88 wypadków drogowych, w których rannych zostały 123 osoby, a 11 poniosło śmierć.

Ponadto Dzielnicowi Komendy Powiatowej Policji w Będzinie współpracują z placówkami oświatowo-wychowawczymi, jak również z poszczególnymi organami administracji samorządowej jak np. Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ośrodki pomocy społecznej w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego. Podejmowane są

działania w celu ograniczenia liczby przestępstw i wykroczeń w szkołach oraz w bezpośrednim otoczeniu szkół. Zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli polegają głównie na prewencji..

Obszar Powiatu zabezpiecza również działalność Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Będzinie. Jako jednostka Państwowej Straży Pożarnej realizuje szeroko pojęte zagadnienia ratownictwa, m.in. zwalczanie pożarów i miejscowych zagrożeń, ratownictwo techniczne, chemiczno-ekologiczne, medyczne, przeciwpowodziowe.

W 2019 roku na terenie Powiatu odnotowano 2.673 interwencje:

- 884 pożary (857 małe, 24 średnie, 2 duże, 1 bardzo duży);
- 1.587 miejscowych zagrożeń (226 małych, 1.301 lokalnych, 60 średnich);
- 202 alarmy fałszywe (8 złośliwych, 108 w dobrej wierze, 86 z instalacji wykrywania).

Szczególne miejsce w systemie ochrony przeciwpożarowej zajmują jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych. Na terenie Powiatu Będzińskiego funkcjonują 42 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, z których 20 wchodzi w skład Krajowego Sytemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Nad bezpieczeństwem w Powiecie nadzór sprawują także:

- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Dąbrowie Górniczej – w całości służy utrzymaniu oraz wzmacnianiu stanu zdrowia oraz zapobieganiu powstawania chorób, zarówno zakaźnych, jak i zawodowych;
- Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Będzinie;
- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego.

3.6 BIEŻĄCA SYTUACJA FINANSOWA POWIATU

W wyniku wprowadzonych zmian w trakcie roku budżetowego w planie dochodów oraz wydatków, budżet Powiatu na 2019 rok zakładał:

- Dochody w kwocie 129.617.179,36 zł,
- Wydatki w kwocie 128.817.179,38 zł.

Od założonych dochodów i wydatków doszło do następujących odstępstw (wykonanie):

- Dochody wyniosły 131.174.539,61 zł, co stanowi 101,2% planu;
- Wydatki wyniosły 114.809.589,56 zł, co stanowi 89,1% planu.

Rok budżetowy zakończono nadwyżką w wysokości 16.364.950,05 zł w stosunku do planowanej nadwyżki budżetu 800.000,00 zł.

Dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 885,78 zł, a wydatki 775,27 zł.

Wpływy do budżetu Powiatu opierały się głównie o dochody bieżące, które w 2019 roku stanowiły 91,9 % budżetu.

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-Z za 2019 rok, łączna kwota długu Powiatu Będzińskiego na koniec 2019 roku wyniosła 9.630.364,89 zł, co stanowi 7,34% dochodów wykonanych. Stan należności wymagalnych Powiatu na dzień 31.12.2019 r. wyniósł 3.636.192,05 zł. Na bieżąco prowadzona jest windykacja należności.

Bieżące dokumenty finansowe są dostępne na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Będzinie pod adresem: <https://www.bip.powiat.bedzin.pl/bipkod/21073508>.

4. WYBÓR STRATEGII DLA PROGRAMU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

4.1 ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Zrównoważony rozwój ma służyć mieszkańcom. Oznacza to, że władze Powiatu nie mogą dążyć do realizacji dowolnych celów cząstkowych, ale jedynie takich, które są zgodne z celami strategicznymi.

Zrównoważenie rozwoju oznacza (zgodnie z Agendą 21), iż dokonując alokacji środków budżetowych, w tym inwestycyjnych i dokonując wyboru kierunków rozwoju powinno dążyć się do równoważenia celów: społecznych, ekologicznych i rozwoju przestrzennego.

W warunkach samorządu granice między tymi obszarami są bardzo często nieostre. Należy więc wyodrębnić działania pod kątem głównych kierunków strategicznych, tj.: niwelowania słabych stron (akcent społeczny) oraz służących długookresowemu rozwojowi (np. inwestycje wnoszące nową jakość w życie społeczno-gospodarcze, służące budowaniu silnej gospodarczo jednostki samorządowej – wzmacniającej akcent gospodarczy). Dodatkowo należy pamiętać o rozwiązywaniu najważniejszych problemów lokalnej społeczności.

Zasady budowania pozycji konkurencyjnej i rozwoju społecznego Powiatu:

1. **Zasada selektywnego tworzenia korzyści zewnętrznych** w powiązaniu z polityką koncentracji na wybranych dziedzinach rozwoju to taki dobór inwestycji, które dają efekt mnożnikowy: nie tylko dochodowy, ale także zatrudnienia i demograficzny.
2. **Zasada budowy przewagi konkurencyjnej dla nowych sektorów** – przewidywanie kierunków rozwoju gospodarki; wykorzystanie nowoczesnych sektorów gospodarki.
3. **Zasada równoważenia rozwoju** – niwelowania słabych i wzmacniania silnych stron Powiatu – w praktyce oznaczająca konieczność równoważenia interesów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych.
4. **Zasada ochrony wartości przyrody i kultury jako środowiska życia mieszkańców** – aktualnie środowiskiem naturalnym nazywa się wszystkie zjawiska otaczające człowieka.

5. **Zasada uspołeczniania procesów podejmowania decyzji** – poprzez prowadzenie szerokich konsultacji ze społecznością lokalną dotyczących obecnego i przyszłego funkcjonowania Powiatu.
6. **Zasada przejrzystości i jawności, przy powszechnym dostępie do informacji** – powszechnie stosowana zasada w ramach Unii Europejskiej.
7. **Zasada koncentracji środków** – obowiązująca w Unii Europejskiej zasada wskazująca, że koncentracja środków na mniejszej liczbie zadań daje lepsze efekty niż rozproszone wspieranie wielu zadań grożące nieefektywnym wykorzystaniem środków.
8. **Zasada subsydiarności** – oddawania zadań do wykonania podmiotom gwarantującym ich wykonanie w sposób rzetelny i ekonomiczny.
9. **Zasada przystępności** – prowadzenia własnej polityki informacyjnej zrozumiałej dla społeczności lokalnej.

Przy pracach nad niniejszym programem wzięto pod uwagę specyfikę Powiatu, jakim jest Powiat Będziński. Niemniej wymienione wyżej zasady zostały wykorzystane przy budowie niniejszego Programu, aby działania ukierunkowane na dalszy rozwój społeczny i budowanie mocnej pozycji konkurencyjnej Powiatu w regionie były spójne i przynosiły trwałe efekty.

4.2 ANALIZA SWOT POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

4.2.1 KONSULTACJE SPOŁECZNE

Prace nad Programem realizowane były metodą partycypacyjno-ekspercką. Analiza SWOT została przeprowadzona na podstawie następujących źródeł:

- Dokumentów strategicznych Powiatu i poszczególnych gmin Powiatu;
- Ankiet;
- Konsultacji społecznych.

Ankiety (wzór ankiety znajduje się w załączniku) zbierano w terminie od 26.05.2020 r. do 30.06.2020 r. Uzyskano wiele wartościowych informacji i wniosków. Układały się w pewien wyraźny obraz potrzeb mieszkańców i zostały wykorzystane w przygotowanych Celach Strategicznych, Programach i Działaniach. Należy zauważyć, że Program ze swej istoty jest dokumentem o dużej skali ogólności, dlatego prezentuje złożone wnioski bez bardzo szczegółowego umiejscowienia. Ponadto należy zaznaczyć, że część wniosków wybiegała poza ustawowy zakres odpowiedzialności samorządu powiatowego. Są natomiast cenną

informacją dla władz Powiatu pozwalającą prowadzić działania wspierające potrzeby mieszkańców.

Co interesujące, wydaje się, że dla Powiatu Będzińskiego bardzo duże znaczenia mają działania dotyczące partnerstwa lokalnego, integracji społeczeństwa itp. Te działania, nie zawsze wymagają wielkich środków. Na skutki trzeba poczekać, jednak tylko w ten sposób można pobudzić tkwiący w lokalnej społeczności potencjał. Dopiero potencjał społeczny może wykorzystać istniejące możliwości o charakterze materialnym.

Dużym wyzwaniem są też potrzeby dotyczące obszarów objętych jurysdykcją innych podmiotów samorządowych (drogi i inwestycje w pasie drogowym dróg wojewódzkich, krajowych). Tu też możliwości działania Powiatu są ograniczone, a partycypacja w kosztach oznacza wydatek bez podniesienia majątku Powiatu.

Konsultacje społeczne projektu Programu zostały przeprowadzone w dniach 30 listopada do 14 grudnia 2020 roku w trybie pisemnym poprzez wypełnienie formularza konsultacyjnego. Wypełniony formularz można było odesłać w wersji elektronicznej na adres e-mail: wiiir@powiat.bedzin.pl lub złożyć w formie papierowej do skrzynki podawczej przed budynkiem Starostwa Powiatowego w Będzinie przy ulicy Ignacego Krasickiego 17.

Konsultacje społeczne projektu Programu wraz z prognoza oddziaływania na środowisko odbyły się w dniach 18 marca do 23 kwietnia 2021 r. Wnioski można było składać w sposób tożsamy jak w przypadku pierwszych konsultacji. Szczegółowe raporty z procesu konsultacji społecznych znajdują się w załączniku nr 4 i nr 7.

4.2.2 ANALIZA SWOT POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Poniżej zaprezentowano analizę SWOT Powiatu Będzińskiego.

Tabela 39 Analiza SWOT Powiatu Będzińskiego

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• Atrakcyjne położenie Powiatu;• Współpraca z sąsiadującymi gminami i powiatami;• Dobrze działające rolnictwo;• Rozwinięte tradycje;• Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa;• Ciekawe ukształtowanie terenu i warunki przyrodnicze;• Potencjał obszarów przyrodniczych;• Pomniki przyrody, rzadkie gatunki flory i fauny;• Cenne zabytki kultury;• Duża różnorodność imprez kulturalnych	<ul style="list-style-type: none">• Niska jakość dróg;• Słaba infrastruktura okołodrogowa;• Niewystarczająca liczba tras rowerowych;• Niewykorzystywanie potencjału związanego z licznymi zabytkami;• Szara strefa;• Wąskie drogi, częściowy brak chodników;• Niewystarczająca ilość środków na remonty i modernizację infrastruktury komunikacyjnej;• Niewystarczające dofinansowanie oświaty i kultury;• Niedostateczna liczba miejsc pracy;• Ubóstwo społeczne;

<p>i rozrywkowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Malejąca liczba osób korzystających z pomocy społecznej; • Liczne stowarzyszenia i organizacje społeczne; • Dobre warunki dla rozwoju i promowania turystyki, • Duży kapitał społeczny, • Liczne miejsca aktywności kulturalnej i sportowej; • Sprawny samorząd, • Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych; • Sprzyjające warunki do rozwoju funkcji pozarolniczych; • Duży rynek zbytu; • Zorganizowany system wywozu odpadów komunalnych; • Możliwość korzystania z zajęć pozalekcyjnych; • Dobrze rozwinięta sieć bibliotek szkolno-publicznych; • Służby bezpieczeństwa publicznego: Straż Pożarna, OSP, Policja • Dostęp do komunikacji kolejowej; • Dostęp do komunikacji lotniczej; • Bogata infrastruktura społeczna (świetlice, place zabaw); • Kompleksowość i wysoka jakość świadczeń zdrowotnych w szpitalach • Wysoki poziom bezpieczeństwa, • Systematyczny spadek poziomu bezrobocia, • Wysoki poziom usług pomocy społecznej; • Duża liczba przedsiębiorców; • Dostępność terenów inwestycyjnych; • Euroterminal; • Różnorodna struktura przedsiębiorstw; • Efektywna współpraca jednostek samorządu terytorialnego; • Zróżnicowanie funkcjonalne (strefa zielona i miejsko-przemysłowa); • Szeroka oferta edukacyjna oraz wychowawczo-opiekuńcza; • Duża liczba aktywnych organizacji pozarządowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura drogowa niedostosowana do aktualnych potrzeb; • Niedostateczne finansowanie świadczeń zdrowotnych; • Brak bazy do świadczenia usług zdrowotnych z zakresu opieki długoterminowej i geriatrycznej; • Wysoki wskaźnik korzystających z opieki społecznej; • Niedostateczna promocja atrakcji turystycznych; • Niewystarczająca oferta kształcenia ustawicznego; • Bariery materialne w dostępie do edukacji na wyższym poziomie; • Niski poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii; • Niewykorzystane tereny inwestycyjne w Powiecie oraz brak zachęt inwestorskich; • Starzejące się społeczeństwo; • Brak spójnej oferty turystycznej i strategii promocyjnej gmin Powiatu; • Zły stan środowiska oraz niska świadomość ekologiczna mieszkańców Powiatu; • Przekształcenia środowiska naturalnego na skutek działalności przemysłowej; • Brak efektywnych form współpracy na polu gospodarczym, społecznym oraz inwestycyjnym gmin Powiatu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości dróg; • Rozwój infrastruktury tras rowerowych; • Zwiększenie intensywności współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego; • Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, • Dalszy rozwój kultury; • Rozwój małych i średnich 	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa; • Malejąca liczba mieszkańców; • Konkurencja innych obszarów; • Katastrofy ekologiczne; • Pandemie, epidemie; • Niewystarczająca liczba inwestycji generujących miejsca pracy; • Brak stabilności przepisów prawa, zwłaszcza dotyczących samorządów;

<p>przedsiębiorstw</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój portu lotniczego w Pyrzowicach • Wzrost świadomości ekologicznej, rosnące potrzeby ochrony środowiska, rewitalizacji miast oraz możliwość wykorzystania środków zewnętrznych • Bliskość Aglomeracji Górnośląskiej; • Wspieranie rozwoju bazy turystycznej. • Rolnictwo; • Pozyskiwanie środków zewnętrznych na rzecz rozwoju; • Wzrost turystyki krajowej; • Rozwój turystyki kilkudniowej i weekendowej; • Budowanie produktów turystycznych w oparciu o gminne atrakcje turystyczne (zabytki, np. szlaki historyczne); • Pozyskanie zewnętrznych inwestorów strategicznych; • Rozbudowa bazy rehabilitacyjnej dla niepełnosprawnych i osób starszych; • Wprowadzenie preferencji podatkowych dla podmiotów gospodarczych inwestujących w gminach; • Wzrost dochodów firm, gmin i Powiatu poprzez aktywizację gospodarczą terenów wiejskich; • Budowa parkingów; • Poprawa stanu technicznego istniejącej infrastruktury; • Dalsze wyposażanie Powiatu w sieć kanalizacyjną i gazową; • Duże możliwości rozwoju sportu i rekreacji przy wykorzystaniu już istniejącej infrastruktury; • Umacnianie rangi przedsięwzięć kulturalnych; • Uruchomienie aktywności mieszkańców w zakresie kultury i kultywowania tradycji; • Stworzenie i wypromowanie lokalnych produktów; • Możliwość uzupełnienia zaplecza sportowego we wszystkich szkołach Powiatowych; • Rozbudowa, oznakowanie tras rowerowych i pieszych; • Stworzenie dogodnych warunków rozwoju przedsiębiorczości • Nowi inwestorzy; • Możliwość tworzenia grup producenckich; • Dotacje dla małych przedsiębiorstw; • Wzrost znaczenia szkolnictwa zawodowego i ustawicznego; • Rozwój opieki długoterminowej i geriatrycznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • Niestabilna polityka fiskalna państwa wobec małych i średnich firm; • Migracja młodych, wykształconych fachowców do większych ośrodków miejskich; • Ograniczenie inwestycji; • Silna presja na zabudowę terenów wzdłuż tras komunikacyjnych co może spowodować likwidację zielonych terenów otwartych; • Spadek liczby dzieci w wieku szkolnym; • Niedostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy; • Brak odpowiedniej ilości środków finansowych na edukację i kulturę; • Pogarszanie się stanu infrastruktury drogowej i okołodrogowej, • Ograniczenia prawne w sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych i zdrowej żywności, • Wysokie koszty pracy.
--	---

• Wspieranie rodzimej przedsiębiorczości; • Odnawialne źródła energii, • Dalszy rozwój współpracy instytucji powiatowych z organizacjami pozarządowymi	

Źródło: opracowanie Remedia S.A. na podstawie materiałów Powiatu

Analiza SWOT pokazuje, że Powiat Będziński powinien nadal rozwijać się w oparciu o swoje korzystne położenie wykorzystując w tym celu wieloletnie tradycje. Pojawiają się perspektywy wykorzystania możliwości turystycznych opartych o korzystne położenie geograficzno-komunikacyjne oraz wysoki potencjał turystyczny (liczne zabytki). Ważne jest tworzenie warunków dla lokalnych (i nie tylko) inwestorów, co pomoże zwiększyć potencjał ekonomiczny Powiatu. Należy wykorzystać tereny inwestycyjne (poprzez współpracę z gminami) oraz pozyskiwać inwestorów. Wśród mocnych stron Powiatu Będzińskiego najistotniejsze wydają się właśnie dostępność terenów inwestycyjnych (zarówno pod działalność gospodarczą, jak i mieszkaniowych), atrakcyjne położenie geograficzno-gospodarcze oraz Euroterminal w Sławkowie.

Należy pamiętać o tym, że Powiat Będziński graniczy z terenami o dużej aktywności gospodarczej i powinien wykorzystywać potencjał położenia. Z kolei walory historyczne na pewno mogą zostać wykorzystane pod względem „turystycznym”. Poprzez organizację np. „wizyt na zamkach, w podziemiach” można rozwijać turystykę weekendową, co może być korzystne także pod względem handlowym. Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna może pomóc w poszukiwaniach zarówno turystów, inwestorów, jak i osób zainteresowanych osadnictwem. W świetle starzenia się społeczeństwa ten kierunek może być interesującą możliwością rozwoju. Niemniej realizacja tego celu wymaga konsekwentnego wzmacniania dotychczasowych działań, takich jak poprawa stanu infrastruktury (dalsze rozwijanie jakości dróg, parkingów), dbałość o infrastrukturę kulturalną i sportową. Propagowanie ekologicznych form rolnictwa doskonale wpisuje się w obraz Powiatu zachęcającego do osiedlenia się w nim. Ponadto, aby wzmocnić możliwości finansowe realizacji przedsięwzięć należy szukać możliwości wsparcia dla budżetu poprzez środki zewnętrzne. Oczywiście wśród zewnętrznych najważniejszą opcją jest maksymalne wykorzystanie środków bezzwrotnych, głównie z UE (warto zwrócić uwagę także na tzw. Fundusze Norweskie, oraz środki krajowe, zwłaszcza w obszarze infrastruktury technicznej). Trzeba też poszukiwać możliwości realizacji wybranych zadań w inny sposób, np. w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Warto przy tym podkreślić, że poprawa stanu infrastruktury zarówno technicznej, jak i społecznej będzie silnym czynnikiem wzrostu, zarówno wewnętrznego, jak i opartego o migrację. itp.

Korzystna dla rozwoju Powiatu, zwłaszcza w zakresie turystyki będzie współpraca z okolicznymi powiatami i gminami, także w ramach LGD.

Podsumowując Powiat Będziński ma sporo wyzwań wewnętrznych, związanych głównie z dwoma osiami problemowymi. Pierwsza z nich to dbałość o rozwój infrastruktury, w tym zwłaszcza drogowej. Druga z nich sfera czysto społeczna, głównie aktywizacja mieszkańców. W Powiecie Będzińskim szczególnie zwraca się uwagę na rozwój edukacji (szkolnictwo zawodowe, szkoły średnie). Należy pamiętać, że system kształcenia zawodowego powinien odpowiadać wymaganiom rynku pracy, nadążać za zmianami technologicznymi zachodzącymi w gospodarce i zapewniać należyłą jakość oferty edukacyjnej. Kształcenie zawodowe wymaga znacznych nakładów inwestycyjnych, zwłaszcza dotyczących tworzenia i unowocześnienia bazy techniczno-dydaktycznej. Warto przy tym podkreślić, że poprawa stanu infrastruktury zarówno technicznej, jak i społecznej będzie silnym czynnikiem wzrostu. Dobra infrastruktura jest istotnym czynnikiem ograniczającym emigrację z Powiatu, a dodatkowo sprzyjającą potencjalnej imigracji mieszkaniowej do Powiatu.

Sprowadzając powyższe uogólnione omówienie wyników analizy SWOT Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego powinien skoncentrować się na wykorzystaniu szans, poprzez:

- dalszy rozwój przedsiębiorczości, w szerokim rozumieniu, nie tylko w zakresie powiększania ilościowego dotychczasowych działalności ale także poszukiwania nowych rozwiązań gospodarczych i tworzenia miejsc pracy przyjaznych m. in. osobom zaangażowanym w produkcję, handel, logistykę itp. Działania te mają tworzyć spójną, przyjazną infrastrukturę sprzyjającą rozwojowi przedsiębiorczości,
- dalszy rozwój rolnictwa, także poprzez rozwój rolnictwa ekologicznego. Tworzenie miejsc pracy przyjaznych rolnikom i innym osobom zaangażowanym w produkcję, w rozwój otoczenia rolnictwa. Przez otoczenie rozumieć należy z jednej strony część związaną z produkcją (obsługa, skup, przetwórstwo itp.), a z drugiej strony z otoczeniem społecznym (kulturą, rekreacją, nauczaniem itp.). Działania te mają tworzyć spójną, przyjazną infrastrukturę sprzyjającą rozwojowi rolnictwa i ludzi w nim zatrudnionych,
- rozwój przede wszystkim weekendowej i krótkoterminowej turystyki, która wymaga starannie przygotowanej oferty. Należy dalej wykorzystywać potencjał płynący z zasobów (liczne zabytki). Warto również poszerzać ofertę kulturalną (regionalne

produkty) oraz w dalszym ciągu rozwijać bazę sprzyjającą napływowi turystów (trasy rowerowe, ścieżki turystyczne),

- pojedynczy samorząd jest zbyt mały, aby sprostać wyzwaniom XXI wieku, dlatego ważnym elementem służącym rozwojowi jest współpraca z otoczeniem. Stąd waga współpracy z wieloma organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Powiatu oraz z gminami Powiatu, powiatami sąsiednimi i partnerami z zagranicy,
- jednocześnie należy zwrócić uwagę na zagadnienie dobrej komunikacji, szczególnie jeśli chodzi o nawierzchnię dróg i infrastrukturę okołodrogową (oświetlenie, parkingi, chodniki),
- należy przygotować się na poszerzenie usług senioralnych – perspektywy demograficzne dla kraju wyglądają niekorzystnie w sytuacji starzejącego się społeczeństwa.

Należy zwrócić uwagę na zagadnienie dobrej komunikacji, zarówno w zakresie dróg, jak i komunikacji publicznej winny być przedmiotem troski władz powiatowych i gminnych. Należy rozwijać sieć kanalizacyjną w poszczególnych gminach Powiatu (np. poprzez partnerstwo – Powiat – drogi, gminy – sieć kanalizacyjną). Najciekawszym wyzwaniem zdaje się problem demografii. Niemniej warto pamiętać, że w skali pojedynczego Powiatu rozwiązaniem może być nie tylko rozwój wewnętrzny. Do Powiatu (i jego gmin) dającym dobre warunki życia będą przybywać nowi mieszkańcy z zewnątrz. Taka migracja może pomóc w rozwiązywaniu problemów demograficznych. Dlatego należy przygotować możliwości osadnicze – np. poprzez uzbrojenie terenów i właściwe przygotowanie planów zagospodarowania przestrzennego.

4.3 WIZJA I CELE STRATEGICZNE POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Wizja Powiatu Będzińskiego koncentruje się na stworzeniu środowiska przyjaznego mieszkańcom, przedsiębiorcom i turystom oraz podniesieniu poziomu ich życia przez zapewnienie trwałego, zrównoważonego rozwoju.

Poniżej zaprezentowane cele strategiczne dotyczące konkretnych obszarów rozwoju.

Powiat Będziński - przyjazny dla mieszkańców, inwestorów i turystów, dbający o środowisko naturalne i tradycje kulturowe

**Rozwój
gospodarczy
i infrastrukturalny
przy
wykorzystaniu
potencjału
powiatu**

**Poprawa stanu
środowiska
i warunków
rozwoju**

**Promocja,
ochrona zdrowia
i włączenie
społeczne**

**Rozwój edukacji
dostosowanej do
bieżących
i przyszłych
potrzeb**

Warto zwrócić uwagę, że dwa pierwsze cele leżą głównie w jurysdykcji gmin, niemniej Powiat może i powinien sprzyjać ich realizacji. Realizacja wszystkich celów strategicznych powinna odbywać się w oparciu o ekologię, właściwe finanse oraz istniejącą bazę (zaplecze), a efektem powinien być wpływ na powstanie nowych miejsc pracy, spadek bezrobocia i rozwój społeczno-ekonomiczny Powiatu.

5. CELE STRATEGICZNE I PROGRAMY OPERACYJNE PROGRAMU ROZWOJU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Szczególne rola samorządu terytorialnego została zarysowana przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej w artykule 163, który stanowi, że samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne niezatrzymane przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych. Podstawowym celem działania samorządu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Na podstawie analiz określono kierunki rozwoju, a następnie wyłoniono główne programy strategiczne. W skład programów wchodzi zarówno działania inwestycyjne, jak i nie będące inwestycjami. W obszarach inwestycyjnych planowanie operacyjne zostanie zaprezentowane w kolejnych dokumentach Powiatu o charakterze operacyjnym (przede wszystkim w Wieloletniej Prognozie Finansowej). Poniżej przedstawiono cele strategiczne rozwoju Powiatu Będzińskiego. W tabelach zamieszczono zadania, które w zależności od kompetencji należą do zadań własnych Powiatu, a także gmin oraz szczebla wojewódzkiego i krajowego, a ich umieszczenie w Programie wskazuje na konieczność współdziałania wszystkich szczebli samorządu i jednostek rządowych na terenie województwa.

5.1 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ GOSPODARCZY I INFRASTRUKTURALNY PRZY WYKORZYSTANIU POTENCJAŁU POWIATU”

Tabela 40 Cel strategiczny 1

CEL STRATEGICZNY 1	ROZWÓJ GOSPODARCZY I INFRASTRUKTURALNY PRZY WYKORZYSTANIU POTENCJAŁU POWIATU
Program operacyjny 1.1	Spójność komunikacyjna Powiatu
Działanie 1.1.1	Odnawianie nawierzchni dróg powiatowych
Opis Działania	Naprawa i modernizacja istniejących odcinków drogowych, położenie nakładek bitumicznych na przygotowane do tego odcinki dróg
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba kilometrów odnowionych nawierzchni dróg
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Powiatowy Zarząd Dróg
Działanie 1.1.2	Eliminowanie niebezpiecznych miejsc na drogach
Opis Działania	Wspólnie z Policją, samorządami, zarządcami dróg wskazywane będą na drogach na terenie Powiatu miejsca szczególnie niebezpieczne wymagające pilnej korekty. Przeprowadzana będzie korekta drogi szczególnie poprzez poprawę widoczności na niebezpiecznych łukach i zakrętach i/lub jej oznakowania, oddzielanie ruchu pieszego od kołowego przez budowę

	chodników. W razie potrzeby nawiązana zostanie współpraca z zarządcami dróg innych kategorii, zwłaszcza przy modernizacji niebezpiecznych skrzyżowań. Prowadzone będą rozmowy, działania na rzecz budowy bezkolizyjnych skrzyżowań i tras rowerowych na drogach wojewódzkich i krajowych. Utwardzenie poboczy dróg w celu zwiększenia bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów.
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Wielkość nakładów
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Powiatowy Zarząd Dróg
Działanie 1.1.3	Budowa i modernizacja chodników i parkingów
Opis Działania	Budowa i modernizacja chodników przy drogach powiatowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba kilometrów nowych i zmodernizowanych chodników, powierzchnia modernizowanych parkingów
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, Powiatowy Zarząd Dróg
Działanie 1.1.4	Wspieranie przebudowy dróg (gminnych, powiatowych, wojewódzkich, krajowych) na terenie Powiatu Będzińskiego
Opis Działania	Doprowadzenie, we współpracy z urzędami administracji samorządowej i rządowej, istniejącej sieci dróg na terenie Powiatu Będzińskiego do obowiązujących przepisów i standardów technicznych oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez ich przebudowę lub remont (np. budowa wiaduktów, zjazdów do osiedli mieszkaniowych)
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba kilometrów przebudowanych dróg
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, Powiatowy Zarząd Dróg
Program operacyjny 1.2	Rozwój lokalnej przedsiębiorczości
Działanie 1.2.1	Wspieranie organizacji szkoleń
Opis Działania	Udostępnienie lokali, informowanie o szkoleniach, współpraca z jednostkami organizującymi mobilne punkty informacyjne, pomoc w rozpowszechnieniu informacji oraz organizacji szkoleń dla przedsiębiorców dot. pozyskania środków pomocowych wspierających zrównoważony rozwój, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba zorganizowanych szkoleń
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, KOWR, LGD, PUP
Działanie 1.2.2	Wspieranie lokalnych porozumień przedsiębiorców
Opis Działania	Rozpoznanie i zaproszenie do współpracy działające organizacje skupiających przedsiębiorców z Powiatu
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba spotkań, efekty współpracy
Termin realizacji	2021-2027

Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Działanie 1.2.3	Stworzenie i wdrażanie programów pomocowych dla przedsiębiorców
Opis Działania	Wspieranie tworzenia programów pomocowych, informowanie przedsiębiorców, w tym związanych np. z transportem multimodalnym (rozwój centrów logistycznych)
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba wdrożonych programów pomocowych dla przedsiębiorców
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, Powiatowy Urząd Pracy
Działanie 1.2.4	Wspieranie kształcenia ustawicznego w obszarach/branżach kluczowych dla rozwoju Powiatu
Opis Działania	Wsparcie przedsiębiorczości i rozwoju mieszkańców poprzez pomoc, organizację szkoleń, kursów itp. dotyczących obszarów/branż kluczowych dla rozwoju Powiatu (przemysł – energetyka, hutnictwo, logistyka, usługi itp.), wykorzystanie funduszy szkoleniowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba kursów, szkoleń
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, Powiatowy Urząd Pracy
Program operacyjny 1.3	Rozwój turystyki
Działanie 1.3.1	Wykorzystanie potencjału szlaków turystycznych i propagowanie turystyki weekendowej i kilkudniowej
Opis Działania	Wyeksponowanie walorów krajoznawczych, edukacja ekologiczna. Wykorzystanie metod e-promocja m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • Openstreetmap Polska (http://openstreetmap.org.pl/), • Geocaching (http://www.geocaching.pl/).
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Poniesione nakłady, liczba działań promocyjnych
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie i Urzędy poszczególnych gmin
Działanie 1.3.2	Promocja walorów Powiatu
Opis Działania	Promocja walorów turystycznych i krajoznawczych Powiatu, aktywne uczestnictwo w stowarzyszeniach, konferencjach itp. współpraca wszystkich gmin w celu promocji Powiatu i regionu, wspólne wydawnictwa np. albumy
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Poniesione nakłady
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie i Urzędy poszczególnych gmin
Działanie 1.3.3	Rozwój infrastruktury i turystyki rowerowej
Opis Działania	Budowa nowych i modernizacja istniejących tras rowerowych – na podstawie Koncepcji Systemu Dróg Rowerowych w Powiecie Będzińskim – (m. in. rewitalizacja szlaków) budowa infrastruktury towarzyszącej (np. miejsca postoju, naprawy rowerów, wypożyczalni rowerów), odpowiednie oznakowanie szlaków i atrakcji turystycznych i widokowych. Współpraca w tym zakresie z sąsiednimi gminami i powiatami. Poprawa infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej regionu, poprawa bezpieczeństwa dla osób uprawiających sport i turystykę, promocja atrakcji

	turystycznych i przyrodniczych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba nowych tras rowerowych
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie i Urzędy poszczególnych gmin
Program operacyjny 1.4	Innowacyjna i sprawna administracja
Działanie 1.4.1	Usprawnienie procesu zarządzania administracją
Opis Działania	Działanie polega na wdrożeniu systemu samooceny służącego poprawie zarządzania poszczególnymi sektorami usług z zakresu: bezpieczeństwa publicznego, infrastruktury drogowej, ochrony zdrowia, ochrony środowiska i rolnictwa, kontroli zarządczej, zarządzania projektami, w tym z funduszy unijnych w celu usprawnienia: systemów komunikacji społecznej; wzmocnienia zachowań etycznych w aspekcie zwiększenia przejrzystości realizowanych działań; kreowania pozytywnego wizerunku Urzędu; wymiany dobrych praktyk. Realizacja programu oparta będzie o nowoczesne narzędzia usprawniające zarządzanie oraz cykl szkoleń pracowników urzędu. Zostaną także wykorzystane narzędzia elektroniczne, jako forma dodatkowego poszerzenia wiedzy i kompetencji urzędników. Przeprowadzone zostanie badanie satysfakcji interesantów z poziomu świadczonych usług
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach oraz liczba interesantów oceniających pozytywnie funkcjonowanie urzędu
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Działanie 1.4.2	e-Administracja
Opis Działania	Ciągłe unowocześnianie systemów komunikacji z interesariuszami. Ułatwianie możliwości załatwiania spraw urzędowych w sposób zdalny.
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Ilość spraw załatwianych elektronicznie
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie

Źródło: Opracowanie własne, Starostwo Powiatowe w Będzinie

5.2 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I WARUNKÓW ROZWOJU”

Tabela 41 Cel strategiczny 2

CEL STRATEGICZNY 2	POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I WARUNKÓW ROZWOJU
Program operacyjny 2.1	Zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń środowiska i ochrona dziedzictwa naturalnego
Działanie 2.1.1	Realizacja powiatowego programu ochrony środowiska
Opis Działania	Dostosowanie środowiska do standardów określonych w stosownych przepisach prawa oraz zachowanie cennych walorów środowiska naturalnego, przede wszystkim zwrócenie uwagi na zmianę systemów grzewczych, walkę ze smogiem oraz rozwój OZE
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Realizacja zadań POŚ, poniesione nakłady
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, KOWR, LGD
Działanie 2.1.2	Wsparcie działań i przedsięwzięć związanych z regulacją stosunków wodnych oraz zabezpieczeniem przed powodzią i suszą
Opis Działania	W ramach kompetencji i możliwości finansowych zasadnym jest wsparcie działań związanych z poprawą bilansu wodnego w Powiecie oraz bieżącym utrzymaniem urządzeń wodnych, w tym zabezpieczeniem przed powodzią. Do najważniejszych działań w tym zakresie należeć będą: przebudowa systemu odwodnienia dróg, pomoc w zwiększeniu małej retencji, właściwe utrzymanie urządzeń zabezpieczenia przeciwpowodziowego. Dofinansowanie do zbiorników zbierających „deszczówkę”
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Powstanie obiektów związanych z poprawą bilansu wodnego oraz właściwe utrzymanie istniejących urządzeń wodnych, wielkość nakładów
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, KOWR, LGD
Działanie 2.1.3	Promocja postaw ekologicznych
Opis Działania	Szkolenia, warsztaty, inicjatywy społeczne, działania medialne
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba podjętych kampanii informacyjnych, liczba zajęć
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, szkoły gminne i powiatowe
Działanie 2.1.4	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych
Opis Działania	Zagospodarowanie terenów i obiektów przemysłowych m.in. na cele środowiskowe, gospodarcze, kulturalne i rekreacyjne. Stworzenie planów – koncepcji. Wsparcie dla gmin realizujących Programy Rewitalizacji
Potencjalne źródło	Środki powiatowe, środki zewnętrzne

finansowania	
Miernik oceny	Poniesione nakłady
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin
Program operacyjny 2.2	Promocja przedsiębiorczości i wspomaganie warunków funkcjonowania firm
Działanie 2.2.1	Wspieranie innowacyjnych technologii
Opis Działania	Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców, prowadzenie szkoleń i popularyzacja rozwoju
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba nowych przedsiębiorstw, miejsc pracy
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, LGD

Źródło: Opracowanie własne, Starostwo Powiatowe w Będzinie

5.3 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „PROMOCJA, OCHRONA ZDROWIA I WŁĄCZENIE SPOŁECZNE”

Tabela 42 Cel strategiczny 3

CEL STRATEGICZNY 3	PROMOCJA, OCHRONA ZDROWIA I WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
Program operacyjny 3.1	Promocja zdrowego trybu życia
Działanie 3.1.1	Zapobieganie występowaniu zachorowań i uzależnień oraz promocja zdrowia
Opis Działania	Opracowanie i realizacja programów zdrowotnych oraz innych zadań z zakresu promocji zdrowia, w tym: konferencje, festyny oraz zadania zlecone organizacjom pozarządowym i innym podmiotom uprawnionym
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba wydarzeń prozdrowotnych zorganizowanych przez Starostwo Powiatowe w Będzinie, liczba osób objętych działaniami edukacyjno-szkoleniowymi
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Działanie 3.1.2	Propagowanie modelu aktywnego, zdrowego stylu życia wśród mieszkańców Powiatu Będzińskiego
Opis Działania	Wspieranie działalności klubów poprzez dotacje na zadania w zakresie upowszechniania kultury fizycznej, ochrony i promocji zdrowia, pomoc przy tworzeniu turniejów oraz niefinansowe formy wsparcia np. Honorowy Patronat Starosty Będzińskiego nad imprezami sportowymi oraz promocję akcji inicjowanych przez organizacje pozarządowe
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba zorganizowanych imprez o charakterze sportowym, liczba klubów sportowych, liczba młodzieży objętych działaniem klubów dotowanych przez Powiat Będziński o charakterze sportowym
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Program operacyjny 3.2	Zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Powiatu
Działanie 3.2.1	Kultywowanie i promocja tradycji
Opis Działania	Wsparcie w formie dotacji lub współorganizacji adresowanych do różnych grup odbiorców, projektów z zakresu edukacji kulturalnej i animacji kultury z wykorzystaniem instytucji kultury, inicjatyw prywatnych i społecznych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba wydarzeń
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie i Urzędy poszczególnych gmin
Działanie 3.2.2	Zachowanie dorobku kultury i dziedzictwa Powiatu
Opis Działania	Prowadzenie działań promocyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych mających na celu uświadamianie mieszkańcom Powiatu Będzińskiego znaczenia i konieczności zachowania dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz patriotyzmu lokalnego.
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba wydarzeń edukacyjnych w zakresie dziedzictwa i historii regionu
Termin realizacji	2021-2027

Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie i Urzędy poszczególnych gmin
Program operacyjny 3.3	Promocja zdrowia
Działanie 3.3.1	Przeprowadzenie programów profilaktycznych i zdrowotnych
Opis Działania	Przeprowadzenie programów profilaktycznych i zdrowotnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba przeprowadzonych programów
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, PZZOZ
Działanie 3.3.2	Zapewnienie usług medycznych osobom starszym/niesamodzielnym
Opis Działania	Poszerzenie możliwości pomocy osobom starszym i niesamodzielnym poprzez stworzenie kompleksowych programów pomocowych, Współpraca z jednostkami służby zdrowia z terenu Powiatu i partnerami w celu poprawy sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba osób korzystających z pomocy
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, PZZOZ
Program operacyjny 3.4	Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego
Działanie 3.4.1	Rozwój dialogu i komunikacja społeczna
Opis Działania	Poszukiwanie i utrzymywanie obszarów współpracy samorządu Powiatu z lokalnym społeczeństwem obywatelskim, nieformalnymi inicjatywami społecznymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które swoją aktywnością wypełniają przestrzeń publiczną, między innymi poprzez swobodny dostęp do aktualnych informacji o działalności samorządu, organizowanie tematycznych konferencji i seminariów dla różnych grup, tworzenie zespołów doradczych, organizację szkoleń, pomoc merytoryczną dla organizacji pozarządowych, promowanie działalności organizacji pozarządowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba konferencji i seminariów, liczba wydarzeń promujących potencjał społeczeństwa Powiatu, liczba spotkań przedstawicieli Powiatu z organizacjami pozarządowymi
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, NGO
Działanie 3.4.2	Partnerstwo
Opis Działania	Współpraca z samorządami lokalnymi poprzez organizację wspólnych przedsięwzięć na rzecz społeczeństwa obywatelskiego oraz współpraca z zagranicą w celu transferu idei partnerstwa i społeczeństwa obywatelskiego, połączonego z wymianą doświadczeń, spotkania z przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi, LGD, Gminy, Sołectwa itp. Rozważenie stworzenia stref obszaru funkcjonalnego (np. edukacji, promocji, rozwoju turystyki) – współpraca w tym zakresie z gminami i partnerami w celu wyznaczenia odpowiednich, wspólnych obszarów funkcjonalnych.
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba przedsięwzięć współorganizowanych, liczba partnerstw
Termin realizacji	2021-2027

Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Program operacyjny 3.5	Ograniczenie bezrobocia
Działanie 3.5.1	Wsparcie doradcze pracodawców oraz osób bezrobotnych
Opis Działania	Zadanie wykonywane przez doradców zawodowych w zakresie: udzielania pomocy osobom bezrobotnym, poszukującym pracy, i pracującym w planowaniu, i organizowaniu ich życia zawodowego, pomocy ludziom mającym trudności z podjęciem lub realizacją decyzji zawodowej, wynikających głównie z braku umiejętności oceny swoich możliwości zawodowych lub korzystania z informacji o rynku pracy, pomocy pracodawcy w selekcji kandydatów na stanowiska pracy wymagające szczególnych predyspozycji
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba podjęć pracy w stosunku do osób objętych pomocą doradcy
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie
Działanie 3.5.2	Realizacja programów aktywizacji zawodowej
Opis Działania	Realizacja tego zadania wykonywana będzie poprzez zastosowanie instrumentów i usług wymienionych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy tj. szkolenia, staże, prace interwencyjne, dotacje, refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Efektywność zatrudnienia tj. liczba osób, które po zakończeniu udziału w określonej formie aktywizacji zawodowej uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie
Działanie 3.5.3	Prowadzenie cyklicznych badań i diagnoz lokalnego rynku pracy
Opis Działania	Przeprowadzanie, publikowanie upowszechnianie badań i analiz dotyczących sytuacji na rynku pracy. Badania i diagnozy rynku pracy w celu określenia potrzeb pracodawców, jak i możliwości bezrobotnych. Zakres tych badań to: określenie zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie, analiza wpływających ofert pracy i kierunków edukacyjnych, kierunku rozwoju największych firm w Powiecie, przewidywane oczekiwania pracodawców odnośnie pożądaných kwalifikacji, badanie potrzeb szkoleniowych osób bezrobotnych i pracodawców. Wyniki badań posłużą prognozowaniu sytuacji na lokalnym rynku pracy i umożliwią właściwy dobór form aktywizujących dla osób bezrobotnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Raport z przeprowadzonych badań i analiz
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie
Działanie 3.5.4	Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych wśród osób bezrobotnych, przedsiębiorców w zakresie możliwości korzystania z programów rynku pracy, w tym udziału w szkoleniach
Opis Działania	Informowanie osób bezrobotnych, pracodawców o rynku pracy, jego potrzebach, promocja usług rynku pracy, promocja oraz wspieranie przedsiębiorczości - udostępnianie informacji związanych z przedsiębiorczością i samozatrudnieniem, wspieranie osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą poprzez m.in. doradztwo i szkolenia umożliwiające uzyskanie

	wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia własnej firmy
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba działań
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie
Działanie 3.5.5	Organizacja szkoleń i kursów doskonalących umiejętności i podnoszących kwalifikacje osób bezrobotnych
Opis Działania	Realizacja zadania odbędzie się poprzez dostosowanie ofert szkoleniowych pod potrzeby osób bezrobotnych i pracodawców
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba osób objętych szkoleniami, wskaźnik efektywności tj. liczba osób, które po zakończeniu udziału w szkoleniu uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie
Program operacyjny 3.6	Aktywne i zdrowe starzenie się
Działanie 3.6.1	Kształtowanie i promocja aktywnych postaw na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia
Opis Działania	Zajęcia rekreacyjne, kulturalne, edukacyjne, spotkania integracyjne
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba aktywnych uczestników
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Działanie 3.6.2	Profilaktyka zdrowotna
Opis Działania	Profilaktyka zmierzająca do zmniejszenia ilości chorób cywilizacyjnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, PZZOZ
Program operacyjny 3.7	Walka z wykluczeniem społecznym
Działanie 3.7.1	Stworzenie programów doszkalających w zakresie obsługi nowoczesnych urządzeń, Internetu, walka z wykluczeniem społecznym
Opis działania	Przeszkolenie osób
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba osób korzystających ze szkoleń
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Działanie 3.7.2	Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
Opis działania	Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami poprzez likwidację barier architektonicznych, cyfrowych oraz komunikacyjno-informacyjnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba usprawnień
Termin realizacji	2021-2027

Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Program operacyjny 3.8	Rozwój placówek pomocy społecznej
Działanie 3.8.1	Realizacja programów Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Opis działania	Realizacja zadań/działań określonych w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych we współpracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej poszczególnych gmin
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Realizacji zadań PSRPS, poniesione nakłady
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, PCPR
Program operacyjny 3.9	Ochrona przeciwpożarowa i ratownictwo
Działanie 3.9.1	Wsparcie na rzecz ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa
Opis działania	Wsparcie na rzecz ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa, w tym komendy powiatowej i jednostek OSP (np. zakup specjalistycznego sprzętu, wsparcie wydatków inwestycyjnych)
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Wartość dostarczonego do KPSP i OSP sprzętu
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, Komenda PSP w Będzinie
Program operacyjny 3.10	Infrastruktura ochrony zdrowia
Działanie 3.10.1	Realizacja projektów inwestycyjnych ukierunkowanych na poprawę jakości i dostępności do świadczeń ochrony zdrowia
Opis działania	Prace remontowo-budowlane, zakup specjalistycznej aparatury, sprzętu medycznego i wyposażenia. Dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Wyremontowana infrastruktura stwarza możliwość szybkiego przekwalifikowania zakresu świadczonych usług i zapewnienia dostępności w obszarze zdrowia, przy uwzględnieniu sytuacji demograficznej i epidemiologicznej
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Poniesione nakłady na remonty, inwestycje i doposażenie
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, PZZOZ
Działanie 3.10.2	Rozbudowa systemów informatycznych oraz wprowadzenie efektywnych form zarządzania danymi cyfrowymi w zakresie ochrony zdrowia
Opis działania	Podejmowanie działań polegających na cyfryzacji i informatyzacji w zakresie ochrony zdrowia (np. zakup odpowiedniego oprogramowania, sprzętu itp.)
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba systemów informatycznych
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, PZZOZ
Działanie 3.10.3	Wdrożenie skoordynowanego systemu instytucjonalnej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki zdrowotnej z uwzględnieniem dziennych i środowiskowych form opieki/wsparcia
Opis działania	Wdrożenie skoordynowanego systemu np. poprzez utworzenie na terenie

	Powiatu Centrum Zdrowia Psychicznego
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Poniesione nakłady, liczba podjętych działań
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie, PZZOZ

Źródło: Opracowanie własne, Starostwo Powiatowe w Będzinie

5.4 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ EDUKACJI DOSTOSOWANEJ DO BIEŻĄCYCH I PRZYSZŁYCH POTRZEB”

Tabela 43 Cel Strategiczny 4

CEL STRATEGICZNY 4	ROZWÓJ EDUKACJI DOSTOSOWANEJ DO BIEŻĄCYCH I PRZYSZŁYCH POTRZEB
Program operacyjny 4.1	Ulepszanie warunków, jakości i dostępności edukacji
Działanie 4.1.1	Wsparcie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli
Opis Działania	Podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli w szkołach i przedszkolach z terenu Powiatu Będzińskiego poprzez doskonalenie zawodowe nauczycieli: szkolenia, warsztaty, konsultacje, utworzenie sieci współpracy, działania na platformie e-learningowej
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba nauczycieli objętych doskonaleniem zawodowym, liczba szkół objętych doskonaleniem zawodowym
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Działanie 4.1.2	Systematyczne unowocześnianie, wymiana sprzętu, pomocy naukowych, wyposażenia placówek edukacyjnych Powiatu Będzińskiego
Opis Działania	Dostosowanie bazy dydaktycznej placówek edukacyjnych prowadzonych przez Powiat Będziński do standardów programowych umożliwiających przeprowadzanie zajęć na najwyższym poziomie kształcenia oraz dostosowanie do wymogów rynku pracy
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Poniesione nakłady
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Działanie 4.1.3	Modernizacja bazy dydaktycznej oraz rozbudowa bazy sportowej placówek edukacyjnych Powiatu Będzińskiego
Opis Działania	Działanie polega na systematycznej modernizacji bazy dydaktycznej i rozbudowie bazy sportowej szkół i placówek prowadzonych przez Powiat Będziński np. wybudowanie i remonty sal gimnastycznych, boisk sportowych czy placów zabaw,
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Poniesione nakłady
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Działanie 4.1.4	Rozwój cyfrowych form edukacji
Opis Działania	Celem działań w ramach rozwoju cyfrowych form edukacji ma być wprowadzenie uczestników klasycznego systemu edukacji (szkół,

	uczniów, nauczycieli i rodziców) w coraz powszechniej panujące w życiu codziennym realia cyfrowe. Cyfryzacja ta zakłada wprowadzanie w trybie on-line zarówno rozwiązań komunikacyjnych, jak również zintegrowanych systemów e-edukacyjnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba uczniów i nauczycieli korzystających z cyfrowych form edukacji
Termin realizacji	2021-2027
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Działanie 4.1.5	Dostosowanie sieci szkół do potrzeb mieszkańców
Opis Działania	Działanie dostosowujące profil szkół ponadpodstawowych do potrzeb mieszkańców
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Procent młodzieży ze szkół podstawowych kontynuującej naukę w szkołach Powiatu, liczba osób dorosłych uzupełniających wiedzę w szkołach Powiatu
Termin realizacji	2021-2027
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Działanie 4.1.6	Podnoszenie jakości sieci szkół
Opis Działania	Marketing zewnętrzny i wewnętrzny, współpraca pomiędzy gminami a Powiatem a także partnerami z zagranicy. Rozważenie działań ukierunkowanych na poprawę wyników egzaminów zewnętrznych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Miejsce Powiatu Będzińskiego w rankingu wyników egzaminacyjnych wśród innych powiatów
Termin realizacji	2021-2027
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Program operacyjny 4.2	Rozwój szkolnictwa zawodowego i technicznego
Działanie 4.2.1	Wypracowanie narzędzi i metod współpracy przedsiębiorców ze szkołami
Opis Działania	Działanie polegać będzie na wypracowaniu narzędzi i metod współpracy przedsiębiorców ze szkołami w celu dostosowania oferty edukacyjnej do rynku pracy, podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego poprzez takie działania jak: organizacja praktyk i staży dla uczniów u pracodawców z regionu, wyposażenie pracowni, utworzenie nowych kierunków kształcenia
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba uczniów odbywających praktyki u przedsiębiorców
Termin realizacji	2021-2027

Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Działanie 4.2.2	Rozwój systemu doradztwa zawodowego – wczesnej diagnozy predyspozycji zawodowych w kontekście lokalnego rynku pracy
Opis Działania	W ramach działania zamierza się postawić nacisk na rozwój indywidualnego doradztwa zawodowego poprzez wypracowanie modelu doradztwa zawodowego właściwego dla Powiatu Będzińskiego
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba konsultacji w zakresie doradztwa zawodowego
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Działanie 4.2.3	Wsparcie szkolnictwa specjalnego
Opis Działania	Wsparcie szkolnictwa specjalnego poprzez np. wyposażenie pracowni, zakup sprzętu i materiałów
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Poniesione nakłady
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Działanie 4.2.4	Promocja kształcenia na kierunkach zawodowych i technicznych
Opis Działania	Promocja nauki w szkołach zawodowych i technikach poprzez: informację w formach multimedialnych, wizyty w szkołach podstawowych, drzwi otwarte, spotkania w warsztatach pracy, praktyki, spotkania z przedstawicielami zawodów, wizyty w szkołach połączone z prezentacjami tych szkół, informowanie poprzez Internet, biuletyny informacyjne w lokalnej prasie
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba informacji (publikacji) o szkolnictwie zawodowym i technicznym, liczba działań promocyjnych (np. dni otwarte)
Termin realizacji	2021-2027
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Będzinie

Warto dodać, że wymienione powyżej zadania nie są wartościowane ze względu na skutki dla jak największej części mieszkańców. Takie hierarchizowanie należy zrealizować każdorazowo decydując o przyznaniu środków na realizację w ramach kolejnego budżetu i kolejnego WPF-u. Niemniej w praktyce należy się spodziewać, że podstawowym czynnikiem priorytetyzującym zadania będzie możliwość pozyskania dofinansowania bezzwrotnego. To bowiem pozwoli na swoiste lewarowanie możliwości budżetowych i maksymalizacji wartościowej zrealizowanych na rzecz mieszkańców działań.

W obecnej chwili nie ma możliwości podania dokładnych kwot poszczególnych projektów/inwestycji. Przede wszystkim nie jest znana ich dokładna skala, lokalizacja, wciąż opracowywane są programy operacyjne w perspektywie unijnej 2021-2027 itp. Istotnym jest aby wysokość wydatków inwestycyjnych była elastycznie dopasowana do możliwości finansowych Powiatu. Część celów i działań wyznaczonych w Programie ze względu na obszar realizacji czy zakres kompetencyjny musi być finansowana bądź współfinansowana przez instytucje pozarządowe, prywatne przedsiębiorstwa, jednostki samorządowe niższego szczebla. Dotyczy to przede wszystkim zakładów komunalnych, związków międzygminnych czy samorządów gminnych będących członkami Powiatu Będzińskiego, zarządców dróg i kolei, instytucji kultury, czy innych jednostek dysponujących własnym budżetem. W związku z tym przygotowano fiskę na przyszłe inwestycje/projekty (załącznik nr 1). Dotyczy ona poszczególnych inwestycji/projektów, które Powiat będzie chciał realizować i będzie uzupełniana na bieżąco. Pozwoli to uniknąć dezaktualizacji założeń dokumentu. Takie podejście zapewnia możliwość ewolucji i rozwoju dokumentu wraz z jej otoczeniem w czasie jej realizacji.

6. PROGRAM ROZWOJU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

W niniejszym rozdziale dokonano prezentacji Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na tle innych dokumentów strategicznych wyższego szczebla (krajowych, wojewódzkich i powiatowych).

6.1 DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI”

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „**Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności**” – jest to dokument rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku. Celem Strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w jak najkrótszym czasie i próba uniknięcia tzw. „straconej dekady” – wolniejszego rozwoju gospodarczego niż w poprzednich latach, który powodowałby negatywny wpływ na jakość życia ludzi. Strategia zakłada więc zbudowanie przewag konkurencyjnych do 2030 roku, tak, aby po wykorzystaniu obecnych sił rozwojowych Polska posiadała nowe potencjały wzrostu w obszarach, które dotychczas nie były eksploatowane, np. w obszarze edukacji.

Głównym celem dokumentu **Polska 2030** jest poprawa jakości życia Polaków mierzona wskaźnikami jakościowymi, a także wartością oraz tempem wzrostu polskiego PKB. Projekt kładzie nacisk na jednoczesny rozwój w trzech strategicznych obszarach: **konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa.**

Cele Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego, programy z tym związane, a także przedstawione kierunki działań wpisują się w cele przedstawione w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”.

6.2 STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)

Zarysowana w Strategii diagnoza uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego Polski opiera się w znacznym stopniu na wnioskach z Raportu o rozwoju społeczno-gospodarczym, regionalnym oraz przestrzennym, przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 6 czerwca 2016 r. i obejmującego ocenę procesów społeczno-gospodarczych w różnych obszarach problemowych oraz w wymiarze terytorialnym, z uwzględnieniem zarówno uwarunkowań zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Strategia określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r. Ze względu na swoją rolę i przypisane jej zadania Strategia stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi w kraju. Łączy w sobie wymiar strategiczny z wymiarem operacyjnym: wskazuje niezbędne działania oraz instrumenty realizacyjne - projekty flagowe i strategiczne, zapewniające jej wdrożenie. Ustala również system koordynacji i realizacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki oraz społeczeństwem. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. Ujęte w Strategii projekty strategiczne stanowią strategiczne zadania państwa. W części odnoszącej się do rozwoju zrównoważonego terytorialnie wskazane są również obszary strategicznej interwencji państwa.

Celem głównym projektowanych działań rozwojowych jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Odbywać się to będzie poprzez skoncentrowanie działań o charakterze prawnym, instytucjonalnym i inwestycyjnym na trzech celach: (I) trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną; (II) rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony; (III) skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. Jednocześnie podejmowane będą interwencje w ramach tzw. obszarów horyzontalnych, wpływających na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo narodowe.

Realizacja celów określonych w Programie Rozwoju Powiatu Będzińskiego przyczyni się do realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

6.3 RAPORT POLSKA 2030. WYZWANIA ROZWOJOWE

Raport Polska 2030 przedstawia wyzwania jakie powinniśmy podjąć w perspektywie roku 2030 tj.:

- Wzrost i konkurencyjność,
- Sytuacja demograficzna,
- Wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- Odpowiedni potencjał infrastruktury,
- Bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne,
- Gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- Solidarność i spójność regionalna,
- Poprawa spójności społecznej,
- Sprawne państwo,
- Wzrost kapitału społecznego Polski.

Realizacja celów strategicznych określonych w Programie Rozwoju Powiatu Będzińskiego przyczyni się do urzeczywistniania tych wyzwań w skali pojedynczego powiatu.

6.4 KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

W KPZK 2030 rozwój kraju traktowany jest w sposób kompleksowy. Oznacza to, że zadaniem zagospodarowania przestrzennego jest godzenie interesów różnych użytkowników przestrzeni (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, państwa). Powinno być spójne z decyzjami podejmowanymi w innych obszarach dotyczących np. inwestycji infrastrukturalnych, potrzeby rozwoju miast, ochrony terenów zielonych.

KPZK wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze w sześciu obszarach tematycznych dla:

- Poprawy konkurencyjności największych miast i powiązań między nimi,
- Tworzenia warunków równomiernego rozwoju poza dużymi miastami,

- Rozwoju infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej (np. sieci szerokopasmowe),
- Poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych,
- Wzmacniania odporności Polski na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym (np. poprzez budowanie połączeń energetycznych z sąsiednimi państwami) czy ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi (np. powodziami),
- Systematycznej budowy i utrzymania skutecznego systemu planowania przestrzennego (np. eliminowania chaotycznego sposobu zabudowy przedmieść).

Koncepcje zawarte w Programie Rozwoju Powiatu Będzińskiego zawierają założenia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

6.5 KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE.

- KSSR 2030 r. kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich.
- W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście przełoży się na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.
- Jednym z celów KSRR jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Dlatego w dokumencie wskazano obszary strategicznej interwencji (OSI), które otrzymają szczególne wsparcie (będą to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

- Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. W związku z tym wspierane będą lokalne przedsiębiorstwa.
- W strategii istotny nacisk położono na rozwijanie kompetencji administracji publicznej. Chodzi o umiejętności niezbędne do prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspieranie powiązań między lokalnym i regionalnym sektorem publicznym, a światem biznesu i nauki.
- W dokumencie przewidziano zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej. Strategia tworzy warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Ponadto KSRR 2030 prezentuje:

- jak dostosować się do zmian, które dzieją się wokół nas, by Polska była świadomym, odnoszącym korzyści uczestnikiem procesu globalizacji;
- jak wykorzystać atuty regionu – w tym zasoby ludzkie i naturalne, zalety lokalizacyjne i instytucjonalne - do jego rozwoju;
- mechanizmy współpracy pomiędzy: rządem, samorządem regionalnym, lokalnym, które umożliwiają ukierunkowanie krajowych i regionalnych strumieni finansowych na realizację powstających oddolnie wizji i planów rozwoju.

Koncepcje zawarte w Programie Rozwoju Powiatu Będzińskiego są zbieżne z wyzwaniami określonymi w KSRR 2030.

6.6 STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”

Zarysowane w dokumencie cele i kierunki wskazują drogę oraz narzędzia pozwalające na istotne zmiany gospodarcze prowadzące do pobudzenia tempa rozwoju gospodarczego regionu w oparciu o dynamicznie rozwijający się sektor przedsiębiorstw innowacyjnych. Strategia „Śląskie 2030” odpowiada również na wyzwania demograficzne stojące przed województwem śląskim. Dotyczą one w głównej mierze starzenia się społeczności regionu oraz malejącej liczby mieszkańców co jest wynikiem niskiego przyrostu naturalnego oraz

procesów migracyjnych. Z tego też względu ważnym obszarem aktywności samorządu powinna być poprawa warunków życia w regionie, zarówno dla jego obecnych, jak i przyszłych mieszkańców m.in. poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty w zakresie usług publicznych, podnoszenie jakości środowiska i przestrzeni, przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu, wspieranie rodziny oraz poprawę bezpieczeństwa zarówno w wymiarze socjalnym jak i publicznym. W dokumencie wskazuje się na najważniejsze wiązki przedsięwzięć, których realizacja w najbardziej efektywny sposób przyczyni się do założonej wizji rozwoju regionu. Przedstawiona wizja jest kontynuacją myśli strategicznej realizowanej już od 2000 roku w kolejnych edycjach Strategii. Natomiast coraz bardziej świadomie podejmuje się w niniejszym dokumencie zagadnienia transformacji regionu uwzględniające poszanowanie środowiska naturalnego. Realizacja zapisów strategicznych składających się na wspomnianą wizję będzie wymagała zaangażowania licznych podmiotów, natomiast rolą Samorządu Województwa Śląskiego, poprzez przygotowany dokument Strategii „Śląskie 2030”, będzie koordynowanie tych działań w celu zapewnienia jak najbardziej optymalnej ścieżki rozwoju województwa śląskiego. Założenia dokumentu powstały przed rozwojem zagrożenia epidemii w kraju oraz rozprzestrzenieniem się SARS-CoV-2 w województwie śląskim, niemniej jednak wszystkie uwarunkowania pozostają aktualne. Pomimo zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej na poziomie regionalnym, krajowym jak i międzynarodowym, wskazane cele i kierunki działań wraz z przedsięwzięciami, nadal pozwalają na realizację przedstawionej wizji województwa śląskiego. W czasie kryzysu wywołanego epidemią koronawirusa większego znaczenia przybiera budowanie, inwestowanie i wspieranie silnego województwa opartego na czterech kluczowych filarach: gospodarce, mieszkańcu, środowisku i zarządzaniu.

Cele strategiczne Strategii „Śląskie 2030”:

- Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej:
 - Konkurencyjna gospodarka;
 - Innowacyjna gospodarka;
 - Silna lokalna przedsiębiorczość;
- Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca:
 - Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych;
 - Aktywny mieszkaniec;
 - Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki;

- Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni:
 - Wysoka jakość środowiska;
 - Efektywna infrastruktura;
 - Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja i dostosowanie do zmian klimatu;
- Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym:
 - Zrównoważony rozwój terytorialny;
 - Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu;
 - Nowoczesna administracja publiczna.

Założenia określone w Programie Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027 wpisują się w założenia Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

6.7 PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2020+

Plan 2020+ stanowi wyraz podejścia strategicznego i zintegrowanego, które wyraża się umieszczeniem planowania w centrum sił globalizacji: technologii, polityki, kultury i ekonomii, kreujących zurbanizowane społeczeństwo i jego fizyczną rzeczywistość. W Planie 2020+ określa się inteligentną politykę opartą na wspólnej wizji i modelowaniu przyszłości - ukierunkowaną na osiągnięcie celów wspólnoty regionalnej, która niekoniecznie opiera się na wiedzy naukowej i systematycznej. Plan 2020+ uwzględnia konsekwencje polityki dla konkurencyjności – co oznacza, że nie można ignorować normalnych ludzkich zachowań, dlatego dla większej efektywności planowania modyfikuje się trendy społeczne i ekonomiczne w taki sposób, aby mogły one oddziaływać w sposób bardziej właściwy i zrównoważony na kształtowanie struktury przestrzennej, niż miałyby to miejsce bez udziału planowania.

Cele, kierunki i działania realizujące wizję przestrzennego rozwoju regionu stanowią odpowiedź na zdefiniowane wyzwania: konkurencyjność, spójność, równoważenie rozwoju, w odniesieniu do czterech obszarów priorytetowych określonych w Strategii „Śląskie 2020+”.

Cele polityki przestrzennej województwa:

- Nowoczesna gospodarka – promocja gospodarczego wzrostu i innowacji;
- Szanse rozwojowe mieszkańców – zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych;

- Przestrzeń – zrównoważone wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego;
- Relacje z otoczeniem – infrastrukturalne powiązania regionu.

Programy operacyjne Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego są zbieżne z celami szczegółowymi Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa.

6.8 PROGRAM DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH GÓRNOŚLĄSKO-ZAGŁĘBIOWSKIEJ METROPOLII DO ROKU 2022

W ramach Program Działań Strategicznych Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do roku 2022 opracowano zestaw 36 działań przypisanych do jednego z pięciu priorytetów wyznaczonych w dokumencie podstawowym, tj.:

- Kształtowanie ładu przestrzennego, zrównoważona zielona Metropolia:
 - Ramowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku metropolitalnego;
 - Metropolitalna sieć zielonych przestrzeni publicznych, w tym dolin rzecznych, ogrodów botanicznych i parków;
 - Niebieska infrastruktura Metropolii – inteligentne zarządzanie wodą;
 - Zintegrowana gospodarka odpadami na obszarze GZM;
 - Grupy zakupowe GZM;
 - Utworzenie i rozwój klastrów energii na obszarze Metropolii;
 - Opracowanie i wdrożenie metropolitalnego programu poprawy jakości powietrza;
 - Prowadzenie Programu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji;
- Rozwój publicznego transportu zbiorowego, zrównoważona mobilność miejska:
 - Przepustowość komunikacyjna – współdziałanie w ustalaniu przebiegu dróg krajowych i wojewódzkich na obszarze związku metropolitalnego;
 - Budowa kolei metropolitalnej;
 - Metropolia przyjazna rowerom – studium systemu tras rowerowych dla Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii;
 - Zintegrowany system taryfowo-biletowy;
 - ŚKUP 2.0 - unowocześnienie systemu pobierania opłat za przejazdy publicznym transportem zbiorowym;

- Rozwój bezemisyjnego transportu na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii;
- Rozwój elektromobilności na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii;
- Stworzenie i rozwój platformy usług mobilności;
- Rower Metropolitalny – system wypożyczenia rowerów publicznych;
- Integracja systemu ŚKUP z infrastrukturą tyską;
- Zakup i utrzymanie nowych automatów biletowych na terenie GZM;
- Solarne automaty biletowe;
- Projekt systemu automatycznego zliczania pasażerów w pojazdach ZTM;
- Rozwój społeczny i gospodarczy obszaru związku metropolitalnego:
 - Prowadzenie Metropolitalnego Funduszu Solidarności;
 - GZM Data Store – Efektywne wykorzystanie i innowacyjne zastosowanie technologii informacyjnych na obszarze związku metropolitalnego;
 - Rozwój hubu bezzałogowych statków powietrznych;
 - Budowa międzynarodowej sieci współpracy;
 - Dążenie do spójnej polityki społecznej wobec osób starszych – Metropolia przyjazna seniorom;
 - Smart Metropolia;
- Promocja związku metropolitalnego i jego obszaru:
 - Opracowanie strategii promocji oraz marki wraz ze strategią komunikacji marketingowej Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do 2023 r.;
 - Promocja potencjału naukowego i edukacyjnego GZM - program zachęcający młodych ludzi do studiowania i związania się z Metropolią;
- Rozwój instytucjonalny:
 - Budowa systemu zarządzania projektami rozwojowymi w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Metropolitalnego;
 - Budowa platformy dobrych praktyk;
 - Metropolitalne Obserwatorium Społeczno-Ekonomiczne;
 - Opracowanie Strategii Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2021-27 z perspektywą do 2035 r.;
 - Sprawna Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia – wyznaczenie obszarów funkcjonalnych.

Działania mają zróżnicowany charakter i zakres, szeroko odnosząc się do obszarów istotnych dla rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego GZM. Dlatego też wiele z działań może być realizowanych poprzez kilka projektów (poddziałań składowych). Proces ich wdrażania zakłada:

- zaangażowanie właściwych departamentów, ale także udział gmin członkowskich GZM i innych współpracujących podmiotów zewnętrznych odpowiednio do potrzeb i tematyki;
- horyzont czasowy tj. 2022 r., z możliwością realizacji niektórych działań poza tym terminem, ze względu na ich czasochłonność lub stały charakter.

Zadania określone w Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027 wpisują się w Program Działań Strategicznych Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do roku 2022.

7. PLAN FINANSOWY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Cele strategiczne i programy operacyjne, opracowane w ramach niniejszego dokumentu, które stanowią podstawę podejmowania decyzji i realizacji konkretnych zadań, mogą być finansowane ze środków własnych Powiatu jak i ze źródeł zewnętrznych. Możliwe źródła finansowania poszczególnych projektów, których implementacja przyczyni się do osiągnięcia wyznaczonych kierunków rozwoju Powiatu Będzińskiego to m.in.: Regionalny Program Operacyjny, programy i środki krajowe i wojewódzkie, budżet Powiatu, budżety gmin Powiatu, środki prywatne czy inne środki pozyskiwane w ramach funduszy z Unii Europejskiej.

Określenie dokładnych wysokości nakładów na realizację Programu w perspektywie do roku 2027 jest zadaniem trudnym zarówno z powodu wielości podmiotów wdrażających jak i braku ostatecznego określenia wielkości strumieni finansowych na działania rozwojowe pochodzące z budżetu UE.

Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 stworzy ramy do pozyskania znacznych funduszy z uchwalonych programów krajowych oraz programu regionalnego (RPO). Środki finansowe na realizację celów tych programów będą pochodzić z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności UE. Należy jednak nadmienić, że podział środków w ramach dostępnych programów oraz opracowywanie ich ostatecznej wersji w dalszym ciągu trwa.

Generalnie możliwości pozyskiwania zewnętrznego finansowania przedsięwzięć określonych w niniejszym Programie są zdeterminowane ostatecznym kształtem polityk i rozporządzeń UE oraz skutecznością wdrażania celów zawartych w dokumentach strategicznych poziomu krajowego i regionalnego.

Aktualny plan finansowy Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027 opierać się będzie na opracowanej przez Starostwo Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2021-2028 (dostępnej w BIP Starostwa Powiatowego w Będzinie).

Program Rozwoju jest dokumentem otwartym. Zakłada się bieżące aktualizacje planu finansowego w ramach uzyskiwanych informacji na temat dostępności środków finansowych.

8. WDRAŻANIE PROGRAMU

8.1 METODY ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA PROGRAMU ROZWOJU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Program Rozwoju jest dokumentem planowania długookresowego, który stanowi podstawę do precyzowania rozwojowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych. Sądzić należy, że aktualizacja Programu jeden raz w okresie pięcioletniej kadencji władz samorządowych winna zapewnić jej wystarczające dostosowanie do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej Powiatu.

Zaprezentowane opracowanie zawiera zbiór celów strategicznych Powiatu. Określenie „cel” określa zarówno pojedyncze działanie, wiele działań bądź wręcz odwołuje się do spójnego opracowania.

W skali krótko i średniookresowej aktualizacje planów rozwojowych Powiatu zapewnia przygotowanie i doroczny przegląd budżetów i Wieloletnich Prognoz Finansowych. Monitoring i ewaluacja oprócz dokonania oceny stopnia realizacji działań zapisanych w Programie polega na wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy Powiatu.

Realizacja zadań odbywać się będzie poprzez uchwalanie i realizację kolejnych budżetów. W pozostałych obszarach cele opisane w Programie winny stać się podstawą projektów realizowanych przez samorząd.

Władze Powiatu wypełniając Program winny podejmować decyzje określające: rodzaj zadań i ich hierarchię, zakres finansowania, okres i kolejność realizacji zadań. Zarządzanie finansowe polega na wdrażaniu przyjętych przez Radę Powiatu kolejnych budżetów i WPF-ów, analizujących aktualne możliwości inwestycyjne. Aktualne dokumenty (budżet i WPF) są dostępne każdorazowo na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Będzinie.

Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Programu będzie stopień realizacji zaplanowanych działań. Poszczególne „cele” opisane w Programie posiadają określone mierniki oceny będące podstawą do budowania szczegółowych zasad oceny postępu prac nad programami. Sposób prezentacji osiągnięć w realizacji Programu to decyzja władz powiatowych. Monitorowanie i ocena zarówno Programu, jak i innych programów polegać winno na porównaniu osiągniętego stanu do założeń opisanych w odpowiednich programach na

podstawie analizy sprawozdań rzeczowych i finansowych jednostek organizacyjnych Powiatu.

Starostwo Powiatowe w Będzinie jako instytucja wdrażająca Program Rozwoju jest odpowiedzialna za:

- zbieranie i udostępnianie danych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji Programu,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

W przyjętej hierarchii dokumentów programowych podstawowe informacje pokazujące realizację Programy zawierają w sobie sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu.

Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027 został opracowany przy założeniu, że jego sporządzenie przyczyni się do planowego zarządzania wymagającego okresowych weryfikacji luki pomiędzy stanem faktycznym i stanem pożądanym w Powiecie.

8.2 MIERNIKI OCENY PROGRAMU

W poniższej tabeli zaprezentowano mierniki oceny Programu.

Tabela 44 Mierniki oceny Programu

Działanie	Miernik oceny	Jednostka	Źródło pozyskania informacji	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwania zmiana w 2027 r.
Cel strategiczny 1: ROZWÓJ GOSPODARCZY I INFRASTRUKTURALNY PRZY WYKORZYSTANIU POTENCJAŁU POWIATU					
1.1.1	Liczba kilometrów odnowionych nawierzchni dróg	km	SP, PZD	corocznie	Wzrost
1.1.2	Wielkość nakładów poniesionych na drogi	zł	SP	corocznie	Wzrost
1.1.3	Liczba kilometrów nowych i zmodernizowanych chodników Powierzchnia modernizowanych parkingów	km	SP	corocznie	Wzrost
		m ²	SP	corocznie	Wzrost
1.1.4	Liczba kilometrów przebudowanych dróg	km	SP, PZD, UW	corocznie	Wzrost
1.2.1	Liczba zorganizowanych szkoleń	szt.	SP	corocznie	Wzrost
1.2.2	Liczba spotkań	szt.	SP	corocznie	Wzrost
1.2.3	Liczba wdrożonych programów pomocowych dla przedsiębiorców	szt.	SP	corocznie	Wzrost
1.2.4	Liczba kursów, szkoleń	szt.	SP, PUP	corocznie	Wzrost
1.3.1	Poniesione nakłady Liczba działań promocyjnych	zł	SP, PUP	corocznie	Wzrost
		szt.	SP, PUP	corocznie	Wzrost
1.3.2	Poniesione nakłady	zł	SP, UG	corocznie	Wzrost
1.3.3	Liczba kilometrów nowych/zmodernizowanych tras rowerowych Poniesione nakłady	km	SP, UG	corocznie	Wzrost
		zł	SP	corocznie	Wzrost
1.4.1	Liczba osób uczestniczących	osoba	SP	corocznie	Wzrost

	w szkoleniach oraz liczba interesantów oceniających pozytywnie funkcjonowanie urzędu				
1.4.2	Ilość spraw załatwianych elektronicznie	szt.	SP	corocznie	Wzrost
Cel strategiczny 2: POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I WARUNKÓW ROZWOJU					
2.1.1	Realizacja zadań POŚ Poniesione nakłady	szt. zł	SP SP	corocznie corocznie	Wzrost Wzrost
2.1.2	Powstanie obiektów związanych z poprawą bilansu wodnego Poniesione nakłady	szt. zł	SP, UG SP	corocznie corocznie	Wzrost Wzrost
2.1.3	Liczba podjętych kampanii informacyjnych Liczba zajęć	szt. szt.	SP SP	corocznie corocznie	Wzrost Wzrost
2.1.4	Poniesione nakłady	zł	SP	corocznie	Wzrost
2.2.1	Liczba nowych przedsiębiorstw Liczba nowych miejsc pracy	szt. szt.	SP, PUP SP, PUP	corocznie corocznie	Wzrost Wzrost
Cel strategiczny 3: PROMOCJA, OCHRONA ZDROWIA I WŁĄCZENIE SPOŁECZNE					
3.1.1	Liczba wydarzeń prozdrowotnych Liczba osób objętych działaniami edukacyjno-szkoleniowymi	szt. osoba	SP, PZZOZ SP, PZZOZ	corocznie corocznie	Wzrost Wzrost
3.1.2	Liczba zorganizowanych imprez o charakterze sportowym Liczba klubów sportowych Liczba młodzieży objętych działaniem klubów dotowanych przez Powiat	szt. szt. osoba	SP, UG SP, UG SP, UG	corocznie corocznie corocznie	Wzrost Wzrost Wzrost
3.2.1	Liczba wydarzeń	szt.	SP, UG	corocznie	Wzrost
3.2.2	Liczba wydarzeń edukacyjnych w zakresie dziedzictwa i historii regionu	szt.	SP, UG	corocznie	Wzrost
3.3.1	Liczba przeprowadzonych programów	szt.	SP, PZZOZ	corocznie	Wzrost
3.3.2	Liczba osób korzystających z pomocy	osoba	SP, PZZOZ	corocznie	Wzrost
3.4.1	Liczba konferencji i seminariów Liczba wydarzeń promujących potencjał społeczeństwa Powiatu Liczba spotkań przedstawicieli Powiatu z organizacjami pozarządowymi	szt. szt. szt.	SP SP SP	corocznie corocznie corocznie	Wzrost Wzrost Wzrost
3.4.2	Liczba przedsięwzięć współorganizowanych Liczba partnerstw	szt. szt.	SP SP	corocznie corocznie	Wzrost Wzrost
3.5.1	Liczba podjęć pracy w stosunku do osób objętych pomocą doradcy	szt.	SP, PUP	corocznie	Wzrost
3.5.2	Liczba osób, które po zakończeniu udziału w określonej formie aktywizacji zawodowej uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie	osoba	SP, PUP	corocznie	Wzrost
3.5.3	Raport z przeprowadzonych badań i analiz	szt.	SP, PUP	corocznie	Wzrost
3.5.4	Liczba działań	szt.	SP, PUP	corocznie	Wzrost
3.5.5	Liczba osób objętych szkoleniami, Liczba osób, które po zakończeniu udziału w szkoleniu uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie	osoba osoba	SP, PUP SP, PUP	corocznie corocznie	Wzrost Wzrost

3.6.1	Liczba aktywnych uczestników	osoba	SP, PZZOZ, PCPR	corocznie	Wzrost
3.6.2	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi	osoba	SP, PZZOZ	corocznie	Wzrost
3.7.1	Liczba osób korzystających ze szkoleń	osoba	SP	corocznie	Wzrost
3.7.2	Liczba usprawnień	szt.	SP	corocznie	Wzrost
3.8.1	Realizacji zadań PSRPS	szt.	SP, PCPR	corocznie	Wzrost
	Poniesione nakłady	zł	SP	corocznie	Wzrost
3.9.1	Wartość dostarczonego do KPSP i OSP sprzętu	zł	SP, PSP, OSP	corocznie	Wzrost
3.10.1	Poniesione nakłady na remonty, inwestycje i doposażenie	zł	SP, PZZOZ	corocznie	Wzrost
3.10.2	Liczba systemów informatycznych	szt.	SP, PZZOZ	corocznie	Wzrost
3.10.3	Poniesione nakłady	zł	SP, PZZOZ	corocznie	Wzrost
	Liczba podjętych działań	szt.	SP, PZZOZ	corocznie	Wzrost
Cel strategiczny 4: ROZWÓJ EDUKACJI DOSTOSOWANEJ DO BIEŻĄCYCH I PRZYSZŁYCH POTRZEB					
4.1.1	Liczba nauczycieli objętych doskonaleniem zawodowym	osoba	SP, S	corocznie	Wzrost
	Liczba szkół objętych doskonaleniem zawodowym	szt.	SP, S	corocznie	Wzrost
4.1.2	Poniesione nakłady	zł	SP	corocznie	Wzrost
4.1.3	Poniesione nakłady	zł	SP	corocznie	Wzrost
4.1.4	Liczba uczniów i nauczycieli korzystających z cyfrowych form edukacji	osoba	SP, S	corocznie	Wzrost
4.1.5	Procent młodzieży ze szkół podstawowych kontynuującej naukę w szkołach Powiatu	%	SP,S	corocznie	Wzrost
	Liczba osób dorosłych uzupełniających wiedzę w szkołach Powiatu	osoba	SP,S	corocznie	Wzrost
4.1.6	Miejsce Powiatu Będzińskiego w rankingu wyników egzaminacyjnych wśród innych powiatów	miejsce	SP	corocznie	Wzrost
4.2.1	Liczba uczniów odbywających praktyki u przedsiębiorców	osoba	SP, S	corocznie	Wzrost
4.2.2	Liczba konsultacji w zakresie doradztwa zawodowego	szt.	SP, S	corocznie	Wzrost
4.2.3	Poniesione nakłady	zł	SP	corocznie	Wzrost
4.2.4	Liczba informacji (publikacji) o szkolnictwie zawodowym i technicznym	szt.	SP, S	corocznie	Wzrost
	Liczba działań promocyjnych (np. dni otwarte)	szt.	SP, S	corocznie	Wzrost

Źródło: opracowanie własne

SP – Starostwo Powiatowe w Będzinie, PZD – Powiatowy Zarząd Dróg, UW – Urząd Wojewódzki, PUP – Powiatowy Urząd Pracy, UG – Urzędy poszczególnych Gmin Powiatu, PSP – Komenda Państwowej Straży Pożarnej, OSP – jednostki OSP z poszczególnych Gmin Powiatu, S – szkoły z terenu Powiatu

8.3 SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIEDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Do zadań Powiatu należy współpraca i wspieranie wybranych przedsięwzięć organizacji pozarządowych działających na jego terenie. Sposób przygotowania i monitorowania Programu i innych dokumentów związanych z rozwojem Powiatu gwarantuje włączenie organizacji pozarządowych i sektora prywatnego we współpracę z sektorem publicznym. Dodatkowo należy wspomnieć, że skład Rady Powiatu będącej szeroką reprezentacją mieszkańców sprzyja łączeniu różnych środowisk w aktywności na rzecz Powiatu. Bezpośrednio w zgłaszaniu i przy opracowywaniu zadań biorą czynny udział organizacje pozarządowe oraz społeczeństwo zarówno poprzez włączanie się bezpośrednio, jak i poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Powiatu.

Powiat inicjuje współpracę z instytucjami sektora publicznego i lokalnymi przedsiębiorstwami sektora prywatnego poprzez organizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli tych jednostek.

8.4 PUBLIC RELATIONS PROGRAMU ROZWOJU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Istotną uwagę władze Powiatu przykładają do przekazywania społeczności lokalnej rzeczowej i wyczerpującej informacji na temat realizacji Programu. Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Programu i dokumentów związanych pośród przyszłych beneficjentów (w tym zwłaszcza mieszkańców), jednostek podległych i innych podmiotów odbywa się poprzez trzy formy komunikacji:

- serwisy internetowe – będące szybkim i ogólnodostępnym źródłem informacji o aktualnych działaniach i stanowią dla opinii publicznej kompleksowe źródło informacji o założeniach i osiągnięciach Programu,
- współpracę z mediami – działania wykorzystujące współpracę z prasą, radiem, telewizją o zasięgu lokalnym będą kluczowym elementem przy realizacji Programu i dokumentów związanych,
- bezpośrednie działania informacyjno-promocyjne pracowników Starostwa Powiatowego.

Podstawowym celem działań związanych z Public Relations Programy jest dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców końcowych działań podejmowanych w ramach Programu, a więc do mieszkańców Powiatu, przedsiębiorców lokalnych, organizacji społecznych. Informowanie społeczności lokalnej o realizacji Programu Rozwoju odbywać się będzie w sposób pośredni – medialny, jak i bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej Powiatu, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych.

9. ZAŁĄCZNIKI

1. Wzór fiszki projektowej dla nowo zgłaszanego projektu/inwestycji

Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027	
Tytuł projektu/inwestycji	
Cel strategiczny	
Program operacyjny	
Działanie	
Opis projektu/inwestycji	
Wskaźniki monitoringu	
Efekt projektu/inwestycji	
Termin realizacji	
Koordynator	
Partnerzy	
Beneficjenci	
Budżet projektu/inwestycji	
Wkład własny Powiatu Będzińskiego	

2. Wzór ankiety

ANKIETA na potrzeby sporządzenia Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027

Szanowni Państwo, dla Powiatu Będzińskiego zostanie opracowany Program Rozwoju na lata 2021-2027. Jeśli chcą Państwo mieć wpływ na działania rozwojowe naszego Powiatu to prosimy wypełnienie niniejszej ankiety. Dziękujemy!

Na początek prosimy o odpowiedź na kilka pytań określających satysfakcję z życia na terenie Powiatu Będzińskiego (znakiem X) w podstawowych obszarach działań.

I. Jak ocenia Pan(i) warunki życia na terenie Powiatu Będzińskiego biorąc pod uwagę:

KOMUNIKACJA I DOSTĘP DO MEDIÓW					
Jak ocenia Pan(i) warunki życia biorąc pod uwagę:	bardzo dobre	raczej dobre	raczej złe	bardzo złe	trudno powiedzieć
jakość dróg, ulic					
stan i dostępność chodników					
dostęp do ścieżek rowerowych					
dostęp do komunikacji zbiorowej (autobusy, busy, kolej)					
dostęp do infrastruktury technicznej (wodociągi)					
dostęp do infrastruktury technicznej (kanalizacja)					
dostęp do infrastruktury technicznej (gazociągi)					
dostęp do infrastruktury ciepłowniczej					
dostęp do nowoczesnych technologii (internet)					

EDUKACJA, STRUKTURA ORGANIZACYJNA PLACÓWEK OŚWIATY, KULTURA					
Jak ocenia Pan(i) warunki życia biorąc pod uwagę:	bardzo dobre	raczej dobre	raczej złe	bardzo złe	trudno powiedzieć
jakość kształcenia w szkołach podstawowych					
jakość kształcenia w szkołach średnich					
jakość kształcenia w szkołach specjalnych					
dostępność żłobków					
dostępność przedszkoli					
dostęp do oferty edukacyjnej dla dorosłych (kursy, szkolenia)					
dostęp do zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (np. nauka języków, kółka zainteresowań, zajęcia artystyczne i sportowe)					
oferta kulturalna					

SPORT, ZDROWIE					
Jak ocenia Pan(i) warunki życia biorąc pod uwagę:	bardzo dobre	raczej dobre	raczej złe	bardzo złe	trudno powiedzieć

jakość świadczonych usług opieki zdrowotnej					
dostępność placów zabaw					
stan i wyposażenie placów zabaw					
poczucie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej					
dostępność miejsc sportu i rekreacji					

OCHRONA ŚRODOWISKA i WYGLĄD POWIATU BĘDZIŃSKIEGO					
Jak ocenia Pan(i) warunki życia biorąc pod uwagę:	bardzo dobre	raczej dobre	raczej złe	bardzo złe	trudno powiedzieć
stan środowiska przyrodniczego					
stan oświetlenia ulicznego					
stan i jakość terenów rekreacyjnych, miejsc spacerowych					
estetykę miejscowości					
atrakcyjność turystyczną Powiatu					
czystość i porządek na terenie Powiatu					

OCHRONA ŚRODOWISKA					
Jak ocenia Pan(i) warunki życia biorąc pod uwagę:	bardzo duże	duże	małe	bardzo małe	trudno powiedzieć
narażenie na zanieczyszczenia powietrza					
narażenie na hałas					

II. Mocne i słabe strony

Jakie są według Pani/Pana największe problemy Powiatu Będzińskiego, a gdzie widać perspektywy rozwoju. Prosimy ocenić elementy wymienione w tabeli (znakiem X).

	zdecydowanie słaba strona	słaba strona	czynnik obojętny	silna strona	zdecydowanie silna strona
infrastruktura drogowa					
dostępność komunikacyjna					
infrastruktura komunalna (wodociągi)					
infrastruktura komunalna (kanalizacja)					
infrastruktura komunalna (gaz)					
dostęp do nowoczesnych technologii i internetu					
infrastruktura ciepłownicza					
infrastruktura pod potrzeby osób niepełnosprawnych					
rynek pracy					
oferta edukacyjna					
oferta sportowo-rekreacyjna					
oferta turystyczna					
kultywowanie tradycji i zwyczajów					
przedsiębiorczość mieszkańców					

aktywność związków i stowarzyszeń itp.					
walory przyrodnicze					
walory historyczne i zabytkowe					

III. Ocena najważniejszych potrzeb, czyli w co należy inwestować na terenie Powiatu Będzińskiego (proszę wybrać 3 wg Pana/Pani najważniejsze)?

- Rozbudowa dróg, ulic i parkingów
- Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej
- Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej
- Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej
- Rozbudowa i modernizacja sieci energetycznej
- Inwestycje w odnawialne źródła energii
- Inwestycje w oświatę i edukację
- Poprawa dostępności przedszkoli i żłobków
- Aktywizacja osób starszych i opieka nad nimi
- Poprawa warunków dla inwestorów
- Wsparcie dla osób najbiedniejszych
- Dofinansowanie opieki zdrowotnej i badań profilaktycznych
- Rozwój terenów sportowych i rekreacyjnych
- Promocja i rozwój turystyki
- Organizacja imprez sportowych, inwestycje w sport
- Promocja i inwestycje w kulturę
- Inne.....

IV. Jeśli mają Państwo własne pomysły, uwagi i wnioski jakie należy wykorzystać przy opracowaniu Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027, to proszę je wskazać poniżej?

.....

.....

.....

V. Metryczka

1) W jakim przedziale wiekowym się Pan(i) znajduje?

- do 24 lat
- 25-35 lat
- 36-50 lat
- 51-70 lat
- powyżej 70 lat

2) Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

3) Gmina:

- Będzin
- Czeladź

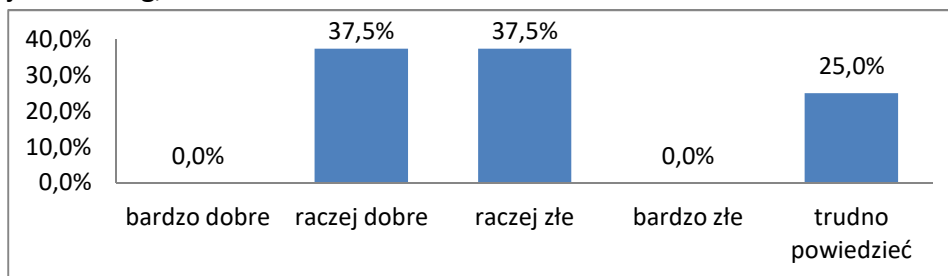
- Sławków
- Wojkowice
- Siewierz
- Bobrowniki
- Mierzęcice
- Psary

3. Raport z badania ankietowego

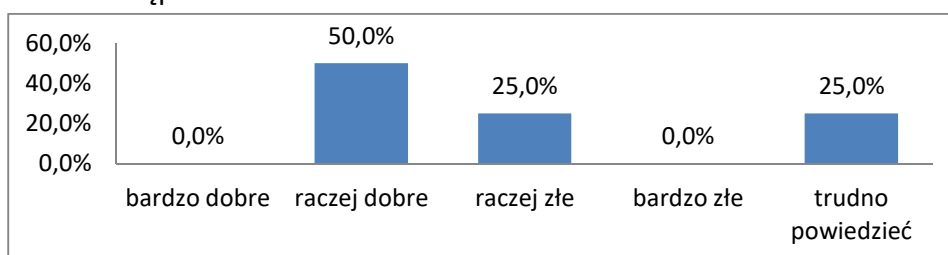
Jak ocenia Pan(i) warunki życia na terenie Powiatu Będzińskiego biorąc pod uwagę:

- **KOMUNIKACJA I DOSTĘP DO MEDIÓW**

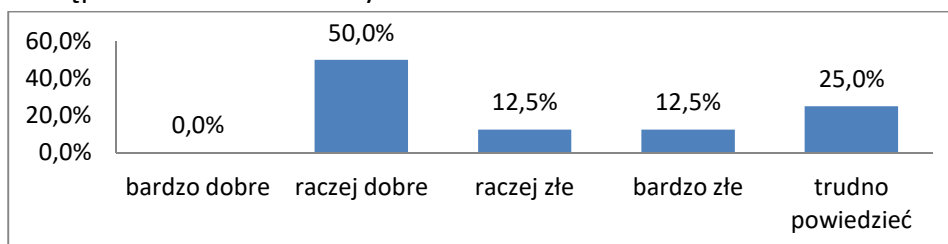
- **jakość dróg, ulic**

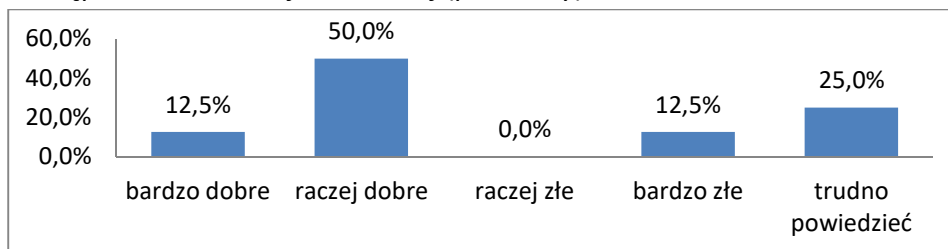
- **stan i dostępność chodników**

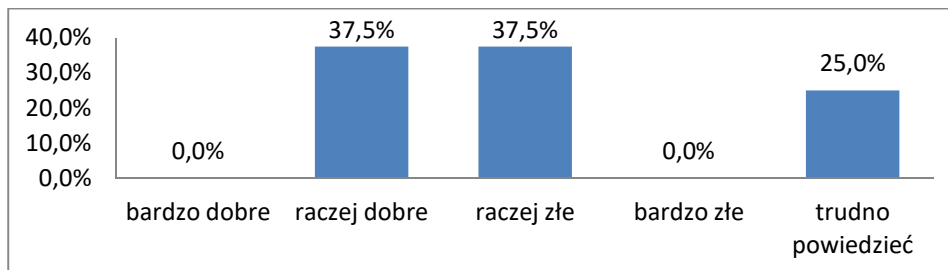
- **dostęp do ścieżek rowerowych**

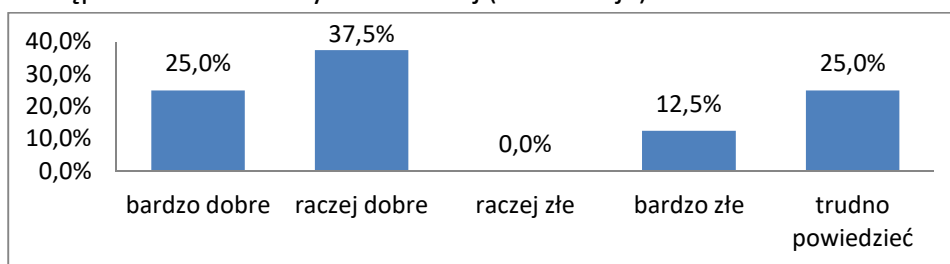
- **dostęp do komunikacji zbiorowej (pks, busy)**

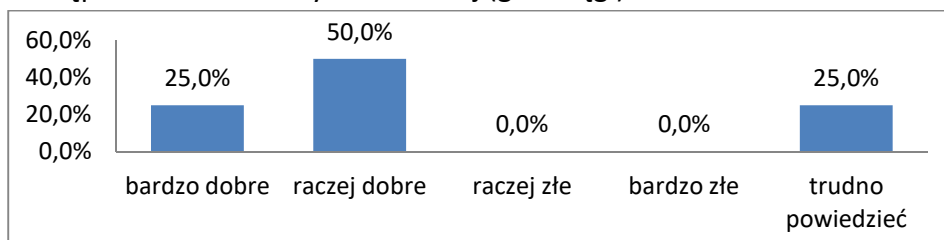
- **dostęp do infrastruktury technicznej (wodociągi)**

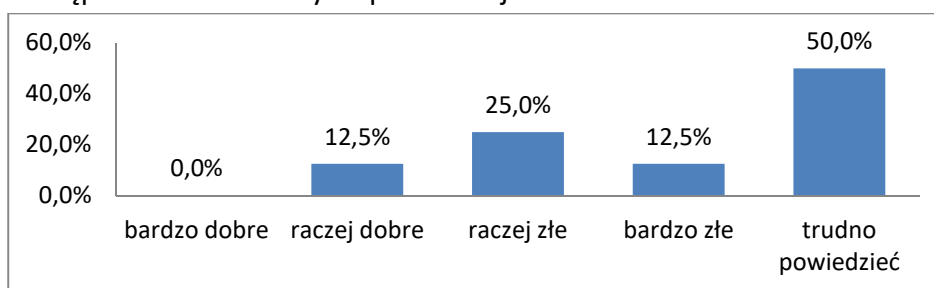
- dostęp do infrastruktury technicznej (kanalizacja)

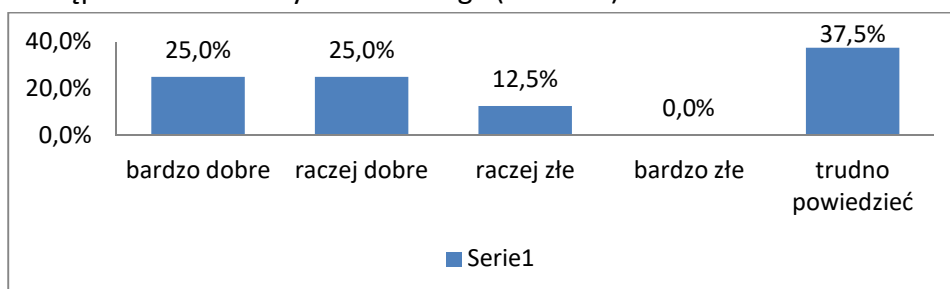
- dostęp do infrastruktury technicznej (gazociągi)

- dostęp do infrastruktury ciepłowniczej

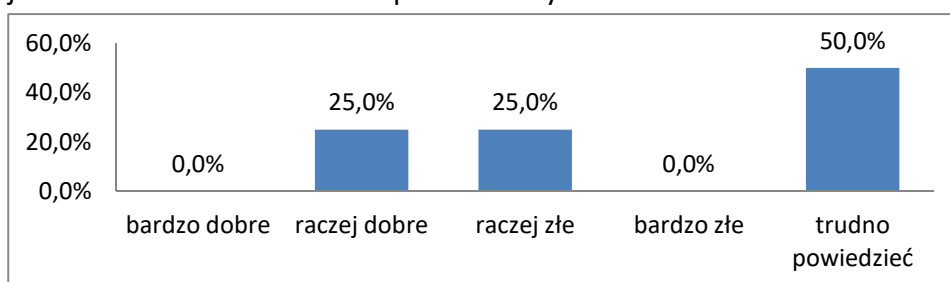

- dostęp do nowoczesnych technologii (internet)

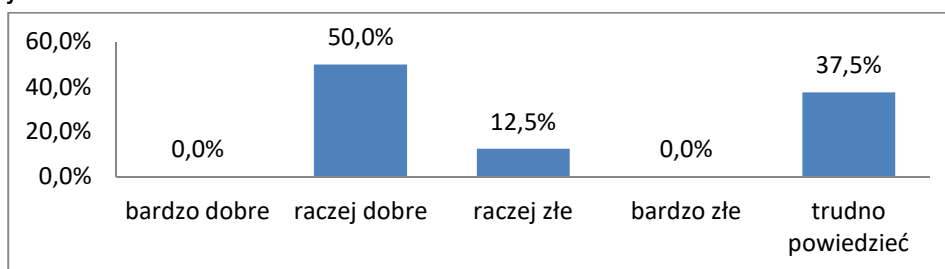

- EDUKACJA, STRUKTURA ORGANIZACYJNA PLACÓWEK OŚWIATY, KULTURA

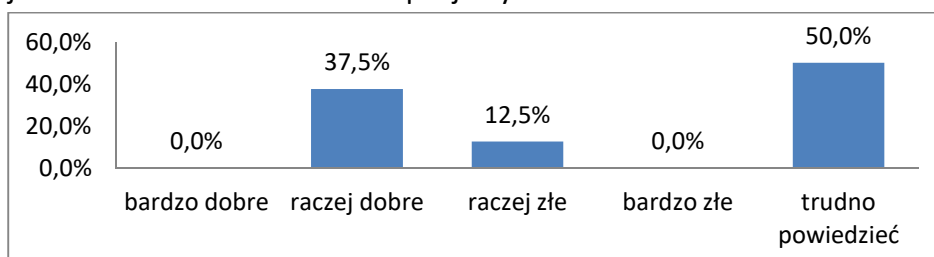
- jakość kształcenia w szkołach podstawowych

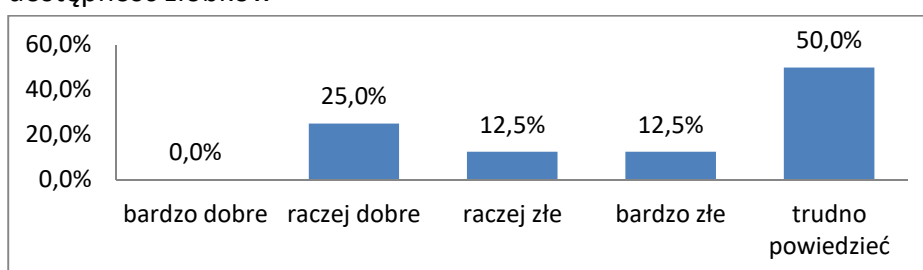
- jakość kształcenia w szkołach średnich

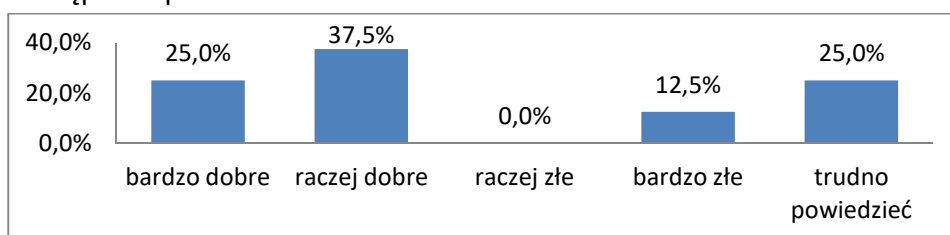
- jakość kształcenia w szkołach specjalnych

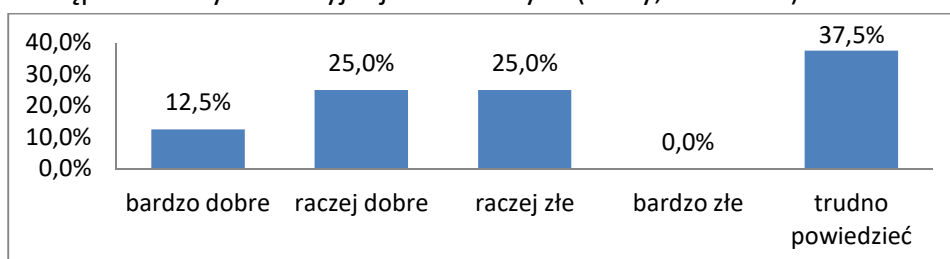
- dostępność żłobków

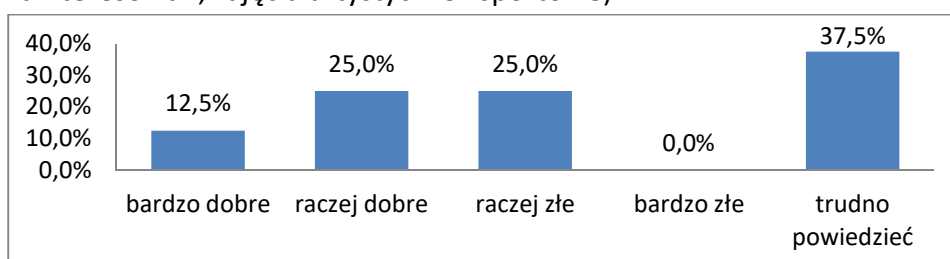
- dostępność przedszkoli

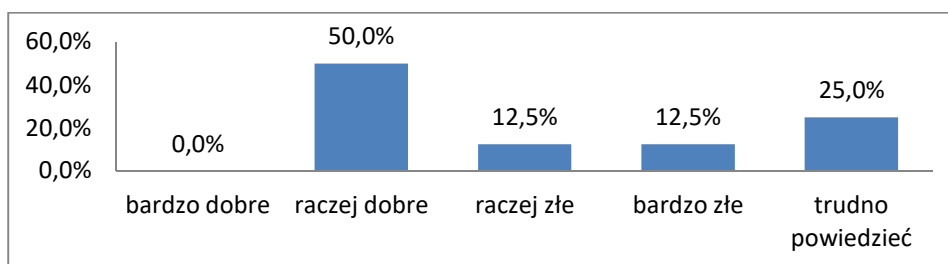
- dostęp do oferty edukacyjnej dla dorosłych (kursy, szkolenia)

- dostęp do zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (np. nauka języków, kółka zainteresowań, zajęcia artystyczne i sportowe)

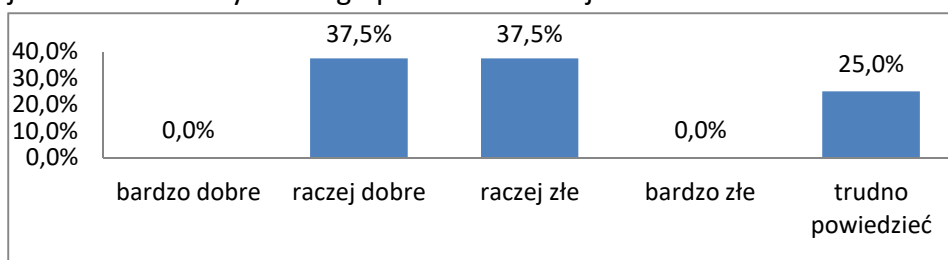

- oferta kulturalna

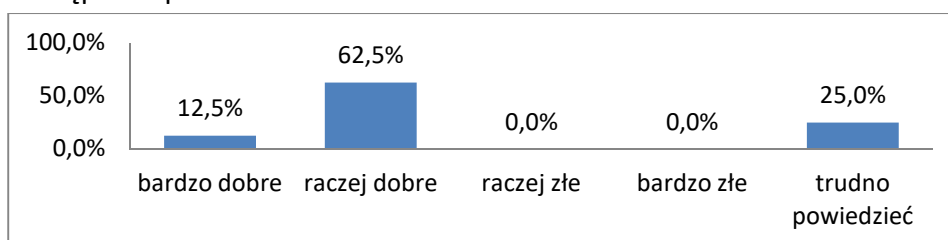

- SPORT, ZDROWIE

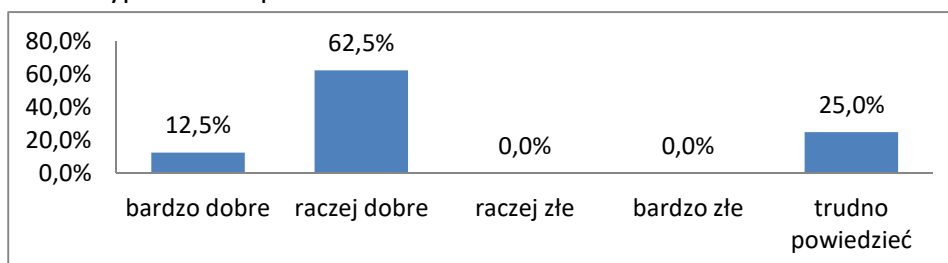
- jakość świadczonych usług opieki zdrowotnej

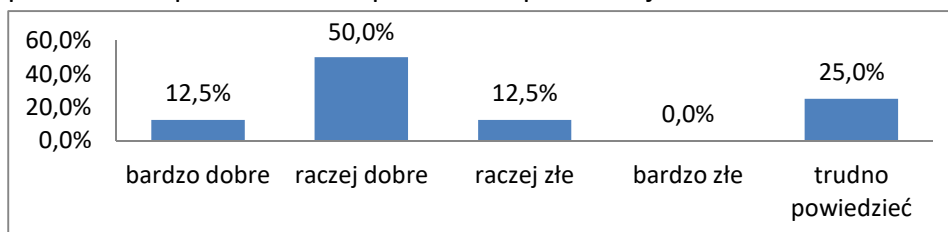
- dostępność placów zabaw

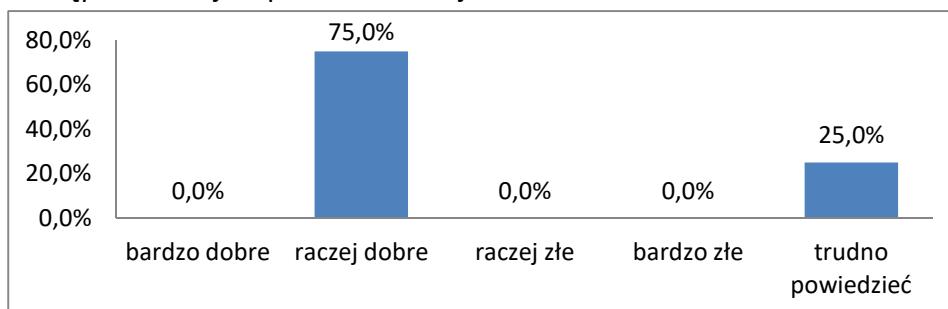
- stan i wyposażenie placów zabaw

- poczucie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej

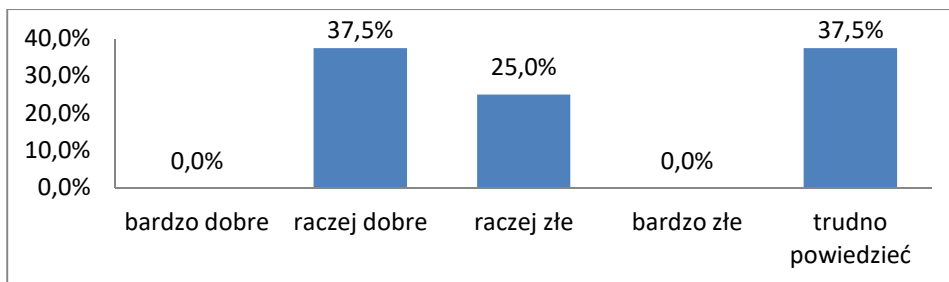

- dostępność miejsc sportu i rekreacji

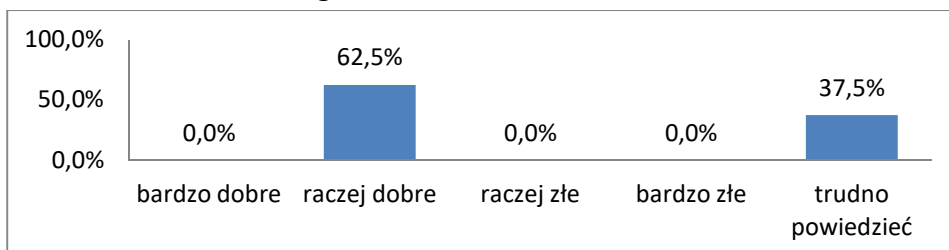

- **OCHRONA ŚRODOWISKA i WYGLĄD POWIATU BĘDZIŃSKIEGO**

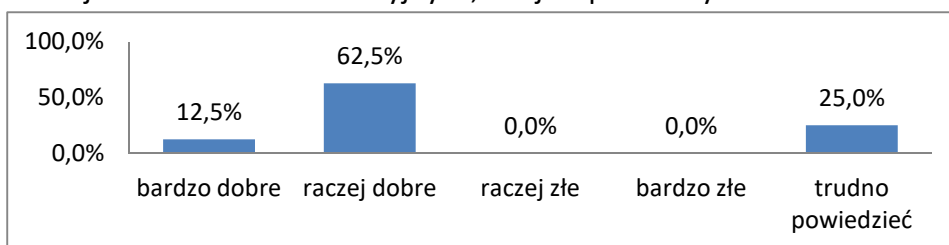
- **stan środowiska przyrodniczego**

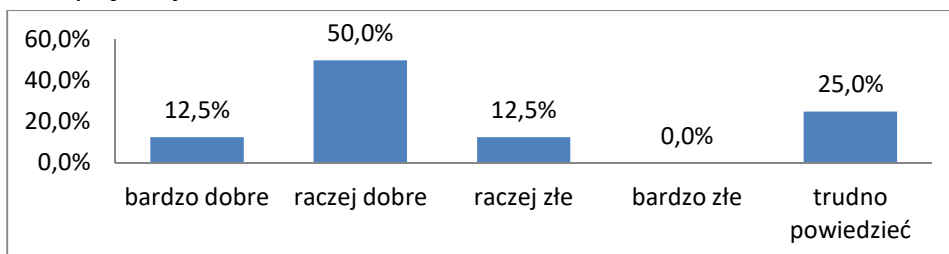
- **stan oświetlenia ulicznego**

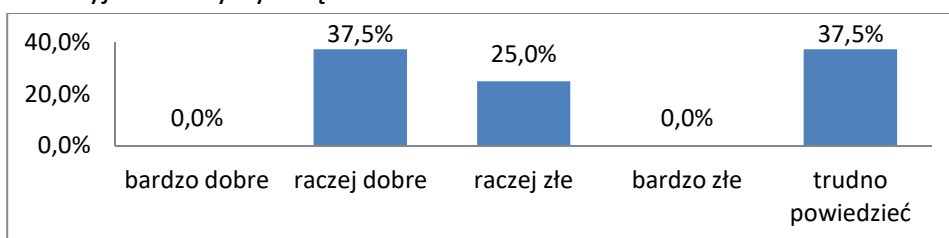
- **stan i jakość terenów rekreacyjnych, miejsc spacerowych**

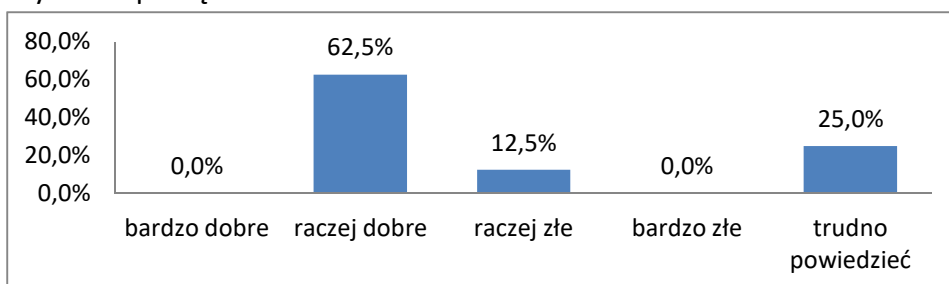
- **estetykę miejscowości**

- **atrakcyjność turystyczną Powiatu**

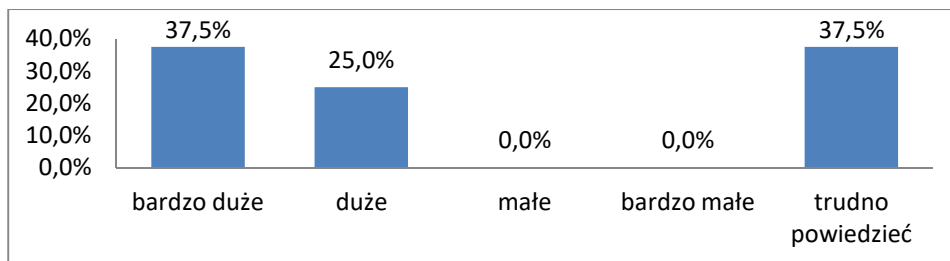

- **czystość i porządek na terenie Powiatu**

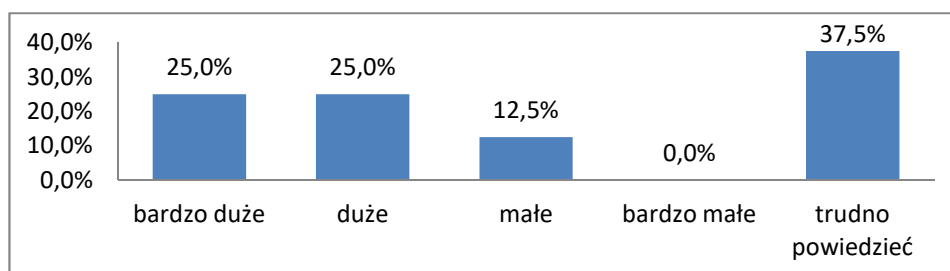

- OCHRONA ŚRODOWISKA

- narażenie na zanieczyszczenia powietrza

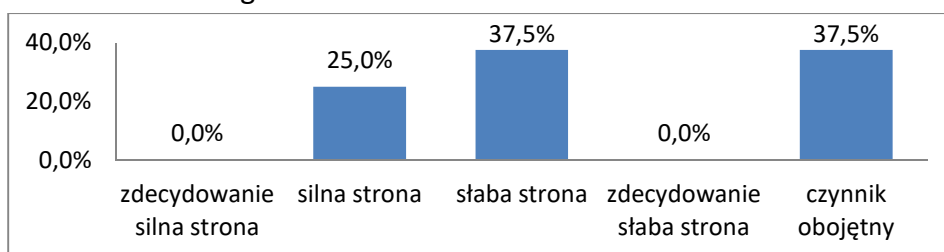

- narażenie na hałas

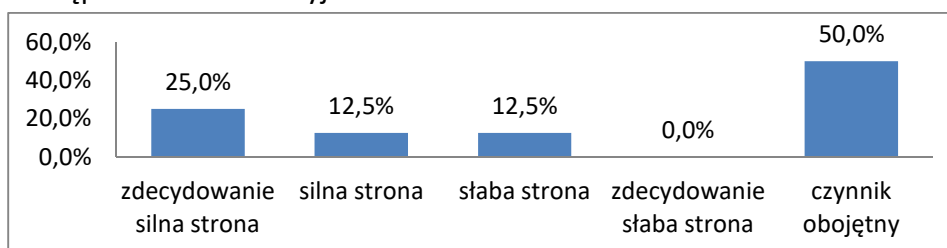

Mocne i słabe strony

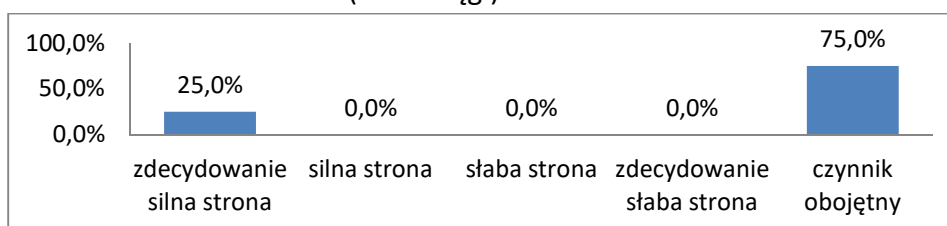
- infrastruktura drogowa

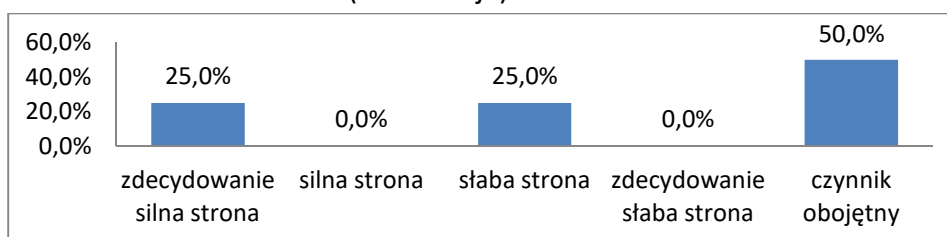
- dostępność komunikacyjna

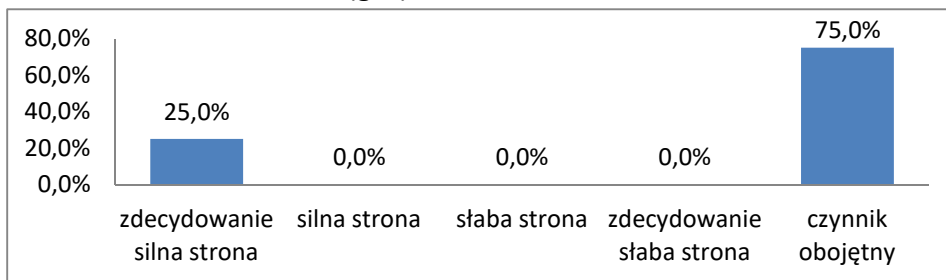
- infrastruktura komunalna (wodociągi)

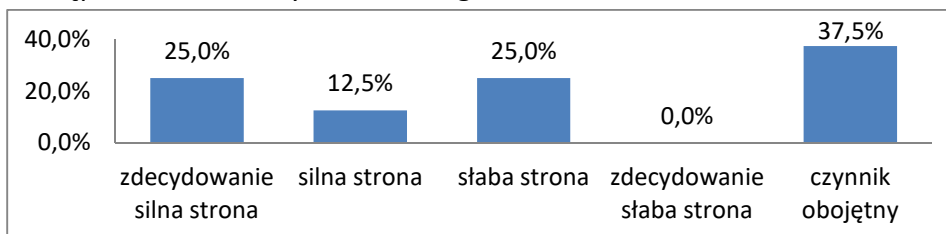
- infrastruktura komunalna (kanalizacja)

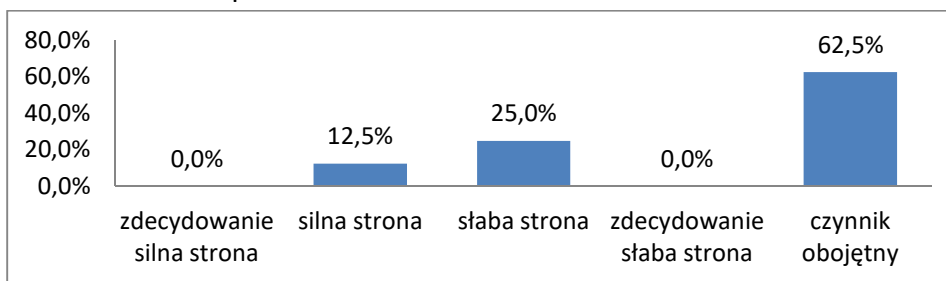
- infrastruktura komunalna (gaz)

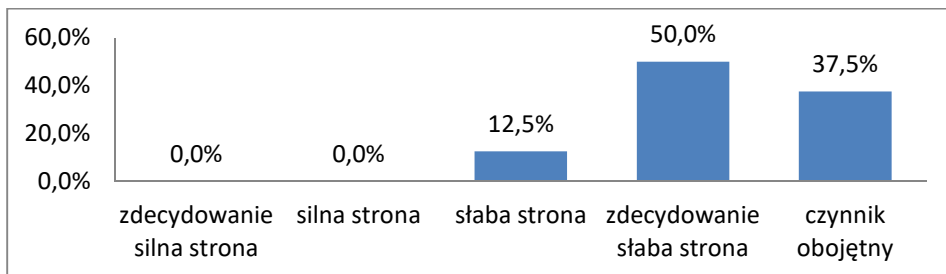
- dostęp do nowoczesnych technologii i internetu

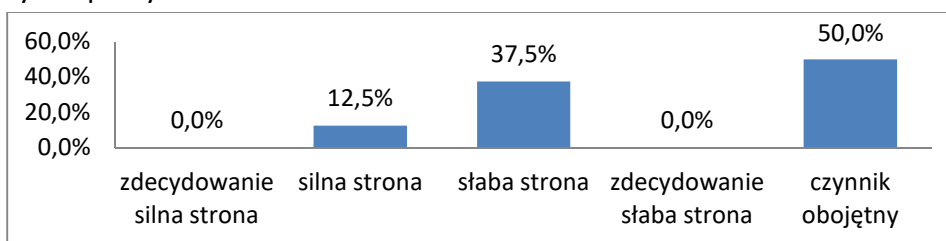
- infrastruktura ciepłownicza

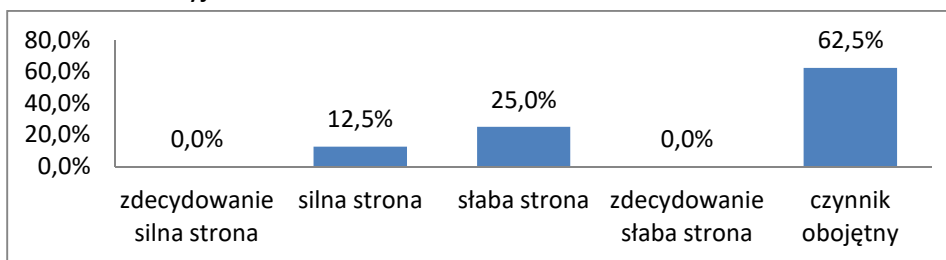
- infrastruktura pod potrzeby osób niepełnosprawnych

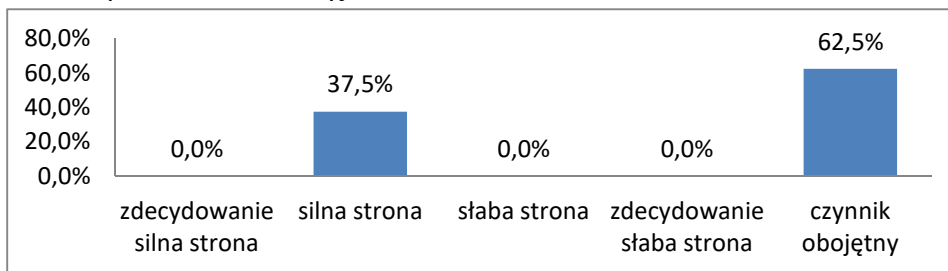
- rynek pracy

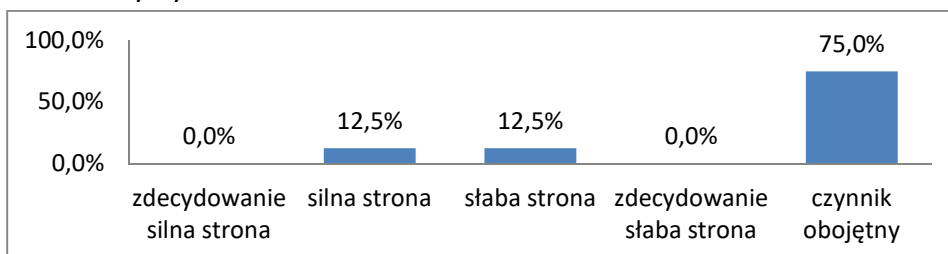
- oferta edukacyjna

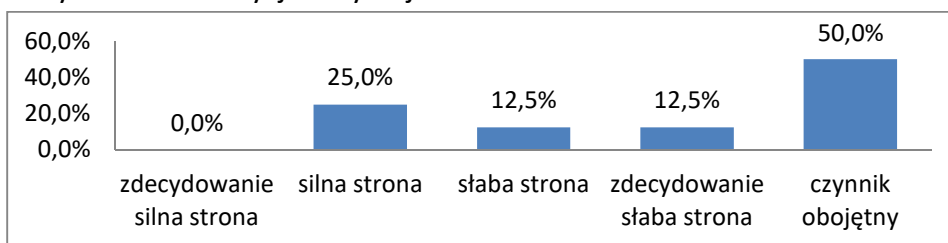
- oferta sportowo-rekreacyjna

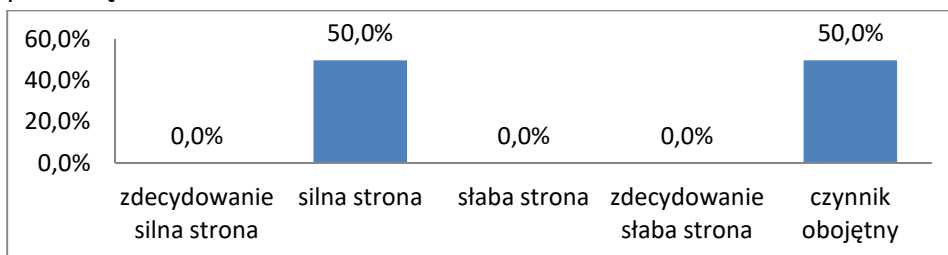
- oferta turystyczna

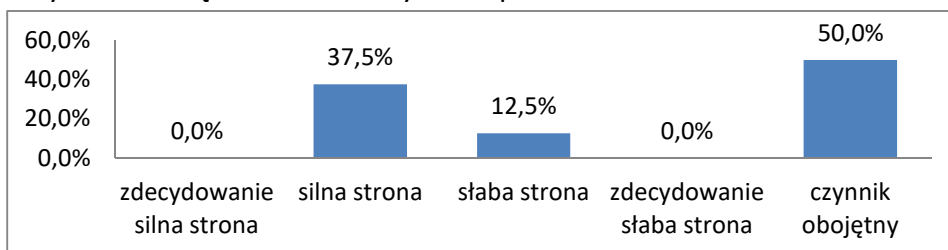
- kultywowanie tradycji i zwyczajów

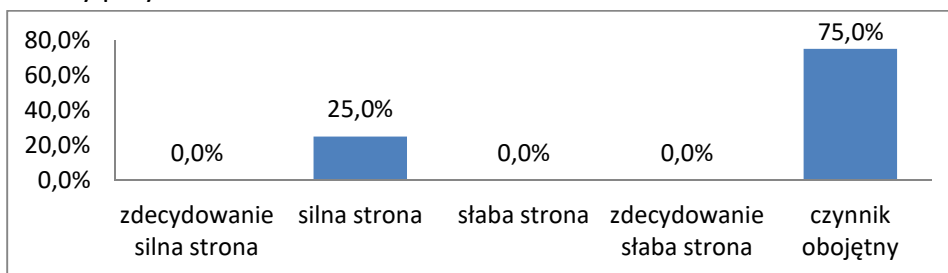
- przedsiębiorczość mieszkańców

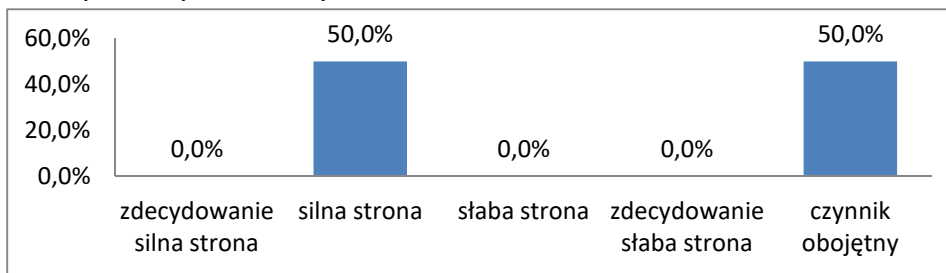
- aktywność związków i stowarzyszeń itp.

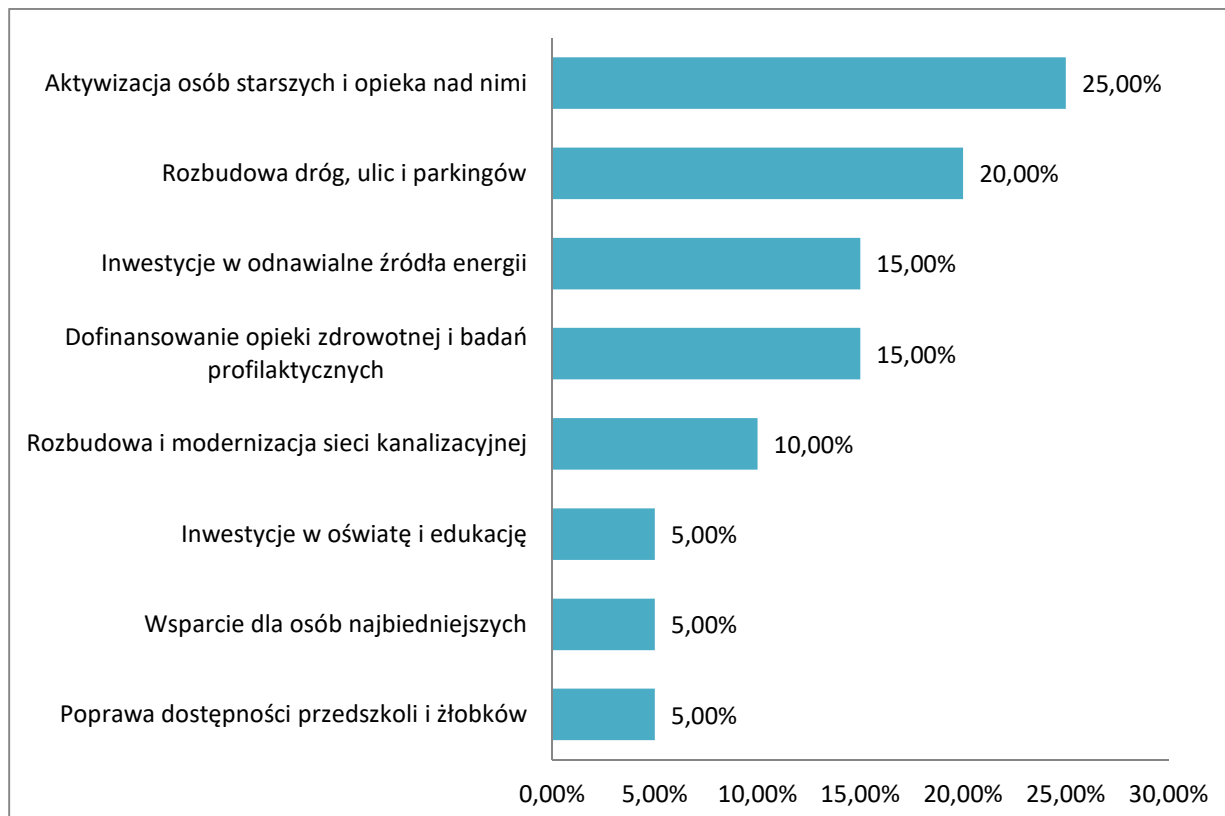
- walory przyrodnicze

- walory historyczne i zabytkowe

Ocena najważniejszych potrzeb, czyli w co należy inwestować na terenie Powiatu Będzińskiego

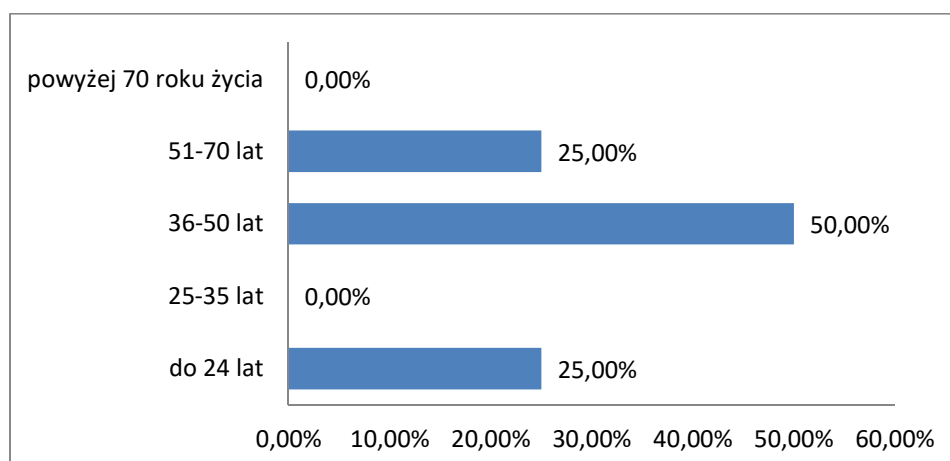

Jeśli mają Państwo własne pomysły, uwagi i wnioski jakie należy wykorzystać przy opracowaniu Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027, to proszę je wskazać poniżej?

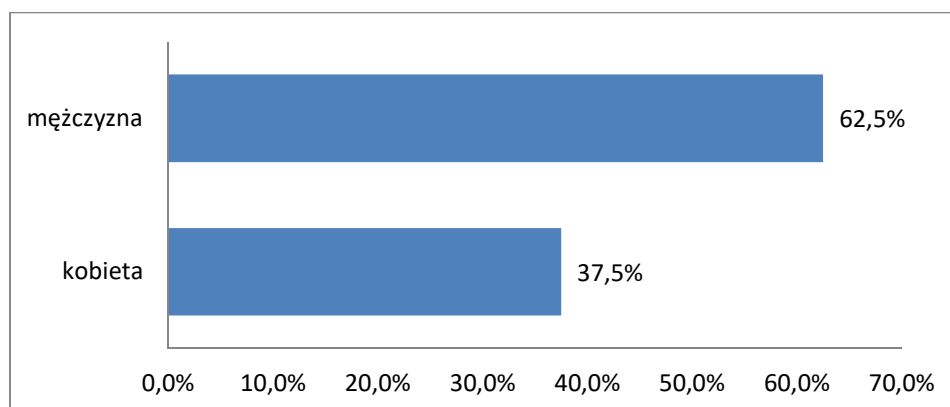
- Korelacja budowy nowych dróg, bądź remontu istniejących z budową nowych sieci głównie kanalizacyjnych. Ochrona istniejącego drzewostanu i tworzenie miejsc zieleni sprzyjających zatrzymaniu wody w gruncie, ograniczenie utwardzania terenów zielonych do niezbędnego minimum.

Metryczka

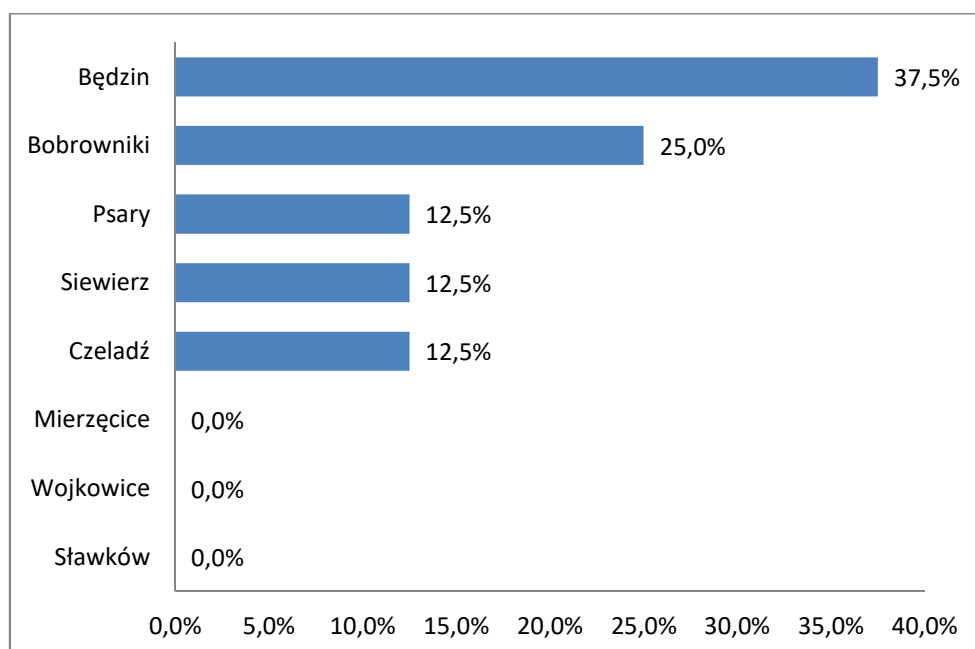
W jakim przedziale wiekowym się Pan(i) znajduje?

Płeć:

Gmina:

4. Raport z procesu konsultacji społecznych programu rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027”

**Raport z procesu konsultacji społecznych programu rozwoju pn.:
„Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027”**

Będzin, grudzień 2020 r.

Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz prezentują obywatelom projekty przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne obywateli. Konsultacje nie ograniczają się jednak tylko do przedstawienia tych planów, ale także do wysłuchania opinii na ich temat, modyfikowania projektów i informowania o ostatecznej decyzji. Konsultacje społeczne są istotnym elementem demokratycznego państwa prawa.

Przedmiotem konsultacji społecznych był projekt programu rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027”.

„Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027” została sporządzona jako dokument wieloletni, planistyczny zawierający zespół działań których celem jest zrównoważony rozwój pozwalający zarówno rozwiązywać problemy jak i tworzyć podstawy rozwoju w obszarach społecznym, gospodarczym, ekologicznym i przestrzennym. Strategia jest dokumentem zrealizowanym w celu osiągnięcia harmonijnego, wielostronnego rozwoju Powiatu. Strategia jest dokumentem nakreślającym główne cele i kierunki przyszłego rozwoju Powiatu, uwzględniającym potrzeby społeczności lokalnej. Strategia winna być realizowana poprzez przygotowanie nowych i modyfikowanie już prowadzonych działań na terenie Powiatu Będzińskiego. Działania te porządkuje się w programy odpowiadające celom strategicznym. Cele te łącznie składają się na uzupełniający się program rozwoju Powiatu. Realizacja Strategii sprawi, że Powiat stanie się lepszym środowiskiem dla jej mieszkańców.

Konsultacje społeczne zostały przeprowadzone w dniach 30 listopada do 14 grudnia 2020 roku w trybie pisemnym poprzez wypełnienie formularza konsultacyjnego. Wypełniony formularz można było odesłać w wersji elektronicznej na adres e-mail: wiiir@powiat.bedzin.pl lub złożyć w formie papierowej do skrzynki podawczej przed budynkiem Starostwa Powiatowego w Będzinie przy ulicy Ignacego Krasickiego 17.

Zawiadomienie o konsultacjach społecznych zamieszczone zostało na stronie internetowej powiatu i tablicy ogłoszeń w Starostwie Powiatowym przy ulicy Jana Śączewskiego 6 i ul. Ignacego Krasickiego 17.

Zebrane podczas konsultacji wnioski zamieszczono w tabeli poniżej. Większość zebranych wniosków została uwzględniona w Strategii.

Wskazanie treści, w której proponuje się zmiany (rozdział, strona)	Propozycja zmiany	Uzasadnienie	Uwagi
URZĄD MIEJSKI W BĘDZINIE – WYDZIAŁ INWESTYCJI			
Punkt 2. „Metodyka prac nad Strategią” - dokumenty jednostek szczebla gminnego - str. 11, XIV – „Program Rewitalizacji dla Miasta Będzina”	Wykreślenie pozycji	Aktualnie gmina Będzin nie posiada obowiązującego programu rewitalizacji	Uwaga nieuwzględniona (skorygowano jedynie nazwę dokumentu) Na stronie BIP Miasta Będzina widnieje Program Rewitalizacji dla Miasta Będzina na lata 2017 – 2023 (uchwała nr V/20/2019 Rady Miasta Będzina z dnia 9 stycznia 2019).
Punkt 3.2.1. „Zasoby naturalne i warunki przyrodnicze Powiatu” - Wody, str. 22 - 1) Zbiornikami retencyjnymi na obszarze Powiatu są: • zbiornik Przeczycko-Siewierski 2) Zgodnie z podziałem na lata 2016-2021 na 172 części jednolitych części wód podziemnych obszar Powiatu znajduje się w obrębie następujących jednostek	1) Zbiornikami retencyjnymi na obszarze Powiatu są: • zbiornik Przeczycko-Siewierski 2) Zgodnie z aktualizacją Programu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły przyjętym w 2016 r. w Polsce obowiązuje podział na 172 części jednolitych wód podziemnych	1) Zgodnie z przyjętym Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły nazwa dla tej części wód brzmi „zbiornik Przeczycko-Siewierski”. 2) Zdanie jest niewłaściwie sformułowane	Uwaga uwzględniona. Nazwy współistniejące: Zbiornik Przeczycki, zwany także Zbiornikiem Przeczycko lub Zalewem Przeczycko-Siewierskim) Uwaga uwzględniona. Poprawiono zdanie.
Punkt 3.2.1. „Zasoby naturalne i warunki przyrodnicze Powiatu” - Przyroda, str. 23	Obszary chronionego krajobrazu: • Wzgórze Doroty (gmina	Na obszarze miasta Będzin funkcjonują trzy obszary chronionego krajobrazu. Las	Uwaga uwzględniona (dopisano Górę Zamkową)

<p>Obszary chronionego krajobrazu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzgórze Doroty, Lasek Grodziecki (gmina Będzin). <p>Pomniki przyrody:, str. 24 tabelka, lp. 3 i 4</p>	<p>Będzin),</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lasek Grodziecki (gmina Będzin). <p>Wpisanie właściwych dat podjętych aktów prawnych</p>	<p>Grodziecki i Góra Św. Doroty to oddzielne tereny.</p> <p>Uchwała Nr XIII/139/93 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 23 czerwca 1993 r. W sprawie uznania Góry Zamkowej, wzgórza Doroty oraz Lasu Grodzieckiego za obszar chronionego krajobrazu o charakterze wyspowym.</p> <p>Niewłaściwe daty podjęcia uchwał wyznaczających pomniki przyrody. Pomniki przyrody na terenie Miasta Będzin wyznaczone zostały następującymi uchwałami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr IV/30/92 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 30 kwietnia 1992 r. w sprawie uznania tworu przyrody ożywionej za pomnik przyrody • Uchwała Nr IV/30/92 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 30 kwietnia 1992 r. w sprawie uznania tworu przyrody ożywionej za pomnik przyrody • Uchwała Nr VIII/81/92 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 10 listopada 1992 r. w sprawie 	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Skorygowano:</p> <p>Tabela 5. Pkt 2: Dopisano 1 x wiśnia wonna 'antypka'</p> <p>Tabela 5. Pkt 3: Zmieniono datę ustanowienia z 1994-03-14 na 1993-06-23</p>
--	--	--	--

		<p>uznania 9 drzew za pomniki przyrody, które rosną w Będzinie przy ul. Sienkiewicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr XIII/141/93 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 23 czerwca 1993 r. w sprawie uznania 21 drzew za pomniki przyrody rosnące w Parku Ciechanowskiego w Będzinie - Groźcu przy ul. Mickiewicza • Uchwała Nr LVII/626/2006 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 26 czerwca 2006 r. w sprawie zniesienia formy pomników przyrody ustanowionej dla drzew, znajdujących się w Będzinie przy ul. Mickiewicza i Sienkiewicza 	
<p>Punkt 3.1.3 „Walory kulturowe i turystyczne Powiatu”, str. 33</p> <p>Tereny rekreacyjne na terenie Powiatu Będzińskiego to przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Las Grodziecki - ścieżka dydaktyczna; 	<p>Tereny rekreacyjne na terenie Powiatu Będzińskiego to przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Las Grodziecki - ścieżka dydaktyczna w Będzinie; • Plaża miejska w Będzinie, 	<p>Brak uszczegółowienia lokalizacji terenu.</p> <p>Dopisanie ważnego rekreacyjnie miejsca w Będzinie.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Uszczegółowiono: Las Grodziecki - ścieżka dydaktyczna w Będzinie</p> <p>Plaża miejska w Będzinie jest częścią Bulwarów Przemysły (nie uwzględniono uwagi)</p>
<p>Punkt 3.3. „Strefa gospodarcza”</p> <p>3.3.1. Przedsiębiorczość</p> <p>str. 47</p>		<p>Należy wymienić również duży rynek pracy jakim są zakłady Jonhson Electric w Będzinie</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Dopisano: Jonhson Electric</p>

<p>Punkt 3.5.2 „Kultura i sport” str.63</p>	<p>Dopisanie hali widowiskowo-sportowej w Będzinie – Będzin Arena</p>	<p>W punkcie dotyczącym sportu wydaje się słusznym dopisanie powstającej w Będzinie hali widowiskowo-sportowej Będzin Arena z widownią na 2500 osób. Odbiór planowany jest na I kwartał 2021 r.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W tym punkcie została ujęta tylko baza sportowa powiatu.</p>
<p>Punkt 3.5.4 „Pomoc społeczna” 1) str. 69 Ponadto w ramach pomocy społecznej na terenie Powiatu funkcjonują: • Środowiskowy Dom Samopomocy „Ostoja”; 2) str. 72, tab 34</p>	<p>1) Ponadto w ramach pomocy społecznej na terenie Powiatu funkcjonują: • Środowiskowy Dom Samopomocy „Ostoja” w Czeladzi;</p>	<p>1)Brak uszczegółowienia lokalizacji obiektu. 2) W tabeli niezrozumiała jest kolumna nr 1 „Liczba symboli przyczyny niepełnosprawności”. Brak jest wyjaśnienia w tekście o jakie symbole chodzi.</p>	<p>Uwaga uwzględniona Poprawiono nazwę na: Środowiskowy Dom Samopomocy z Zaburzeniami Psychicznymi „Ostoja” w Czeladzi Uwaga nieuwzględniona Tabela została utworzona na podstawie informacji otrzymanych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania i Stopniu Niepełnosprawności. Symbole z nazwą zgodne z Rozporządzeniem MGPIPS w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.</p>
<p>Punkt 3.5.5 „Bezpieczeństwo publiczne” str. 78 1.587 miejscowych zagrożeń: 1.587 (226 małych, 1.301 lokalnych, 60 średnich);</p>	<p>1.587 miejscowych zagrożeń: (226 małych, 1.301 lokalnych, 60 średnich);</p>	<p>Niepotrzebne powtórzenie wartości</p>	<p>Uwaga uwzględniona Usunięto niepotrzebne powtórzenie wartości</p>

<p>Punkt 4.2.1 „Konsultacje społeczne” str. 81 „Z kolei ankiety (wzór”</p>	<p>Ankiety (wzór”</p>	<p>Zdanie zaczynające się cyt.” „Z kolei ankiety (....)” sugeruje, iż we wcześniejszym akapicie powinno zostać coś opisane, związanego ze wcześniejszym wypunktowaniem.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Usunięto wyrażenie „Z kolei”</p>
<p>Punkt 5.4 „Programy realizujące cel „Rozwój edukacji dostosowanej do bieżących i przyszłych potrzeb” str. 104, tab 43, działanie 4.1.6, opis działania: Rozważenie Działalności ukierunkowane na poprawę wyników egzaminów zewnętrznych</p>		<p>W zdaniu zabrakło jakiegoś słowa.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Poprawiono źle sformułowane zdanie na „Rozważenie działań ukierunkowanych na poprawę wyników egzaminów zewnętrznych”</p>
<p>Punkt 6.6 „Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego ”Śląskie 2020+”” str. 111 • Nowoczesna gospodarka</p>		<p>W wypunktowaniu dwukrotnie powtórzono zdanie: „Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność” oraz rozbito jedno zdanie: „Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały” na dwa tirety</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Poprawiono cel operacyjny Strategii „Śląskie 2020” na: „Innowacyjne i kreatywne przedsiębiorstwa oraz produkty województwa” oraz połączono rozbite zdanie</p>
<p>Punkt 7.2 „Mierniki oceny Strategii” str. 119, tab 44, wers 1.3.3</p>	<p>km</p>	<p>We wcześniejszych wierszach w kolumnie „Jednostka” jednostki pisane są z małej litery. W wierszu 1.3.3 wpisano z dużej litery, co jest niespójne z całością tabeli.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Poprawiono wielkość liter</p>

PCPR			
Rozdział 3.5.4 Pomoc Społeczna, str. 73	Do dnia 20.02.2020 r. Ośrodek Interwencji Kryzysowej funkcjonował przy Centrum Administracyjnym Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych. Zadaniem Ośrodka jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych kryzysowych sytuacji, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. W roku 2019 wydano 40 skierowań dotyczących przyznania 16 osobom dorosłym oraz 20 dzieciom pomocy w formie całodobowego – czasowego pobytu w Ośrodku Interwencji Kryzysowej dla ofiar przemocy w rodzinie przy Centrum Administracyjnym Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych im. Dominika Savio w Sarnowie. W roku 2020 (do 20.02.2020 r.) w Ośrodku przebywało 9 osób dorosłych oraz 6 dzieci. W związku z uwarunkowaniami prawnymi konieczna jest zmiana lokalizacji Ośrodka, co zaplanowane zostało na I kwartał 2021 r.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Sarnowie od dnia 20.02.2020 r. nie funkcjonuje w swojej dotychczasowej formie. Uruchomienie Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Będzinie przy ulicy Krakowskiej zaplanowano na I kwartał 2021 r.	Uwaga uwzględniona. Dopisano zdanie: „Do dnia 20.02.2020 r. Ośrodek Interwencji Kryzysowej funkcjonował przy Centrum Administracyjnym Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych” oraz „W związku z uwarunkowaniami prawnymi konieczna jest zmiana lokalizacji Ośrodka, co zaplanowane zostało na I kwartał 2021 r.”

Wydział Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Będzinie

Rozdz. 5.3. Programy realizujące cel: „promocja, ochrona zdrowia i wyłączenie społeczne” Strona 100, działanie 3.6.1. Kształtowanie i promocja aktywnych postaw na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia	W opisie działania pod nazwą „Zajęcia rekreacyjne, kulturalne, spotkania integracyjne” proponuję zmienić na: „Zajęcia rekreacyjne, kulturalne, edukacyjne, spotkania integracyjne.	W ramach działania 3.6.1 planowane są również działania o charakterze edukacyjnym skierowane do seniorów z terenu Powiatu Będzińskiego.	Uwaga uwzględniona. Zmieniono zgodnie z sugestią
Urząd Miasta Czeladź – Burmistrz Miasta			
Rozdział 3.1.3 Walory kulturowe i turystyczne str. 26 poz. 20 Jest numer rejestru: 7/60	Zmienić na: A/624/2020	Zmiana nastąpiła zawiadomieniem z dnia 08.04.2020 r.	Uwaga uwzględniona. Zmieniono zgodnie z sugestią
Rozdział 3.1.2 str. 26 poz. 21 Jest osiedle robotnicze Piaski z zabudową po 1920 r.	Zmienić: poprzez wykreślenie „po 1920r.”	Niektóre obiekty powstały już pod koniec XIX wieku (min. przy ul. 3 Kwietnia)	Uwaga nieuwzględniona. Dane pochodzą ze spisu Obiektów Nieruchomych wpisany do rejestru zabytków z woj. śląskiego, umieszczonego na stronie WKZ
Rozdział 3.5.2 Kultura i Sport str. 61	Dodać: Galeria Sztuki Współczesnej „Elektrownia” (na terenie dawnej kopalni) oraz Muzeum Saturn (w dawnej willi dyrektora kopalni Saturn)		Uwaga nieuwzględniona. Informacja o Muzeum Saturn w Czeladzi znajduje się na str. 32
Rozdział 3.5.2 str. 62	Dodać: „Industriada” - święto zabytków techniki, Europejskie Dni Dziedzictwa		Uwaga nieuwzględniona. W tym punkcie wskazanych zostało kilka największych imprez o najdłuższej tradycji

Podczas konsultacji uzyskano wiele wartościowych informacji. Należy zauważyć, że Strategia ze swej istoty jest dokumentem o dużej skali ogólności, dlatego czasem prezentuje złożone wnioski bez szczegółowego umiejscowienia. Ponadto należy zaznaczyć, że postulaty wybiegające poza ustawowe możliwości działania samorządu powiatowego nie mogą zostać uwzględnione w Strategii, natomiast są cenną informacją dla władz Powiatu pozwalającą prowadzić działania wspierające potrzeby mieszkańców.

Zespół pracujący nad strategią składa niniejszym podziękowanie za wszystkie uwagi zgłoszone na wszystkich poziomach konsultacji społecznych. Zgłoszone uwagi były cenne i zostały wykorzystane podczas przygotowywania Strategii Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2030.

5. Opinia RDOŚ (projekt Programu)

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KATOWICACH**

WOOŚ.410.464.2020.MM

Katowice, 29 grudnia 2020

**Starosta Będziński
ul. Jana Śączewskiego 6
42-500 Będzin**

Odpowiadając na wniosek z 30 listopada 2020 r. (data wpływu: 9 grudnia 2020 r.), znak: WIRiNW.II-061.001.2020 w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027”, po przeanalizowaniu załączonych do pisma dokumentów, na podstawie art. 48 ust. 1 i ust. 3 ustawy z 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j.: Dz. U. z 2020, poz. 283 ze zm.)

uzgadniam

- I. **brak możliwości** odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu ww. dokumentu;
- II. zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego projektu „Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027”.

Dokumenty wymienione w art. 46 ustawy z 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* poddaje się strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 48 ust. 1 ww. ustawy istnieje możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Organ sporządzający dany dokument, po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58 przedmiotowej ustawy, może odstąpić od przeprowadzenia ww. procedury, jeżeli uzna, że realizacja postanowień tego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Jednocześnie, zgodnie z art. 48 ust. 3 ww. ustawy, odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko może dotyczyć wyłącznie projektu dokumentu obejmującego obszar w granicach jednej gminy.

Mając na uwadze zakres przedstawionego dokumentu, jego skalę, tj. objęcie zasięgiem terytorium całego powiatu, jak również fakt, że projekt dokumentu wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019, poz. 1839) uzgodnienie odstępiania jest niemożliwe. Autor wniosku wymienia przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, tj.: budowa i modernizacja chodników, parkingów; odnawianie nawierzchni dróg powiatowych; eliminowanie niebezpiecznych miejsc na drogach oraz modernizacja bazy dydaktycznej i rozbudowa bazy sportowej placówek edukacyjnych na terenie powiatu będzińskiego.

W związku z powyższym, w świetle art. 48 ust 1 oraz ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* - odstępianie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko nie jest uzasadnione.

Prognoza oddziaływania na środowisko powinna obejmować wszystkie elementy, o których mowa w art. 51 ust. 2 ww. ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Wszystkie elementy art. 51 ust. 2 przywołanej ustawy powinny być przeanalizowane i ocenione w stopniu i w zakresie adekwatnym do charakterystyki obszaru objętego opracowaniem.

W szczególności prognoza powinna analizować, oceniać i uwzględniać:

- wskazania działań mogących negatywnie oddziaływać na środowisko z uwzględnieniem obszarów chronionych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. 2020 poz. 55 ze zm.) wraz z oceną pod kątem skutków ich realizacji dla środowiska;
- opis istniejących problemów ochrony środowiska, które mogą być rozwiązane poprzez realizację strategii oraz przedstawienie zmian w stanie środowiska, jakich można się spodziewać w przypadku, gdyby nie podjęto jej realizacji;
- powiązanie projektowanego dokumentu z innymi dokumentami szczebla krajowego oraz regionalnego, w tym z dokumentami strategicznymi i planistycznymi obowiązującymi na terenie Powiatu Będzińskiego;
- propozycję dotyczące minimalizowania i ograniczenia przewidywanych skutków realizacji ustaleń dokumentu na środowisko przyrodnicze i krajobraz.

Ponadto prognoza oddziaływania na środowisko winna dostarczać informacji o występowaniu, lub jego braku, chronionych gatunkach roślin, zwierząt i grzybów oraz siedlisk tych gatunków, występujących na obszarze objętym przedmiotowym dokumentem, ich szacunkowej liczebności, rozmieszczeniu, stanie ochrony, a także analizie zagrożeń dla populacji tych gatunków, a w przypadku negatywnego oddziaływania propozycję jego ograniczenia.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Katowicach
Mirosława Mierczyk - Sawicka
podpisano elektronicznie

Kopia:
WOOS-aa

6. Opinia SANEPID (projekt Programu)

ŚLĄSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY

40 – 074 Katowice ul. Raciborska 39 skrytka pocztowa 591

wsse.katowice@pis.gov.pl

<http://wssekatowice.pis.gov.pl/>

Katowice, dnia 30.12.2020 r.

NS-NZ.9022.21.80.2020

Sekretariat SPWIS
32 351 23 15
Punkt Obsługi Klienta
i Monitoringu Obiektu
32 351 23 00
32 351 23 00

Główny Specjalista ds. Systemu
Jakości
32 351 23 54

Kierownik Działu Nadzoru
Sanitarnego
32 351 23 15

Oddział Epidemiologii
32 351 23 10

Oddział Higieny Żywności,
Żywnienia i Przedmiotów Użytku
32 351 23 24

Oddział Higieny Komunalnej
i Środowiska
32 351 23 04

Oddział Bezpieczeństwa Wody
32 351 23 51

Oddział Higieny Pracy
i Nadzoru nad Środkami
Zastępczymi
32 351 23 28

Oddział Higieny Dzieci
i Młodzieży
32 351 23 16

Oddział Zapobiegawczego
Nadzoru Sanitarnego
32 351 23 20

Oddział Higieny Radiacyjnej
32 351 23 27

Oddział Promocji Zdrowia
i Komunikacji Społecznej
32 351 23 17

Dział Laboratoryjny
32 351 23 34

Oddział Ekonomiczny
32 351 23 09

Oddział Administracji,
Zamówień Publicznych
i Logistyki
32 351 23 40

Sekcja ds. Zamówień
Publicznych i Zaopatrzenia
tel./fax: 32 351 23 45

Oddział Organizacji i Kadr
32 351 23 38
32 351 23 39

Kasa
32 351 23 42

fax :
32 351 23 02
32 351 23 18

Powiat Będziński
ul. Jana Śączewskiego 6
42-500 Będzin

W nawiązaniu do wniosku Starosty Będzińskiego, ul. Jana Śączewskiego 6, 42-500 Będzin, z dnia 30.11.2020 r. (wpływ: 09.12.2020 r.), znak: WIRiNW-II.041.001.2020, w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027”, informuję co następuje.

Zgodnie z art. 48 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283 z późn. zm.), odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku projektu dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 i 2, może dotyczyć wyłącznie projektu dokumentu dotyczącego obszaru w granicach jednej gminy.

Przedłożona „Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027” dotyczy obszaru większego niż obszar jednej gminy. W związku z tym brak jest podstaw prawnych do wyrażenia opinii w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027” przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w trybie art. 48 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Otrzymuje:
Starostwo Powiatowe w Będzinie
ul. Śączewskiego 6, 42-500 Będzin

7.

**Sprawozdanie z konsultacji „Programu Rozwoju Powiatu
Będzińskiego na lata 2021-2027”**

Będzin, kwiecień 2021 r.

Zgodnie z uchwałą nr 24/21 Zarządu Powiatu Będzińskiego z dnia 16 marca 2021 roku przeprowadzono konsultacje projektu Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.

Konsultacje zostały przeprowadzone w dniach od 18 marca do 23 kwietnia 2021 roku w trybie pisemnym poprzez wypełnienie formularza zgłaszania uwag i wniosków. Wypełniony formularz można było odesłać w wersji elektronicznej na adres e-mail: wir@powiat.bedzin.pl lub złożyć w formie papierowej do skrzynki podawczej przed budynkiem Starostwa Powiatowego w Będzinie przy ulicy Ignacego Krasickiego 17.

Zawiadomienie o konsultacjach zamieszczone zostało na stronie internetowej powiatu: <http://powiat.bedzin.pl/> w zakładce „Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027”.

Przez cały okres konsultacji z dokumentami można było zapoznać się również przez stronę internetową urzędu: <http://powiat.bedzin.pl/> - zakładka „Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027”.

Zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko wystąpiono o opinie do projektu Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko do:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach.

Projekt Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027 uzyskał pozytywną opinię Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach.

W terminie prowadzonych konsultacji nie wpłynęły żadne uwagi lub wnioski dotyczące Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027.

Komórką odpowiedzialną za przeprowadzenie konsultacji był Wydział Inwestycji, Rozwoju i Nadzoru Właścicielskiego.

WICESTAROSTA BĘDZIŃSKI

Dariusz Wóluszczyk

Jha

8. Opinia RDOŚ (Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027 wraz Prognozą Oddziaływania na Środowisko)

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KATOWICACH**

Katowice, 31 marca 2021

WOOŚ.410.91.2021.MM

**Starosta Będziński
ul. Jana Śączewskiego 6
42-500 Będzin**

Odpowiadając na wniosek z 26 lutego 2021 r. (data wpływu: 5 marca 2021 r.), znak: WIRiNW-II.061.001.2020, uzupełniony pismem z 9 marca 2021 r., w sprawie zaopiniowania projektu dokumentu pn.: „Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021 – 2027” po przeanalizowaniu dokumentów, tj. ww. projektu dokumentu oraz prognozy oddziaływania na środowisko – na podstawie art. 54 ust. 1, art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U z 2021 r., poz. 247)

opiniuję pozytywnie

projekt ww. dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Starosta Będziński wnioskiem z 30 listopada 2020 r., znak: WIRiNW.II-061.001.2020 zwrócił się o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021 – 2027”. Pismem WOOŚ.410.464.2020.MM z 29 grudnia 2020 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach uzgodnił brak możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz zajął stanowisko w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu ww. dokumentu.

W przedłożonym obecnie wniosku poinformowano, że korekcie uległa nazwa dokumentu na „Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021 – 2027”, przy czym inna nazwa nie ma wpływu na zawartość merytoryczną przedstawionego dokumentu.

„Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021 – 2027” jest podstawowym dokumentem programowym, który ukierunkowuje politykę samorządu powiatowego w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego w wyznaczonym czasie. Tworzy ramy dla programów i projektów realizacyjnych Powiatu. Wdrożenie programu pozwoli na efektywne prowadzenie polityki rozwoju Powiatu oraz umożliwi korzystanie z licznych instrumentów

finansowych wspierających rozwój lokalny i regionalny. Program wyznacza cele strategiczne, których realizacja przyczyni się do trwałego rozwoju oraz wzrostu gospodarczego Powiatu przy jednoczesnych działaniach chroniących środowisko. Przedmiotowy dokument nawiązuje do założeń i celów operacyjnych zawartych w dokumentach wyższego szczebla.

Struktura dokumentu została podzielona na trzy zasadnicze części:

- opisową, która przedstawia aktualny stan poszczególnych komponentów Powiatu,
- analityczną, która przedstawia możliwości rozwojowe Powiatu,
- planistyczną, która wskazuje konkretne programy i działania służące realizacji celów wskazanych w części analitycznej.

W projekcie analizowanego dokumentu wyznaczono cztery cele strategiczne, dla których określono programy operacyjne. Wskazane cele strategiczne to: rozwój gospodarczy i infrastrukturalny przy wykorzystaniu potencjału powiatu; poprawa stanu środowiska i warunków rozwoju; promocja, ochrona zdrowia i włączenie społeczne oraz rozwój edukacji dostosowanej do bieżących i przyszłych potrzeb. W ramach programów operacyjnych przedstawiono działania do realizacji na terenie Powiatu Będzińskiego.

Wśród zaplanowanych działań można wyodrębnić inwestycje, które stanowią ramy dla późniejszych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.). Są to m.in.: budowa i modernizacja chodników, parkingów; odnawianie nawierzchni dróg powiatowych, eliminowanie niebezpiecznych miejsc na drogach oraz modernizacja bazy dydaktycznej i rozbudowa bazy sportowej placówek edukacyjnych Powiatu Będzińskiego. Pozostałe inwestycje to m.in.: wymiana systemów grzewczych, rozwój odnawialnych źródeł energii, budowa zbiorników na wodę deszczową, prace remontowo-budowlane budynków. Program wskazuje również szereg działań nieinwestycyjnych, które będą realizowane w ramach poszczególnych celów strategicznych.

Na terenie Powiatu Będzińskiego zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody: obszar Natura 2000 Łąki w Sławkowie PLH240043, otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki, obszary chronionego krajobrazu: „Przełajka”, „Góra Zamkowa”, „Wzgórze Doroty” i „Lasek Grodziecki”, użytki ekologiczne: „Brynicka terasa” i „W dolinie Przemszy” oraz liczne pomniki przyrody. Autor prognozy oddziaływania na środowisko wskazuje, że „Nie planuje się żadnych działań na terenach Natura 2000 oraz innych terenach objętych formami ochrony przyrody”. Część negatywnych oddziaływań na środowisko będzie mieć charakter przejściowy, krótkotrwały, miejscowy lub lokalny i zakończy się po ustaniu prac budowlanych. Z niekorzystnymi skutkami środowiskowymi w fazie budowy, jak i eksploatacji będą wiązały się inwestycje głównie z zakresu techniczno-inżynierskiego. Opiniowany dokument ma charakter strategiczny, a proponowane działania nie mają sprecyzowanych lokalizacji, więc na obecnym etapie nie można dokonać analizy i oceny stanu środowiska na konkretnych obszarach objętych oddziaływaniem.

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że podjęte działania inwestycyjne finalnie wpłyną korzystnie na stan poszczególnych segmentów środowiska przyrodniczego i w efekcie końcowym przyczynią się do poprawy ich jakości. Prognoza oddziaływania na środowisko wskazuje, że realizacja projektu analizowanego dokumentu wpłynie na zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko poprzez: racjonalną gospodarkę wodną, poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, poprawę jakości powietrza atmosferycznego oraz poprawę świadomości społecznej w zakresie ochrony środowiska.

Po przeanalizowaniu przedłożonej dokumentacji, należy stwierdzić, iż realizacja postanowień przedmiotowego dokumentu nie będzie powodować wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko pod warunkiem przestrzegania zasad i zaleceń zawartych w przedłożonej dokumentacji oraz uwzględnienia obowiązujących przepisów z zakresu ochrony środowiska oraz ochrony przyrody (w tym także konieczności uzyskania wszelkich niezbędnych decyzji administracyjnych związanych z realizacją planowanych zadań inwestycyjnych).

Biorąc powyższe pod uwagę, opiniuję pozytywnie przedłożony projekt pn.: „Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021 – 2027” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Katowicach
Mirosława Mierczyk-Sawicka
podpisano elektronicznie

Kopia:
WOOŚ-a/a

9. Opinia SANEPID (Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027 wraz Prognozą Oddziaływania na Środowisko)

ŚLĄSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY

40 – 074 Katowice ul. Raciborska 39 skrytka pocztowa 591

wsse.katowice@pis.gov.pl

<http://wssekatowice.pis.gov.pl/>

NS-NZ.9022.23.2.2021

Katowice, dnia 31.03.2021 r.

OPINIA SANITARNA

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 195), art. 54 ust. 1 i art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 04.03.2021 r., znak: WIRiNW-II.061.0001.202, Starostwa Powiatowego w Będzinie, ul. Krasickiego 17, 42-500 Będzin,

Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

o p i n i u j e p o z y t y w n i e

w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych projekt dokumentu pn.: „Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021 – 2027” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

UZASADNIENIE

Starostwo Powiatowe w Będzinie, ul. Krasickiego 17, 42-500 Będzin, wystąpiło pismem z dnia 04.03.2021 r., znak: WIRiNW-II.061.0001.202 o zaopiniowanie „Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021 – 2027”.

Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027 jest podstawowym dokumentem programowym ukierunkowującym politykę samorządu powiatowego w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego w założonym horyzoncie czasu. Tworzy ona ramy dla branżowych programów i projektów realizacyjnych Powiatu.

Na podstawie analiz określono kierunki rozwoju, a następnie wyłoniono główne programy strategiczne. W skład programów wchodzi zarówno działania inwestycyjne, jak i nie będące inwestycjami.

Przedłożony dokument jest zgodny z założeniami wynikającymi z dokumentów strategicznych na szczeblu unijnym, krajowym, wojewódzkim oraz lokalnym.

Do głównych celów strategicznych Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021 – 2027 należą:

- Rozwój gospodarczy i infrastrukturalny przy wykorzystaniu potencjału Powiatu,
- Poprawa stanu środowiska i warunków rozwoju,
- Promocja, ochrona zdrowia i włączenie społeczne,
- Rozwój edukacji dostosowanej do bieżących i przyszłych potrzeb.

W skład działań realizujących rozwój gospodarczy i infrastrukturalny przy wykorzystaniu potencjału Powiatu wchodzi:

- odnawianie nawierzchni dróg powiatowych,
- eliminowanie niebezpiecznych miejsc na drogach,
- budowa i modernizacja chodników i parkingów,
- wspieranie przebudowy dróg (gminnych, powiatowych, wojewódzkich, krajowych) na terenie Powiatu Będzińskiego.

Ponadto, projekt Programu przewiduje szereg działań o charakterze prospołecznym, zmierzających przede wszystkim do poprawy jakości życia mieszkańców (poprzez poprawę poziomu i dostępności do edukacji, zwiększenie poradnictwa zawodowego, aktywizację gospodarczą, społeczną, poprawę warunków mieszkaniowych).

Jak wynika z Prognozy oddziaływania na środowisko, wykonanie zadań uwzględnionych w Programie, w zasadniczy sposób przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego, a tym samym poprawy zdrowia i komfortu życia ludzi. Działania wynikające z przedmiotowego dokumentu zostaną zrealizowane w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie na środowisko i nie będą oddziaływać transgranicznie. Kontrola i monitoring realizacji zadań pozwolą na ocenę efektywności wdrażania działań założonych w Programie.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania stwierdzono jak w sentencji.

Otrzymuje:

Starostwo Powiatowe w Będzinie (epuap)
ul. Krasickiego 17, 42-500 Będzin

10. SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW

Tabela 1 Gminy w Powiecie Będzińskim.....	15
Tabela 2 Sieć osadnicza w Powiecie Będzińskim (miasta i sołectwa).....	16
Tabela 3 Powierzchnia geodezyjna gruntów w Powiecie Będzińskim	18
Tabela 4 Wykaz złóż na terenie Powiatu Będzińskiego	19
Tabela 5 Pomniki przyrody w Powiecie Będzińskim	23
Tabela 6 Zabytki wpisane do rejestru zabytków WUOZ w Katowicach w podziale na gminy Powiatu	25
Tabela 7 Liczba mieszkańców Powiatu Będzińskiego w latach 2010-2019	34
Tabela 8 Liczba mieszkańców Powiatu Będzińskiego w podziale na gminy Powiatu.....	34
Tabela 9 Mieszkańcy Powiatu Będzińskiego w podziale na miasto i obszary wiejskie	34
Tabela 10 Przyrost naturalny w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego	37
Tabela 11 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego	38
Tabela 12 Liczba osób w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego	39
Tabela 13 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego	40
Tabela 14 Mężczyźni i kobiety w Powiecie Będzińskim w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2010-2019	40
Tabela 15 Struktura i bilans bezrobotnych w Powiecie Będzińskim	41
Tabela 16 Podmioty gospodarcze w Powiecie w latach 2015-2019	46
Tabela 17 Podmioty gospodarcze w Powiecie Będzińskim w poszczególnych sekcjach polskiej klasyfikacji działalności (PKD) w 2018 i 2019 roku	46
Tabela 18 Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach Powiatu	49
Tabela 19 Podmioty gospodarcze w Powiecie Będzińskim według wielkości w latach 2015-2019	49
Tabela 20 Podmioty gospodarcze w Powiecie Będzińskim w sektorze prywatnym wg rodzaju w latach 2015-2019	49
Tabela 21 Charakterystyka sieci wodociągowej w Powiecie Będzińskim.....	54
Tabela 22 Sieć wodociągowa w poszczególnych gminach Powiatu w 2019 roku.....	54
Tabela 23 Sieć kanalizacyjna w Powiecie Będzińskim	54

Tabela 24 Sieć kanalizacyjna w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego w 2019 roku.	55
Tabela 25 Liczba zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych w Powiecie Będzińskim.....	55
Tabela 26 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku [t].....	56
Tabela 27 Odpady zmieszane zebrane z terenu Powiatu Będzińskiego.....	56
Tabela 28 Sieć gazowa na terenie Powiatu Będzińskiego	56
Tabela 29 Sieć gazowa w poszczególnych gminach Powiatu	57
Tabela 30 Instalacje OZE na terenie Powiatu Będzińskiego.....	58
Tabela 31 Działalność bibliotek w Powiecie Będzińskim	62
Tabela 32 Najważniejsze przyczyny zgonów w Powiecie Będzińskim w latach 2015 i 2018 na tle województwa śląskiego	67
Tabela 33 Zgony w latach 2015 i 2018 w Powiecie Będzińskim ze względu na najczęstsze jednostki chorobowe	68
Tabela 34 Osoby niepełnosprawne powyżej 16. roku życia w Powiecie Będzińskim w 2019 roku	72
Tabela 35 Wykaz gospodarstw domowych i osób korzystających z pomocy społecznej.....	74
Tabela 36 Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych gminach Powiatu	74
Tabela 37 Powody przyznania pomocy rodzinie w Powiecie Będzińskim w latach 2014-2018.	75
Tabela 38 Przepięstwa na terenie Powiatu Będzińskiego w latach 2018-2019	78
Tabela 39 Analiza SWOT Powiatu Będzińskiego.....	83
Tabela 40 Cel strategiczny 1	90
Tabela 41 Cel strategiczny 2	94
Tabela 42 Cel strategiczny 3	96
Tabela 43 Cel Strategiczny 4	102
Tabela 44 Mierniki oceny Programu.....	118
Rysunek 1 Powiat Będziński na mapie województwa śląskiego	14
Rysunek 2 Powiat Będziński – gminy	15
Rysunek 3 Mapa Powiatu Będzińskiego	16
Rysunek 4 Zamek obronny z XIV wieku w Będzinie.....	28
Rysunek 5 Zamek w Siewierzu.....	28

Rysunek 6 Ruiny zamku Biskupów Krakowskich w Sławkowie.....	29
Rysunek 7 Kościół pw. św. Wawrzyńca w Bobrownikach	30
Rysunek 8 Kapliczka przydrożna z sygnaturką – gmina Psary	30
Rysunek 9 Średniowieczny układ urbanistyczny miasta - Czeladź	30
Rysunek 10 Kościółek pw. św. Jakuba – gmina Sławków	31
Rysunek 11 Zabytkowy dworzec w Będzinie	31
Rysunek 12 Pałac Mieroszewskich w Będzinie	32
Rysunek 13 Barometr zawodów w Powiecie Będzińskim w 2020 r.	45
Wykres 1 Liczba mężczyzn i liczba kobiet w Powiecie Będzińskim w latach 2010-2019.....	33
Wykres 2 Gęstość zaludnienia w Powiecie na 1 km ²	35
Wykres 3 Migracje mieszkańców Powiatu Będzińskiego	35
Wykres 4 Urodzenia i zgony w Powiecie Będzińskim w latach 2010-2019	36
Wykres 5 Przyrost naturalny w Powiecie Będzińskim w latach 2010-2019	37
Wykres 6 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w Powiecie Będzińskim w latach 2010-2019	38
Wykres 7 Liczba osób w wieku produkcyjnym w Powiecie Będzińskim w latach 2010-2019....	39
Wykres 8 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Powiecie Będzińskim w latach 2010-2019	40
Wykres 9 Bezrobotni rejestrowani na obszarze Powiatu w latach 2010-03.2020.....	42
Wykres 10 Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego w latach 2016-03.2020	43

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju samorząd powiatowy został zobowiązany do przyjęcia programu rozwoju. Podstawę normatywną wyznacza art. 19 ust. 3a ustawy, zgodnie z którym program rozwoju opracowany przez Zarząd Powiatu przyjmowany jest w drodze uchwały przez Radę Powiatu.

Powyższy obowiązek został powtórzony również w artykule 12 pkt 9ca ustawy o samorządzie powiatowym, który powierza do wyłącznej właściwości Rady Powiatu przyjmowanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021 - 2027 jest dokumentem tworzącym politykę samorządu powiatowego w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego, wyznacza długookresowe cele Powiatu. Horyzont czasowy programu wyznaczony został zgodnie z nowym okresem programowania Unii Europejskiej.

W styczniu 2020 roku Zarząd Powiatu Będzińskiego powołał zespół koordynujący opracowanie programu rozwoju. W opracowanie projektu dokumentu zaangażowani byli również mieszkańcy Powiatu Będzińskiego poprzez możliwość wypełnienia ankiety wskazującej kierunki rozwoju.

Wypracowane kierunki rozwoju Powiatu Będzińskiego omówione zostały na Komisji Rozwoju i Infrastruktury oraz Komisji Budżetu i Finansów, w sierpniu 2020 roku.

W listopadzie 2020 roku ogłoszono konsultacje społeczne projektu Programu. W konsultacjach mogli wziąć udział mieszkańcy Powiatu Będzińskiego. Zarząd Powiatu zaprosił także do udziału w konsultacjach Radnych Powiatu, Prezydenta, Burmistrzów i Wójtów gmin wchodzących w skład Powiatu Będzińskiego, członków Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Powiatowej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Projekt Programu rozwoju został także przekazany do uzgodnienia do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach i Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W marcu 2021 roku Zarząd Powiatu Będzińskiego ponownie przeprowadził konsultacje społeczne projektu Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. W czasie trwania konsultacji nie wpłynęły uwagi.

W związku z powyższym podjęcie przedmiotowej uchwały uznaje się za zasadne.

DOKUMENT PODPISANY ELEKTRONICZNIE

Dane podpisywanego dokumentu

Typ dokumentu	Uchwała
Numer dokumentu	XXVI/311/2021
Data dokumentu	2021-06-21
Organ wydający	Rada Powiatu Będzińskiego
Przedmiot regulacji	w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021 - 2027
Identyfikator dokumentu	93ED5395-1238-4E77-AF30-2AD93A2EF062

Informacje o złożonych podpisach elektronicznych

Podpis:	
Sygnatura	Signature-1519585494
Numer seryjny	34BE59CA4D2154E7B7FD62FEDE24F48A70F5D87A
Osoba podpisująca	Jan Bogusław Powalka
Instytucja	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	2021-06-21 13:28:00
Zakres podpisu	Cały dokument
Wystawca certyfikatu	VATPL-5260300517 COPE SZAFIR - Kwalifikowany Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A. PL